

HALLSBERGS
KOMMUN

ÅRSREDOVISNING 2018

HALLSBERGS KOMMUN

INNEHÅLL

Inledning

Kommunstyrelsens ordförande har ordet	4
Fakta om hallsberg.....	5
Väsentliga händelser.....	6
Kommunens organisation.....	10
Intern kontroll	11

Förvaltningsberättelse

Förutsättningar i kommunen	12
God ekonomisk hushållning	14
Personalekonomisk redovisning	21
Omvärldsanalys	24
Policyer och planer.....	27
Resultat och kapacitet	30
Risk och kontroll.....	36
Framtiden	38

Verksamheter

Kommunstyrelsen.....	41
Drift- och servicenämnden	48
Bildningsnämnden	59
Social- och arbetsmarknadsnämnden	67
Kommunfullmäktige och övriga nämnder	77
Sammanställd redovisning	79

Räkenskaper

Driftredovisning.....	83
Investeringsredovisning	83
Resultaträkning	84
Balansräkning	85
Kassaflödesanalys	86
Noter.....	87
Redovisningsprinciper.....	94
Revisionsberättelse	xx

KOMMUNSTYRELSENS ORDFÖRANDE HAR ORDET

EN VÄL FUNGERANDE KOMMUN

Åren bara rusar iväg och återigen är det dags att summera det gångna året. Jag konstaterar att vår kommun fortsätter att utvecklas på ett positivt sätt. Vi har ordning och reda i kommunens ekonomi, vilket bland annat bidrar till att kommunen står starkt rustad inför alla de utmaningar som vi ser framför oss.

Jag vill berömma alla våra verksamheter, personal och förtroendevalda för ett gott arbete under 2018!

RESULTATET AV 2018 ÅRS ARBETE

Inom kommunen sker dagligen arbete som gagnar våra kommuninvånare. Ibland är det små saker och ibland lite större.

I årsredovisningen för 2018 ser vi bland annat att

- vi har en ekonomi i balans som ger bra grund för framtida ekonomiska utmaningar
- finansiella målet blev uppnått med ett resultat på 24 miljoner kronor
- investeringar gjordes på 86 miljoner kronor, varav 43 miljoner kronor i förskola och skola
- antalet invånare ökade med 22 personer
- byggnation av nya hyresbostäder och en förskola på norr startades
- nya bostäder har byggts i flera av våra tätorter
- tomtförsäljningen ökar
- Hallsbergs kommun fortsatt har ett av Sveriges bästa logistiklägen
- ökade satsningar på föreningslivet har gjorts
- företag växer och utvecklas i vår kommun
- yttre miljöer har prioriterats och fräschats upp
- arbetet med ett nytt vårdboende har påbörjats.

Listan skulle kunna göras hur lång som helst, men denna beskriver ändå bredden av de frågor som en kommun hanterar.

Tack vare bra medarbetare och politiker som vågar prioritera med utgångspunkt ”Det bästa för kommunen” så känner jag trygghet i att vår kommun fortsatt kommer att utvecklas och vara en av de bästa i länet att bo och verka i.

Magnus Andersson
Kommunstyrelsens ordförande

FAKTA OM HALLSBERG

HALLSBERGS KOMMUN 2018

Kommunens yta (km ²)	670
- varav landyta	637
- varav vattenyta	33

- Hallsbergs storleksyta har plats 154 av Sveriges 290 kommuner.
- Folkmängden den 31 december 2018 var 15 954 invånare.
- Hallsbergs befolkningsstorlek har plats 147 av Sveriges 290 kommuner.

INVÅNARANTAL I TÄTORTER DEN 31 DECEMBER 2017

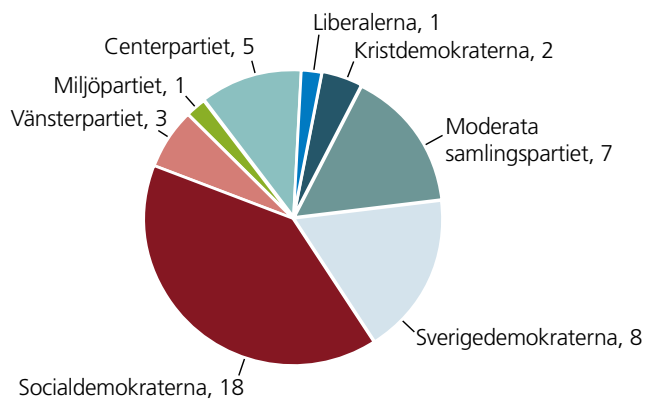
Hallsberg	8 409
Pålsboda	1 668
Sköllersta	1 091
Vretstorp	895
Östansjö	835
Hjortkvarn	243

RESTIDER FRÅN HALLSBERG

Örebro	17 minuter
Stockholm	79 minuter
Göteborg	108 minuter

MANDATFÖRDELNING I KOMMUNFULLMÄKTIGE

Antal ledamöter i kommunfullmäktige är 45. Efter valet 2018 fördelades ledamöterna mellan partierna enligt följande:

VÄSENTLIGA HÄNDELSER

« En kortfattad beskrivning av händelser av betydelse för kommunen 2018. »

HALLSBERGSMÄSSAN

Hallsbergsmässan är Sydnärkes största företags- och föreningsmässa. Ett hundratal företag och föreningar ställer ut. Mässan ägde rum 13–14 april i Sydnärkehallen, under temat miljö och trender. Besöksantalet ökade jämfört med förra mässan för två år sedan, och uppgick till drygt 5 200 personer. Mässan blev en succé, med föreläsningar, pajtävling, loppis och uppskattade uppträdanden av Boris René och Chris Kläfford.

PÅLSBODA TORG

Under sommaren färdigställdes torget i Pålsboda och utrustades med nya gångstråk, platsättningar och en asfalterad yta för parkeringsplatser.

EKOPARKEN

En äventyrslekplats i Ekoparken och en ny hinderbana invigdes den 29 augusti som ett led i utvecklingen av parkområdet enligt planen från 2016.

HEMTJÄNST

Heltid som norm beslutades av kommunfullmäktige. Införandet påbörjades inom hemtjänst Väster och hemtjänst Öster. Hemtjänst Norr och Söder kommer att starta Heltid som norm i slutet av januari 2019. Förberedelse och schemalagging pågår.

INVIGNING AV Pendlarparkering

Den 5 december invigdes den nya pendlarparkeringen. I augusti fick tekniska avdelningen beställningen och i september påbörjades byggnationen av parkeringen, som nu är färdig. Cirka 70 nya parkeringsplatser i nära anslutning till tågstationen färdigställdes.

SOMMARUTSTÄLLNING

I årets sommarutställning kunde besökarna frossa i 60-talsnostalgi med prylar, bilder, minnen och politiska händelser. Årtiondet präglades av flera historiska händelser. Lokalt drabbades Hallsberg av storbranden i hattfabriken, och över hundra personer blev utan jobb. Bland de mer spännande episoderna var månlandningen 1969 och när Sverige gick över till högertrafik 1967. I Hallsberg invigdes hotell Stinsen 1969, som på många vis har varit i händelsernas centrum. År 1968 fyllde Volvo BM-tröskan 100 år. Det betyder att år 2018 hade Volvo 150-årsjubileum i Hallsberg, vilket firades i september. Utställningen i Bergöös hade cirka 2 000 besökare under sommaren.

60-talsfrossa

**19/6–12/8
Bergöös**

Bergööska huset
Östra Storgatan 5, Hallsberg
Öppettider:
19 juni–12 augusti
Tisdagar 12.00–19.00
Onsdagar–söndagar 10.00–17.00
Stängt midsommarhelgen

Entré 50 kr. I inträdet ingår

- Sommarutställningen
- Bergöövåningen
- Modelljärnvägen
- Utställning om järnvägen i Hallsberg
- Bulle och kaffe, te eller saft.

BERGOÖS
HALLSBERGS
KOMMUN

LOKALANPASSNING INOM FÖRSKOLA OCH SKOLA

Behovet av förskolelokaler fortsatte att öka i Hallsberg, Vretstorp och Pålsboda.

Den 14 maj togs första spadtaget för bygget på den nya förskolan på norr i Hallsberg. Förskolan Äppellunden kommer att stå klar våren 2019 och rymma motsvarande åtta avdelningar (140–150 barn).

För att tillgodose behovet av förskoleplatser tills den nya förskolan färdigställs, gjordes flera provisoriska lösningar. På Långängskolan pågick en totalrenovering för att anpassa lokalerna till bra lärmiljöer. Även ett genomgripande underhållsarbete av samtliga ytor utfördes. Arbetet började hösten 2017 och är indelad i fyra etapper. Renoveringen ska vara klar till höstterminen 2019.

REKORDVARM SOMMAR

Våren 2018 lät vänta på sig, men följdes av en rekordvarm och mycket torr sommar. Trots regnbristen sjönk aldrig Tisaren under den nivå, 99,40 meter över havet, som satts som gräns för när bevattningsförbudet ska träda in. Tisarens återhämtning gick dock långsamt under hösten och inför 2019 finns planer på att höja gränsen något. Sträng torka gjorde att vallskördarna blev mycket dåliga för bönderna. Hallsberg ställde därför sina större slaghacksytor till förfogande för intresserade men ingen nyttjade detta erbjudande.

ÅTGÄRDER MOT ÖVERSVÄMNINGAR

I arbetet med att hantera skyfall och översvämningar beviljades en ansökan till länsstyrelsen om ett så kallat Lona-bidrag för anläggande av våtmarker. Det handlar dels om utredningsarbeten för att klarlägga var våtmarker är lämpliga att anläggas, dels om bidrag till ett konkret projekt. Tanken är att en våtmark kan utgöra en buffert vid kraftiga regn, samt att vattenspeglar i anslutning till tätorten skulle kunna vara ett tillskott i både natur- och stadsmiljö.

Under vårvintern återställdes Ralaåns ursprungliga profil och ån rensades för att säkerställa vattnets framkomlighet vid kraftiga regn och skyfall. Tvärsnittet på ån har med åren minskat på grund av sättningar i marken. Eftersom både Rösättersbäcken och Storån mynnar ut i Ralaån ansågs arbetet viktigt och prioriterades därför.

Inför sensommarens lokala störtkurar, sänktes nivån i vattendragen genom Hallsberg i preventivt syfte. Trots den relativt begränsade regnmängden innebar intensiteten att vissa källare i framför allt Hallsberg och Pålsboda översvämmades. Även Pålsbodas ledningsnät inventerades och undersöktes på samma sätt som i de andra orterna.

INDIVID- OCH FAMILJEOMSORG (IFO)

Under året återupptogs Hallsbergs kommun det tidigare samarbetet med Kumla kommun inom familjerätt och familjehem. Den nya familjehems- och familjerättsenheten (FFE) i Hallsberg startades formellt den 1 september.

Enheten för ensamkommande barn (EKB) noterade att antalet ensamkommande barn som kommunen har ansvar för tydligt minskade. Under 2018 kom fyra nya barn till Hallsbergs kommun. De ungdomar och unga vuxna, ensamkommande som vid årets slut tillhörde kommunen var 32 stycken.

Kommunstyrelsen beslutade att bevilja ekonomiska medel till ett tvåårigt projekt för att öka samverkan mellan skola och socialtjänst. Syftet är bland annat att minska anmälningar från skolan och att öka skolnärvaron.

Projektet *ALL IN* startade i mars och pågår till och med februari 2020. Åtta kommuner i Örebro län samverkar och utgår från individens förutsättningar för etablering i samhället och på arbetsmarknaden. Projektet förbättrade flera individers möjligheter till etablering på arbetsmarknaden och hjälpte flertalet personer till anställning under 2018.

INVIGNING AV NYTT NATURRESERVAT

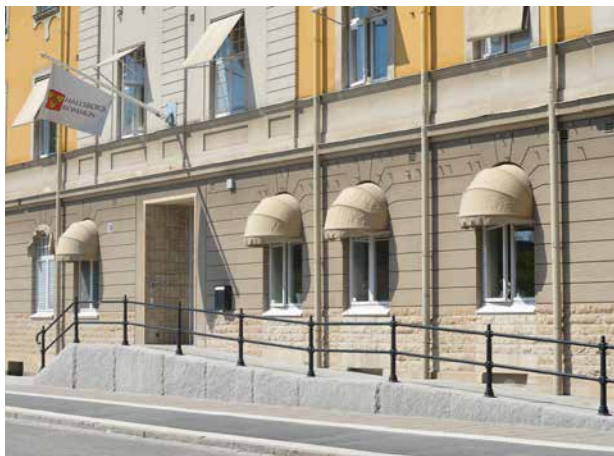
I augusti invigdes naturreservatet som är en bit av Kårstahultskogen. Det är en fin livsmiljö för en lång rad arter, alltifrån svampar och insekter till träd. Området har använts för rekreation under lång tid, då gamla Folkets park låg i dess södra ände. Stigar gör det enkelt att röra sig i hela området.

Bild av hassel från Stocksätterskogen.

KONTAKTCENTER OCH NY HUVUDENTRÉ

En ombyggnation av kommunhuset i Hallsberg genomfördes. Entréplanet byggdes om, vilket gav en öppnare, trevligare och mer tillgänglig entré till kommunhuset för invånare och besökare. Konferensrummen flyttade ner till entréplan, ett ledstråk installerades fram till nya kontaktcenter och på utsidan byggdes en ramp. I början av mars blev kommunhusets ombyggnad av entré och konferenslokaler klar. Då flyttade växel- och receptionsverksamheten in i de nya lokalerna och huvudentrén öppnades. Kommunens äldste invånare invigde den tillgänglighetsanpassade entrén med ramp utanför. Besökare välkomnades för att se de nya lokalerna. I samband med öppnandet av den nya entrén infördes en ny rutin för besöksmottagning.

SVERIGES BÄSTA LOGISTIKLÄGE

Event Railport Göteborg – Hallsberg genomfördes under våren. Det var ett samarbete mellan bland annat Hallsbergs kommun, Business region Örebro och Göteborgs hamn. Syftet är att synliggöra fördelarna med Sveriges bästa logistikläge, samt att öka attraktionskraften för ökat godsflöde på tåg.

För första gången delar Örebroregionen förstaplatsen med logistikhuvudstaden Göteborg. Bidragande faktorer är att Hallsberg har Sveriges viktigaste järnvägsknutpunkt och att landets demografiska mittpunkt finns i kommunen. Örebroregionen har haft en stark tillväxt på logistikytor under flera år. Branschtidningen Intelligent Logistik tar årligen fram en lista över Sveriges 25 bästa logistiklägen. Regionen har haft en stadig andraplats på listan under de senaste åren, men i 2018 års ranking delades förstaplatsen med Göteborgsregionen. Örebro har en extremt stark tillväxt inom logistik just nu och de strategiska satsningarna bar verkliga frukt. ”Men att ett läge som saknar containerhamn kan ta den här positionen på listan är nästan osannolikt,” sade Hilda Hultén, chefredaktör på Intelligent Logistik.

TRAIN ALLIANCE

Train Alliance har nu sin första etablering, en hjulsvarvsanläggning, på plats. Anläggningens drift kommer att göras av företaget TXG Technology. Train Alliance etablerade därmed sin första verksamhet i Hallsberg. Kommunen ser fram emot den fortsatta utvecklingen på Ralaområdet. Train Alliance finner det logistiska läget oerhört intressant i Hallsberg och vill fortsätta att växa här. Dialogen med kommunen är god och företaget känner sig välkommet.

ALLÉHALLEN

Alléhallen hade ett väldigt bra år sett till besöksiffrorna. Totalt noterades 119 109 besök till badet och gymmet. Det var en ökning med hela 25 procent från året innan. Endast tre år tidigare (2010–2012) hade Alléhallen ännu fler besökare. En förklaring till 2018 års höga besöksiffror är det nya gymmet som öppnades i egen regi i slutet av 2017. Här erbjöds nya maskiner och redskap, bättre bemanning med ny och kompetent personal samt förmånliga öppningserbjudanden. En annan förklaring var att även badet hade många besök. Det blev rekord i antalet sålda och utdelade sommarkort som ger obegränsat bad under sommarlovet: totalt 587.

DUBBEL VINNARE I SKOLTÄVLING

Webbstjärnan är en av Sveriges största skoltävlingar. I tuff konkurrens vann Stocksätterskolan både guld och brons i mellanstadiekategorin. Webbstjärnan går ut på att publicera sitt skolarbete på webben och på så sätt lära sig om bland annat digitala verktyg, upphovsrätt och digital källkritik. I årets upplaga deltog nära 60 000 elever från Kiruna i norr till Trelleborg i söder. Det vinnande bidraget i mellanstadiekategorin blev elevrådet.se, en webbplats som görs av elever på Stocksätterskolan. Webbstjärnan startades år 2008 och är en del av Internetstiftelsen i Sveriges (IIS:s) satsningar för att utveckla internetanvändandet i skolan.

GEMENSAM ÖVERFÖRMYNDARNÄMND

För att stärka samarbetet och hitta förbättringar beslutade Sydärkekommunerna att bilda en gemensam överförmyndarnämnd från och med 2019. En utredning genomfördes, som visar att det finns flera fördelar med en gemensam nämnd. Den bör bidra till en mer enhetlig och tydlig handläggning, vilket ökar rättssäkerheten. Kansliet är sedan tidigare beläget i Kumla kommun.

NY MODELLJÄRNVÄG

Vid Bergööska huset i Hallsberg skapas en modelljärnväg som ska föreställa Hallsbergs bangård. Modellen är under arbete, etapp ett är klar och nu är etapp två igång. När modellen är klar kommer den vara över 50 meter lång och störst i sitt slag.

Detaljrik och stor modell över Hallsbergs bangård.

MILJONSATSNING I PLANTSKOLA

Svenska Skogsplantor investerade närmare 21 mkr i plantskolan i Vibytorp utanför Hallsberg. Detta ska minska klimatpåverkan och samtidigt öka produktionsvolymen från 15 till 21 miljoner plantor årligen. Anläggningen har Nordens modernaste produktionslinje för skogsplantor.

GODA RESULTAT FÖR ÄLDREOMSORGEN

I Hallsberg fick de äldre bra bemötande av personalen, både i hemtjänsten och inom särskilt boende. Det framgick i brukarundersökningen Så tycker de äldre om äldreomsorgen, som Socialstyrelsen gjorde. De genomför varje år en undersökning, Vad tycker de äldre om äldreomsorgen. Den är ett viktigt instrument för att få veta vad de äldre egentligen tycker om den hjälp och det stöd de får av hemtjänsten. Hemtjänsten i Hallsberg utvecklade kvaliteten genom kvalitetsgruppen, som består av undersköterskor, planerare och enhetschefer. Under 2017 och 2018 fokuserade hemtjänstens organisation på fyra faktorer: inflytande, bemötande, trygghet och tillgänglighet samt nöjdhet med hemtjänsten. Totalt 98 procent av respondenterna inom hemtjänsten uppgav att de fick ett bra bemötande från personalen. Totalt 92 procent svarade att de hade stort förtroende för personalen och kände sig trygga med sin hemtjänst. Trygghetssiffran ökade från föregående år, vilket är väldigt glädjande utifrån målet att alla som har insatser ska känna trygghet med insatsen.

ODLA SJÄLV

I området vid Bergööska huset fanns möjlighet att hyra en odlingslåda. Kommunen såg till att vatten och jord fanns på plats. Fröer och plantor fixade odlaren själv. Lådorna är på cirka 2,5 kvadratmeter och kostar 200 kr per säsong att hyra. Av hyran är 100 kr en deposition som odlarna får tillbaka när lådorna lämnas tillbaka.

EXPLOATERING OCH BOSTADSBYGGANDE

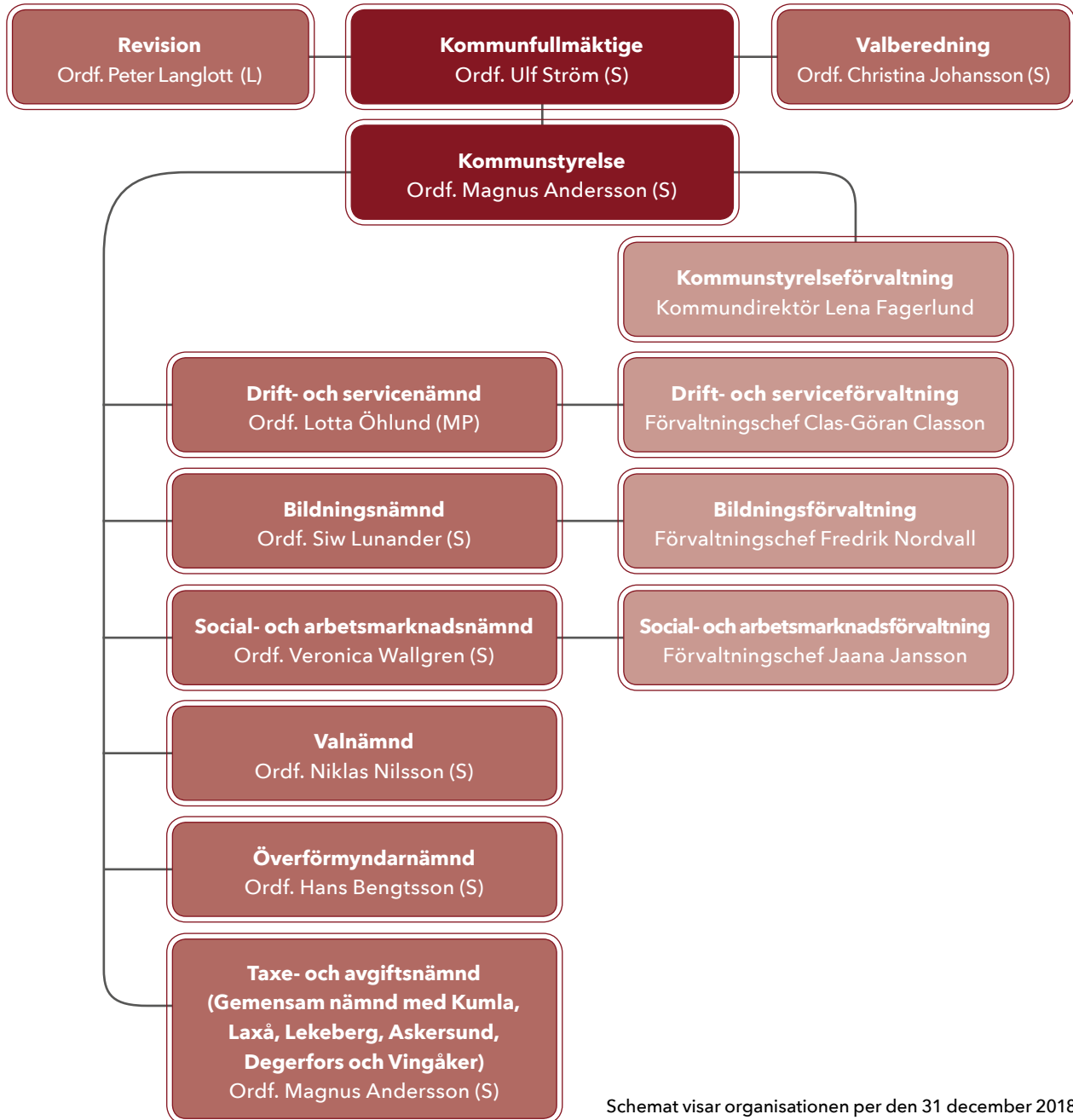
Exploateringen den sista etappen i Vibytorpsområdet, genomfördes innan sommaren. Området omfattar både tomter för villor och grupphus.

Totalt 32 småhustomter såldes, varav fjorton i Hallsberg, elva i Sköllersta, fyra i Vretstorp och tre i Svennevad. Mellan åren 2016–2018 såldes 65 småhustomter. Balansen av byggklara småhustomter var vid årsskiftet 77 stycken.

Den 28 november togs det första spadtaget för byggnationen av 48 nya hyresrätter i norra Hallsberg – kvarteret Lien. Det är kommunens första nyproduktion i det nya bostadsbolaget, Hallsbergs Bostads AB. De nya hyresrätterna byggs på norr, intill spontanlekplatsen på Nytorpgatan i centrala Hallsberg. Precis bakom ligger Stocksätterskolan med Stocksätterskogen strax intill. Bredvid skogen bygger kommunen den nya förskolan Äppellunden. Under våren 2020 beräknas byggnationen av hyresrätterna vara färdig.

KOMMUNENS ORGANISATION

Schemat visar organisationen per den 31 december 2018

Hallsbergs kommun ingår som medlem i kommunalförbunden Sydnärkes Utbildningsförbund, Sydnärkes kommunalförbund och Nerikes Brandkår. Kommunen ingår även i följande gemensamma nämnder utöver taxe- och avgiftsnämnden för vilken Hallsbergs kommun är värdkommun:

Sydnärkes lönenämnd – gemensam nämnd med Kumla, Askersund, Laxå, Lekeberg och Ljusnarsberg, med Kumla som verksamhetsansvarig.

Sydnärkes IT-nämnd – gemensam nämnd med Lekeberg, Askersund och Laxå, med Lekeberg som verksamhetsansvarig.

Företagshälsovård samt tolk- och översättarservice – gemensam nämnd med region Örebro län, Örebro kommun, Kumla kommun, Hallsbergs kommun, Lindesbergs kommun, Laxå kommun, Ljusnarsbergs kommun och Lekebergs kommun.

INTERN KONTROLL

Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för att det ska finnas en god intern kontroll. Kommunstyrelsen ska se till att internkontrollen utvecklas utifrån verksamhetens behov. Varje nämnd har skyldighet att styra och löpande följa upp kontrollsystemet i nämndens verksamhetsområde. Vid brister ska förslag lämnas på åtgärder för att förbättra kontrollen.

Intern kontroll är inte en isolerad process, utan är en del i alla styrsystem. I varje process ska det finnas inbyggda kontroller, så att lagar följs och mål uppnås.

Den interna kontrollplanen är uppdelad i fyra övergripande områden:

1. verksamhetspecifik
2. gemensam administration
3. ekonomiadministration
4. personaladministration.

Kommunstyrelseförvaltningen såg över 2004 års reglemente och rutiner för intern kontroll. Reglementet kommer att behandlas i kommunfullmäktige under våren 2019. I januari 2019 ska modulen för intern kontroll införas i kommunens system för planering och uppföljning, Stratsys. Nämndernas arbete med intern kontroll kommer att genomföras i systemet. Detta underlättar tillgängligheten och sammanställningen av resultatet för kommunstyrelsens uppsiktsplikt. Anvisningar och rutiner för intern kontroll kommer att utvecklas i Stratsys, vilket bidrar till att dokumentationen säkerställs och är tillgänglig på nämnd- och övergripande kommunnivå.

SAMMANSTÄLLNING AV UTFÖRDA KONTROLLER 2018

Nämnd	Antal kontrollmoment	Antal utförda kontroller
Kommunstyrelsen	9	9
Drift- och servicenämnden	18	18
Bildningsnämnden	10	10
Social- och arbetsmarknadsnämnden	16	16

KOMMENTARER

Kommunstyrelsens internkontrollplan för år 2018 innehöll 9 olika moment inom ekonomiadministration, personaladministration och gemensam administration. Under gemensam administration hittades fyra mindre avvikelser. Avvikelserna åtgärdades.

Drift- och servicenämndens internkontrollplan omfattar 18 kontroller inom tre områden. Avvikelser åtgärdades genom uppdatering av delegationsordningen och upprättande av nya rutiner. Avvikelseärenden rapporterades genom felhanteringssystem och inspektionsavvikelser åtgärdades. Uppföljningsärende redovisades till nämnden. Inom ett kontrollområde upprättas en redovisning.

Bildningsnämndens internkontrollplan omfattar 10 olika moment inom alla fyra områdena. Samtliga 10 kontroller genomfördes. Vid de kontroller där granskningen visade ett avvikande resultat vidtogs åtgärder. Dessa kontroller återkommer i 2019 års internkontrollplan för att säkerställa att vidtagna åtgärder efterlevs.

Social- och arbetsmarknadsnämndens internkontrollplan omfattar 16 olika moment inom fyra områden. Inom läkemedelshanteringen kan tätare kontroller utföras om situationen så kräver. Svinn polisanmälades enligt gällande rutiner. Åtgärder vidtogs för att komma till rätta med avvikelser inom läkemedelshanteringen. Inom några andra områden kommer arbetet med att åtgärda avvikelser att intensifieras. En ökad uppföljning av kontroller ska också utföras.

FÖRUTSÄTTNINGAR I KOMMUNEN

BEFOLKNING

Hallsbergs kommun hade 15 954 invånare i slutet av år 2018. Det var en ökning med 22 personer. År 2017 bestod folkökningen av 283 invånare. Födelsenettet var negativt med -17 personer. Flyttningsnettot var positivt med totalt 39 personer. Totalt 1 201 personer flyttade till kommunen, medan 1 162 flyttade därifrån. Flyttnettet inom det egna länet var -131, inom övriga landet 39 och gentemot utlandet 131. Sex av länets tolv kommuner i Örebro län ökade sin befolkning. Hallsbergs ökning motsvarade 0,14 procent. För länet som helhet var ökningen 1,12 procent. I riket ökade befolkningen med 1,09 procent. Rikets folkmängd fortsätter att öka, men i långsammare takt än de senaste åren.

ARBETSMARKNAD

Enligt arbetsförmedlingens arbetsmarknadsprognos från december 2018 är rekryteringsbehovet fortsatt stort i Örebro län. I fokus står matchningen till arbete och utbildning. Därför är utbildnings- och vägledningsinsatser centrala komponenter i arbetsförmedlingens arbete framöver, vilket visades i höstens intervjuundersökningar med länets arbetsgivare. Högkonjunkturens topp har passerats och i såväl Sverige som internationellt väntas konjunkturen bromsa in under 2019. Det märks även bland Örebro läns företag där optimismen inte är lika stark som den var under hösten 2017. Sysselsättningen beräknas dock öka, om än i en långsammare takt. Under 2019 ökar antalet förvärvsarbetare med 1 400.

En förutsättning för att sysselsättningen ska kunna fortsätta växa är att kompetensbristen inte förvärras. Under hösten var bristen i privat sektor rekordstor. Fyra av tio arbetsgivare uppgav att de hade svårigheter att rekrytera personal det senaste året.

Behovet av personal är störst inom företagstjänster. Men det finns även ett fortsatt behov inom industrin och transport, medan byggbranschen som växt mest under de

senaste åren visade en försiktigare prognos. I offentlig sektor minskade personalbehovet något efter åren med stort flyktingmottagande. Efterfrågan minskade, främst inom socialtjänst och utbildningsförvaltning.

Arbetsmarknadens främsta utmaningar i Örebro län är att företagen inte hittar rätt personal och arbetslösa personer inte har kompetens för de lediga jobben. Kompetensbristen innebär att företagen får svårt att öka tillväxten. För att hitta lösningar måste grupper som har svårt att etablera sig på arbetsmarknaden vägledas och matchas mot utbildningar och åtgärder som leder till jobb.

I genomsnitt 3,9 procent av befolkningen i Hallsbergs kommun var öppet arbetslösa. Det innebar en sänkning med 0,3 procentenheter från år 2017. Motsvarande tal för Örebro län var 4,0 procent (4,4 procent år 2017) och för riket 3,8 procent (4,0 procent år 2017).

Utöver de som redovisades som öppet arbetslösa fanns ett antal personer som är sysselsatta i arbetsmarknadsprogram. I Hallsbergs kommun utgjordes dessa av 3,7 procent.

Motsvarande tal för länet var 3,2 procent och för riket 3,3 procent. Den totala arbetslösheten uppgick därmed till 7,6 procent i Hallsberg. Det var en sänkning med 0,5 procentenheter. För länet var den totala arbetslösheten 7,2 procent och för riket 7,0 procent.

NÄRINGSLIV

I Hallsbergs kommun råder ett bra företagsklimat som hela tiden utvecklas. Det bygger på ett samarbete mellan alla aktörer i näringslivet. Här finns ungefär 1 400 företag som dagligen utgår från den demografiska mittpunkten och på så sätt alltid har nära till sina kunder. I kommunen finns allt från industrier med hög teknisk kompetens till den kreativa entreprenören. Hallsberg satsar på aktiviteter för näringslivet. Arbetet utgår från en näringslivsplan och en handlingsplan. Hallsberg är, tillsammans med Örebroregionen utsedd till Sveriges bästa logistikläge år 2018.

BOSTADSMARKNAD

Den kommunala bostadsstiftelsen Hallbo förvaltar cirka 1 200 lägenheter och cirka 130 lokaler för kommersiell verksamhet i fem av kommunens tätorter.

I kommunen finns också ett antal privata hyresvärdar och flera bostadsrättsföreningar. Det helägda kommunala bostadsbolaget Hallsbergs bostads AB förvärvade kommunens samtliga bostadslägenheter och omsorgslägenheter under 2018.

Totalt 32 småhustomter såldes, vilket var 14 fler än under år 2017. Totalt återstår 77 byggbara kommunala tomter i kommunens sex tätorter.

Arbetet med Centrumplanen fortgick under 2018. Tre detaljplaner antogs, jämfört med två under 2017. De bestod av Samsala etapp 2, tillägg till förskolan på norr, detaljplan för kvarteret Lien samt upphävande av tomtindelning i kvarteret Sannaholm.

Hallsbergs kommun var en av 234 kommuner som fick ta del av regeringens statsbidrag för ökat bostadsbyggande, så kallad byggbonus. Hallsbergs andel var 1,5 mkr beräknat efter 38 startbesked för bostäder under en tolv månadersperiod.

SKATTESATS

Den totala skattesatsen i Hallsberg är 33:10. I riket är den 32:19. Den kommunala skattesatsen i Hallsberg höjdes med 50 öre till 21:55 år 2016. Kommunen har den tredje lägsta utdebiteringen i länet. Genomsnittet för kommuner i riket är 20:70.

Källor: Statistiska centralbyrån (SCB), Arbetsförmedlingen och Skatteverket.

GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING

« Sammantaget redovisade nämnderna positivt resultat. Kommunens finansiella mål uppfylldes och övervägande andel indikatorer bedöms bidra helt eller delvis till måluppfyllelse på sikt. »

Enligt kommunallagen ska fullmäktige besluta om riktlinjer för god ekonomisk hushållning. År 2013 tillkom möjligheten att utjämna intäkterna över flera år genom en resultatutjämningsreserv (RUR). Hallsbergs kommun har tidigare inte haft sådana resultat för att kunna avsätta medel till en reserv, men i bokslutet för år 2016 avsatte kommunen för första gången medel till RUR med 3,0 mkr. I bokslut 2018 gjordes inga avsättningar till eller disponeringar av RUR. Totalt finns således 8 mkr i RUR till och med 2018.

Genom månadsuppföljningar och tertialrapport har kommunstyrelsen löpande uppsikt över den ekonomiska utvecklingen i verksamheterna och kommunorganisationen.

I avsnittet *Styrning och uppföljning av verksamhet och ekonomi* redovisas kommunstyrelsens beslut utifrån nämndernas resultatprognoser. Den ekonomiska ställningen och dess utveckling utvärderas. Det kan med fördel göras genom nyckeltal eller liknande som redan används, och det är lämpligt att fokusera på de delar av ekonomin som behöver förbättras. Ställning och utveckling av eget kapital och soliditet redovisas under *Resultat och kapacitet*. God ekonomisk hushållning kan ses både ur ett finansiellt perspektiv och ur ett verksamhetsperspektiv. En allmän utgångspunkt är att varje generation ska bära kostnaderna för sin egen, konsumerade service. Resultatet måste vara tillräckligt stort för att motsvarande servicenivå garanteras även till nästa generation, utan att den belastas med högre skatt. Ambitionsnivån för den finansiella utvecklingen och ställningen ska beskrivas i form av mål. De bör formuleras enligt vad som normalt betraktas som god ekonomisk hushållning, anpassat efter egna förhållanden och omständigheter. Verksamhetsperspektivet tar sikte på kommunens förmåga att bedriva sin verksamhet på ett kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt. God ekonomisk hushållning innebär att resurserna används till rätt saker och nyttjas på ett effektivt sätt. Därför anges

mål och riktlinjer som har betydelse för en god ekonomisk hushållning. Förvaltningsberättelsen ska innehålla en utvärdering som visar om målen och riktlinjerna för verksamhet och ekonomi uppnåtts och följts.

Sammantaget redovisade nämnderna positivt resultat. Kommunens finansiella mål uppfylldes och övervägande andel indikatorer bedöms kunna bidra helt eller delvis till måluppfyllelse på sikt.

STYRNING OCH UPPFÖLJNING AV VERKSAMHET OCH EKONOMI

Förutom månadsvisa rapporter redovisades en tertialrapport till kommunstyrelsen i maj. I oktober redovisades delårsrapporten. Uppföljning och bedömning av måluppfyllelse gjordes första gången i tertialrapporten. En del av målen var inte möjliga att följa upp redan efter årets fyra första månader. Flera av indikatorerna avser utveckling över tid, och i vissa fall saknades jämförelsetal för att kunna avgöra om en förbättring faktiskt skett. Arbetet med att analysera måluppfyllelse fortsatte under året.

Av prognoserna i tertialrapporten framkom prognoser om underskott från flera nämnder.

Ökade måltidskostnader beräknades medföra budgetöverskridande för drift- och servicenämnden. Social- och arbetsmarknadsnämnden prognostiserade ett underskott med 0,6 mkr för helåret. Särskilda boenden stod för den största delen av beräknad avvikelse. I samband med tertialrapporten beslutade kommunstyrelsen att utöka barn- och utbildningsnämndens budget med 6 mkr. Skälet var ökade kostnader på grund av fler barn i verksamheten. Tilläggsanslaget finansierades med 3 mkr genom kommunstyrelsens planeringsreserv, samt från migrationspotten med 3 mkr. För övriga nämnder beslutade kommunstyrelsen att avvakta utvecklingen till kommande månadsuppföljningar. Från nämnderna inlämnades förslag till kommunstyrelsen. Förslaget innehöll åtgärder för att hålla budgeten i balans, vilket också låg till grund för bedömningen av resursbehoven.

I delårsrapporten den 31 augusti visade drift- och servicenämndens prognos ett underskott med 0,6 mkr. Prognosen för överförmyndarens verksamhet visade ett underskott med 0,2 mkr. Övriga nämnders prognoser visade nollresultat. Prognosen för finansiering

visade ett överskott med 5,6 mkr. Den sammanlagda resultatprognosen för kommunen visade 19,3 mkr, ett överskott mot budget med 4,8 mkr. Kommunfullmäktige beslutade att ej nyttjade bidrag från Migrationsverket avseende flyktingverksamhet och ensamkommande barn inte skulle redovisas i resultatet, utan redovisas som kortfristig skuld. Sättet att redovisa avviker från god redovisningssed avseende rättvisande redovisning. Den 31 augusti uppgick avsteget till 32 mkr, varav flykting utgjorde 13 mkr och ensamkommande barn 19 mkr.

I den sista månadsuppföljningen till och med november 2018 visade social- och arbetsmarknadsnämndens prognos underskott med 0,8 mkr. För överförmyndarens verksamhet var prognosen ett underskott med 0,1 mkr. Övriga nämnder visade nollresultat. Finansieringen visade ett överskott.

Styrsystemet är en målmedveten styrprocess som syftar till att påverka organisationens beslut och beteende i riktning mot önskat resultat och effektivitet. Styrningen i Hallsbergs kommunkoncern utgår från kommunens vision, strategiska områden samt lagar, föreskrifter och nationella mål för kommunal verksamhet. Hallsbergs kommun styrs med stöd av de strategiska områdena och målen i dokumentet *Gemensamma planeringsförutsättningar* samt de ekonomiska ramarna i årsbudgeten.

Investeringsplanen är uppdelad i reinvesteringar och strategiska investeringar. Det ger nämnderna bättre planeringsförutsättningar och större bestämmanderätt över investeringarna. Projekten om reinvesteringar beslutas av respektive nämnd. Det innebär att nämnderna har rätt att omdisponera investeringar mellan projekt och att besluta om nya. Nämnderna kan också avstå från att genomföra projekt. Fördelningen av de strategiska investeringarna beslutas löpande av kommunstyrelsen.

FINANSIELL ANALYS

Kommunens analys av det ekonomiska läget i bokslutet visade att:

1. **Låneskulden** uppgick till 260 mkr på balansdagen. Det är en sänkning med 205 mkr. Hallsbergs Bostads AB övertog lån med 204 mkr i samband med att samtliga bostads- och vård- och omsorgsfastigheter förvärvades från kommunen. Någon nettonyupplåning gjordes inte. Amortering skedde med 1 mkr. Ambitionen är att successivt minska låneskulden. I budgeten och flerårsplanen 2019–2021 beräknas avskrivningar och årligt resultat att sammanlagt uppgå till cirka 50 mkr per år. De skattefinansierade investeringarna planeras att uppgå till cirka 70–95 mkr per år. Utifrån dessa förutsättningar finns ett visst beräknat behov av nyupplåning. Lösen och upptagande av nya lån kommer att ske när skäligt tillfälle uppstår.
2. Ökade **pensionskostnader** innebär i första hand ökad likviditetspåverkan. Vid årsskiftet 2018/2019 uppgick saldot på bankmedel till 100 mkr. Det är 36 mkr lägre än i bokslutet år 2017 men är ändå en relativt hög nivå. En betydande del av kommunens anställda går i pension de närmaste tio åren. Under de kommande fem åren kan 113 personer gå i pension. Den mest markanta ökningen av pensionsavgångarna infaller dock under den senare delen av tioårsperioden.
3. Riksbanken behöll **reporäntan** oförändrad på –0,50 procent under hela 2018. I januari 2019 höjdes reporäntan med 0,25 procentenheter till –0,25 procent. Vid det penningpolitiska mötet den 12 februari 2019 beslutade Riksbankens direktion att behålla reporäntan oförändrad på –0,25 procent. Liksom i december indikerar prognosen att räntan höjs igen under andra halvåret 2019, under förutsättning att konjunktur- och inflationsutsikterna står sig. Prognosen för de tre närmaste åren visar en höjning från ett årsgenomsnitt på –0,5 procent för 2018 till ett årsgenomsnitt för 2021 på 1,0 procent. Det motsvarar en höjning med 1,5 procentenheter.
4. Nämndernas **följsamhet mot budget** förbättrades utifrån att tre nämnder visade underskott år 2018, jämfört med fyra nämnder 2017. Räknat i belopp blev den sammanräknade budgetavvikelsen för samtliga nämnder högre 2018 (2,6 mkr) jämfört med 2017 (1,9 mkr).
5. Det **finansiella resultatet** som helhet var i det närmaste på samma nivå som år 2017. Det finansiella resultatmålet nåddes.

STYRSYSTEM

Hallsbergs kommuns styrsystem utgår från mål- och resultatstyrning. Systemet bidrar till att den politiska viljeinriktningen och politiska beslut får genomslag, att kommunen har god hushållning och att medborgarna därmed får den service som de förtroendevalda i fullmäktige beslutat. Vision, värdeord och strategiska områden fastställdes av kommunfullmäktige och är bärande i hela organisationen. Visionen anger färdriktningen på lång sikt och syftar till att skapa en samsyn kring kommunens utveckling.

VISION - DET ÖPPNA HALLSBERG

I Hallsbergs kommun är alla välkomna, oavsett vem man är, var man kommer från och vart man är på väg. Den trivsamma blandningen av landsbygd, natur och samhälle erbjuder livskvalitet och upplevelser för alla. Det lokala näringslivet visar framåtanda och drivkraft och utvecklar både region och individer. Våra goda kommunikationer med omvärlden skapar möten och formar Hallsberg till en kommun som alltid är vaken. De kommunala verksamheterna verkar nära individen, erbjuder professionellt bemötande och är lyhörda för idéer och synpunkter. Vi ser positivt på framtiden och tar långsiktigt ansvar för nuvarande och kommande utmaningar. Kommunens värdeord vägleder tjänstemän och politiker i hur de ska förhålla sig när verksamheter genomförs och beslut fattas i arbetet med att förverkliga målen.

VÄRDEORD GLÄDJE

Hallsbergs kommun, såväl organisation som geografiskt område, kännetecknas av varierade mötesplatser där människor känner glädje och stolthet. Glädjeämnen i vardagen finns bland annat i kommunens varierande och fina natur och i det rika föreningslivet. Vi bemöter varandra med respekt, inspirerar och ger varandra kraft och energi.

DRIV

Här får man saker gjorda. Man är snabb till beslut och entreprenörskap är ett honnörsord. Vi fångar upp goda idéer och omsätter dem i verkligheten. De kommunala verksamheterna kommunicerar tydligt och öppet, och beundras för förmågan att ta hand om synpunkter och utveckla kvaliteten.

ÖPPENHET

I dialog med invånare och näringsliv utvecklas hela kommunen. Vi tar intryck av goda idéer och stora förändringar är alltid väl förankrade och påverkade av dem som berörs. Vi är stolta över vårt integrationsarbete och öppna för mångfald. Hallsberg är alltid öppet och vi erbjuder service dygnet runt.

UPPFÖLJNING AV MÅL

Kommunfullmäktige har beslutat om fyra strategiska områden som beskriver områden för prioriteringar och strategiska förbättringar. De strategiska områdena anger kommunens väg för att nå visionen. Ett strategiskt område beskrivs av ett övergripande mål för området på långsikt. Till området har fullmäktige formulerat ett antal strategier/strategiska mål som ger vägledning för att politiska prioriteringar ska förverkligas. Till ett strategiskt mål finns en eller flera indikatorer som fullmäktige särskilt vill följa som bidrag till måloppfyllelse. Därutöver har respektive nämnd beslutat om nämndmål som ska anknyta till de strategiska områdena. Uppföljning av nämndmålen bidrar till en samlad bedömning om de mer långsiktiga strategiska målen är på väg att uppfyllas.

De enskilda målen och indikatorer kan variera om den anges på lång eller kort sikt. Bedömningen av mål på övergripande nivåer grundar sig på en samlad bedömning av relevanta resultat, aktiviteter och andra faktorer som antas bidra till måloppfyllelse.

God ekonomisk hushållning innebär att kommunens ekonomiska resultat är positivt och att både finansiella mål och verksamhetsmål är uppnådda, alternativt bedöms att kunna uppnås. Bedömningen är att kommunens finansiella mål uppnåddes och att den sammanfattande bedömningen av verksamhetsmål i form av strategiska mål är att 53 procent uppfylldes och 47 procent delvis uppfylldes.

Under 2019 kommer en översyn av kommunens styrmodell att med fokus mål- och resultatstyrning genomföras. Särskilt kommer arbetet med uppföljning, utvärdering och analys som grund för verksamhetsutveckling att förbättras.

UPPFÖLJNING AV MÅL

SYMBOLFÖRKLARING

●	Målet är uppfyllt
◆	Målet är delvis uppfyllt
■	Målet är ej uppfyllt
—	Bedömning saknas

HÅLLBAR KOMMUN

Övergripande mål: Hallsbergs kommun ska vara ett ekonomiskt, socialt och ekologiskt hållbart samhälle, där människors livskvalité ökar utan att det påverkar vår gemensamma miljö.

	STRATEGISKT MÅL	INDIKATOR	KOMMENTAR		
HÅLLBAR KOMMUN	●	Hallsbergs kommun har god ekonomisk hushållning.	Ekonomiskt resultat 1,6 procent.	Årets resultat uppgick till 3,3 procent och enligt resultat för balanskravet var motsvarande siffra 2,7 procent.	●
	◆	Aktiv strävan för att få fler i arbete.	Öka antal förvärvsarbetande.	Antalet förvärvsarbetare ligger i stort oförändrat de senaste åren. Andelen arbetslösa har minskat under året.	●
	●		Öka andel behöriga till gymnasieskolan.	Andelen behöriga elever till yrkesprogram ökade från 79,3 procent för 2017 till 81,5 procent 2018.	●
	■		Öka andel nya företag per 1 000 invånare.	Andelen nya företag per 1 000 invånare uppgick till 3,4 vilket är en minskning från prognosen vid halvåret och en minskning från 4,0 föregående år. Trenden överensstämmer med riket.	■
	◆		Minska andel barn i ekonomiskt utsatta familjer.	Rädda Barnens barnfattighetsrapport 2018 visar på en minskning av andel barn i ekonomiskt utsatta hushåll. Antalet hushåll med minderåriga barn med långvarigt beroende av försörjningsstöd har ökat under 2018.	◆
	●	Alla ska känna sig trygga i kommunen.	Andel som känner sig trygga ska öka.	Medborgarundersökningen 2017 visar ett index på 57. Nästa undersökning planeras under 2019. Insatser för ökad trygghet bedrivs inom samtliga förvaltningar och i samverkan med polisen genom bland annat trygghetsvandringar vilket bedöms bidra till upplevelsen av ökad trygghet.	◆
●	Medveten samhällsplanering som leder till inkluderande samhälle, mångfald och tolerans.	Vid framtida bostadsbebyggelse ska varierade boendemiljöer skapas.	Samtliga riktlinjer och planer för bostadsbyggande planerar för en varierad och hållbar bebyggelse i Hallsberg.	●	

	STRATEGISKT MÅL	INDIKATOR	KOMMENTAR		
HÅLLBAR KOMMUN	●	Motverka alla former av diskriminering på kommunens arbetsplatser.	Aktiviteter utifrån policy för diskriminering i arbetslivet.	Policy för diskriminering finns som stöd för samtliga arbetsplatsträffar och som stöd vid planering av aktiviteter.	●
	◆	Hallsbergs kommun ska arbeta för att minska klimatpåverkan.	Matsvinnet ska minska.	Matsvinnet har minskat med 16 procent jämfört med föregående år.	●
			Andelen ekologiska livsmedel som används ska öka till 50 procent senast år 2020.	Andelen uppgick till 29 procent 2018 vilket är oförändrat i förhållande till 2017 års resultat. Prisutvecklingen för livsmedel begränsar möjligheten för en ökning av andelen ekologiska livsmedel och därmed är bedömningen att målet inte kan nås.	■
			I samband med kommande upphandlingar enbart upphandla bilar med förnyelsebara bränslen (etanol, gas och RME).	Andelen miljöbilar i kommunorganisationen ökade från 28 procent (2017) till 34 procent.	●

LIVSLÅNGT LÄRANDE

Övergripande mål: Allas lika rätt till en bra utbildning är en förutsättning för ett samhälle där alla får ett gott liv. Alla kommunens verksamheter ska verka för att lärandet fortsätter genom hela livet, såväl under som efter arbetslivet.

	STRATEGISKT MÅL	INDIKATOR	KOMMENTAR		
LIVSLÅNGT LÄRANDE	◆	Hallsbergs kommun stimulerar ett livslångt lärande.	Andel elever som påbörjar gymnasie- och vuxenutbildning ska årligen öka.	Andel behöriga elever till yrkesprogram på gymnasiet var 82 procent vilket var en ökning från 79 procent.	●
			Andel elever som fullföljer gymnasie- och vuxenutbildning ska årligen öka.	Andel elever som fullföljt med examen inom tre år var 66 procent vilket var i nivå med föregående år.	◆
	●	Alla kommunens verksamheter ska verka för att lärandet fortsätter genom hela livet.	Kommunens medarbetare ska ha en utvecklingsplan, målet 2018 är 90 procent.	Mallar och instruktioner för medarbetarsamtal finns som stöd för utvecklingsplaner. Metod för uppföljning kommer att utvärderas. Bedömningen är att målet är uppnått.	●
	◆	Vår förmåga att utveckla välfärden hänger ihop med hur vi kan göra vår kommun attraktiv för dem som redan bor här och öka inflyttningen till kommunen. En bra förskola och skola är en viktig del i det arbetet.	Medborgarnas upplevelse av kommunen som en bra plats att leva och bo på ska öka (enligt NRI i medborgarundersökning).	Nöjd-region-index (NRI) 2017 var 54. Nästa medborgarundersökning planeras till 2019. Utan resultat från en undersökning bedöms pågående insatser bidra till en ökad upplevelse.	◆
	Medborgarnas upplevelse av att kommunens verksamheter är bra ska öka (enligt NMI i medborgarundersökning).		Nöjd-medborgar-index (NMI) 2017 var 52. Nästa medborgarundersökning planeras till 2019. Utan resultat från en undersökning bedöms pågående insatser bidra till en ökad upplevelse.	◆	

ALLAS INFLYTANDE

Övergripande mål: De kommunala verksamheterna verkar nära individen, och ska erbjuda ett professionellt bemötande och vara lyhörda för idéer och synpunkter.

	STRATEGISKT MÅL	INDIKATOR	KOMMENTAR		
ALLAS INFLYTANDE	◆	Hallsbergs kommun ska ha ett väl utvecklat synpunkts och klagomåls-system.	Alla förvaltningar ska följa antalet inkomna synpunkter och klagomål och rapportera i samband med delårs- och årsbokslut.	Ett system för synpunkter och felanmälan infördes under 2017 för verksamhet inom drift- och serviceförvaltningen. Övriga verksamheter hanterar inkomna synpunkter i verksamhetsspecifika rutiner. En utvärdering av uppföljning och rapportering kommer att genomföras.	◆
	◆	De som berörs, till exempel invånare eller medarbetare, ska ges möjlighet till inflytande vid större förändringar.	Nöjd-inflytande-index (NII) enligt medborgarundersökningen ska öka.	År 2017 var kommunens index 39, för riket var snittet 40. För närvarande planeras mätningar vartannat år och nästa mätning sker 2019. Genom bland annat orsbesök ökar möjligheten till inflytande.	◆
			Medarbetares upplevelse av möjligheter till inflytande ska öka. (ev. medarbetarenkät)	Upplevelsen av inflytande har ökat enligt den senaste undersökningen.	●
	●	Tillsammans med invånarna i kommunens sex tätorter, med omkringliggande landsbygd, ska kommunen arbeta för ett ökat lokalt engagemang och inflytande.	Kommunen ska vara representerad eller initiativtagare till minst tre sammankomster per tätort och år.	Kommunstyrelsen tillsammans med övriga förvaltningar är representerade och initiativtagare vid ett flertal möten i kommunens tätorter.	●

GOD SERVICE

Övergripande mål: De kommunala verksamheterna ska kommunicera tydligt och öppet.

	STRATEGISKT MÅL	INDIKATOR	KOMMENTAR		
GOD SERVICE	●	Kommunen ska fortsätta att arbeta med att utveckla informationen till våra invånare.	Kommunen ska årligen öka antalet e-tjänster för våra medborgare, föreningar och företag.	Utifrån fortsatt arbete avseende ägarskap i Inera och pågående utveckling inom respektive förvaltning bedöms målet uppnått.	●
	◆	Invånarnas möjlighet att ta del av den kommunala servicen efter kontorstid ska öka.	Årliga mätningar för att mäta hur de som lever i kommunen upplever kommunens service. År 2018 ska 80 procent vara nöjda.	Senaste NKI-mätningen (nöjd-kund-index) avseende företagsklimat redovisar ett index på 57 vilket är lägre än föregående index på 66. Omfattande utvecklingsarbete pågår inom samtliga serviceområden. Brukarundersökningar inom social- och arbetsmarknadsförvaltningen visar indikatorer mellan 79-96 procent i upplevd nöjdhet. Undersökning för tillgänglighet inom förskola visar på 93 procent nöjda föräldrar. NMI planeras att genomföras under 2019. Senaste index för bemötande och tillgänglighet var 54 år 2017.	◆
	●	Kommunen ska utöka möjligheterna till mer flexibel omsorg på de tider då efterfrågan finns.	Kommunens resultat i SKL:s årliga mätning av tillgänglighet och kvalitet på hemsidan ska årligen öka. Målet är den övre femtedelen av landets kommuner.	Arbetet har fortsatt i utvecklingen av hemsidan för att under 2019 lansera en helt ny uppbyggnad med fokus på tillgänglighet. År 2017 uppgick mätningen till 89 procent vilket var en ökning från 86 procent. Motsvarande mått saknas för 2018.	●

PERSONALEKONOMISK REDOVISNING

« Hallsbergs kommun hade 1 290 månadsavlönade medarbetare, varav en majoritet bestod av kvinnor, 82 procent. Medelåldern var 42 år och 70 procent av den månadsanställda personalen arbetade heltid. Den totala sjukfrånvaron var 6,77 procent. Frisknärvaron låg på 61 procent. »

	2015-12-31	2016-12-31	2017-12-31	2018-12-31
Antal anställda	1 229	1 242	1 252	1 290

ANTAL MÅNADSANSTÄLLDA PER FÖRVALTNING OCH KÖN SAMT ANDEL HELTIDSARBETE

Förvaltning				Andelen heltidsarbete %
	Kvinnor	Män	Totalt	(år 2017 inom parentes)
Bildningsförvaltningen	415	103	518	82 (82,9)
Drift- och serviceförvaltningen	90	53	143	84 (80,7)
Kommunstyrelseförvaltningen	30	10	40	97,5 (95)
Social- och arbetsmarknadsförvaltningen	529	60	589	59 (50)
Totalt	1 064	226	1 290	70 (68,5)

FRISKNÄRVARO

Frisknärvaron (0–5 dagars sjukfrånvaro) var 61 procent. Jämfört med samma tidpunkt föregående år sjönk frisknärvaron något.

Redovisning av frisknärvaro är den procentuella andelen av månadsanställda medarbetare, som under första halvåret inte har haft någon sjukfrånvaro eller varit sjukfrånvarande i högst 5 dagar.

NYCKELTAL FÖR SJUKFRÅNVARON

Glädjande nog fortsatte sjukfrånvaron att sjunka. Sjukfrånvaron vid årsskiftet 2018 var 6,77 procent (7,47). Det motsvarade en procentuell minskning med 9,4 procent. Nivån på den totala sjukfrånvaron var den lägsta sedan 2013 (5,96 procent). Ett kontinuerligt och strategiskt arbete pågår för att sänka all sjukfrånvaro. Det omfattar bland annat

tydligare rutiner för sjukanmälan och uppföljning samt arbetsmiljöutbildning för chefer och arbetsplatsombud. En ny arbetsmiljöpolicy och rehabiliteringsriktlinjer togs fram. Representanter från personalavdelningen samt respektive chef utredde tillsammans vad sjukfrånvaron berodde på. De arbetade för att få tillbaka medarbetare i tjänst. Om detta inte var möjligt gjordes försök att hitta anställning utanför kommunen. Ett tydligare samarbete med försäkringskassan, Regionhälsan, vårdcentral och arbetsförmedling ledde också till lägre sjukfrånvaro och en bättre arbetsmiljö. Majoriteten av de besök som Regionhälsan fick handlade om stress. Åtgärderna bestod oftast av stresshantering i någon form samt ibland sjukskrivning. Ett par olika projekt i samarbete med Regionhälsan påbörjades och slutfördes i något fall med gott resultat, ökad trivsel och mindre sjukskrivning.

Sjukfrånvaro (%)	2014-12-31*	2015-12-31	2016-12-31	2017-12-31	2018-12-31
Total sjukfrånvaro/sammanlagd ordinarie arbetstid	7,36	7,86	7,84	7,47	6,77
Långtidssjukfrånvaro >60 dagar	41,17	41,52	41,46	38,20	29,89
Total sjukfrånvaro kvinnor	8,10	8,65	8,71	8,24	7,48
Total sjukfrånvaro män	4,09	4,13	3,82	4,09	3,75
Total sjukfrånvaro -29 år	4,69	4,23	5,47	6,84	5,48
Total sjukfrånvaro 30-49 år	6,59	7,37	7,29	6,63	6,11
Total sjukfrånvaro 50 år-	8,14	8,76	8,86	8,53	7,61

* Från och med 2015 redovisas alla medarbetare, tillsvidareanställda och visstidsanställda enligt Allmänna bestämmelser (AB), Bestämmelser för arbetstagare i arbetsmarknadspolitiska åtgärder (BEA) och Lön och anställningsvillkor för personlig assistent och anhörigvårdare (PAN).

SJUKFRÅNVARO PER FÖRVALTNING 2018-12-31

Förvaltning (%)	Totalt (2017-12-31)	>60 dagar	Kvinnor	Män	-29 år	30-49 år	50 år-
Hallsberg totalt	6,77 (7,47)	29,89	7,48	3,75	5,48	6,11	7,61
Bildningsförvaltningen	5,47 (6,52)	28,10	6,15	2,81	4,18	4,90	6,98
Drift- och serviceförvaltningen	5,75 (6,74)	36,24	7,53	3,02	4,08	2,69	8,36
Kommunstyrelseförvaltningen	3,01 (3,06)	0	3,57	1,53	2,34	2,46	3,40
Social- och arbetsmarknadsförvaltningen	8,38 (8,99)	30,12	8,76	5,79	7,71	8,47	8,57

FÖRETAGSHÄLSOVÅRD

Från och med år 2015 ingår Hallsbergs kommun i den gemensamma nämnden för företagshälsa och tolkförmedling (Regionhälsan). Regionhälsan erbjuder sina resurser till Region Örebro län, Kumla, Laxå, Lekeberg, Lindesberg samt Örebro kommun. Två politiker från Hallsberg ingår i nämnden för företagshälsovården. Hallsbergs kommun är också representerat i Regionhälsans ägarråd via personalchefen.

Företagshälsovården delar in sitt arbete i Hälso- befrämjande, Förebyggande och Rehabiliterande. Hälso- befrämjande Grupp är den del som Hallsbergs kommun använder mest. Här vill företagshälsovården komma in i ett tidigt skede för att kunna sätta in snabba åtgärder. Syftet är att få friskare medarbetare.

ARBETSSKADOR

Antalet anmälda arbetsskador var 64 (34 år 2017), anmälda tillbud var 82 (30). Den största delen arbetsskador bestod av olycksfall. Dessa avsåg i första hand halkolyckor men en stor del utgjordes också av hot och våld, både inom skolan och social- och arbetsmarknadsförvaltningen. Den största delen tillbud handlade om hot och våld, men också om exempelvis konsekvenser av osandade gåingar och arbetsplatstillbud. Åtgärder för att minska både

arbetsskador och tillbud pågår ständigt. Detta diskuteras på arbetsplatsträffar och genom att exempelvis jobba med bemötande samt handledning. Det är viktigt att alla anmäler arbetsskador och tillbud för att kunna förebygga olyckor och skapa en bättre arbetsmiljö. Det blev betydligt fler anmälningar under året jämfört med tidigare år.

REKRYTERING

Under året publicerades 232 platsannonser. Majoriteten utannonserades externt. En stor del av tjänsterna bestod av medarbetare till skola och förskola.

Sjuksköterskor, pedagoger, socialsekreterare, undersköterskor samt chefer är yrkesgrupper som var svårrekryterade.

PERSONALOMSÄTTNING FÖR TILLSVIDAREANSTÄLLD PERSONAL

Orsak	Antal 2018-12-31
Pension	28
Slutat på egen begäran	108
Annan anställning i kommunen	18
Övrigt	21
Totalt	175

Begreppet *Annan anställning* i kommunen innefattar den interna rörligheten som till exempel byte av befattning, förvaltning, anställningsform, sysselsättningsgrad eller omorganisation inom kommunen. Oftast beror rörligheten på byte av anställningsform (tidsbegränsade anställningar som övergår till tillsvidaretjänster) eller förändring av sysselsättningsgrad. För att siffrorna ska avspegla verkligheten förutsätts att rätt avgångsorsak blivit inregistrerad vid avslut av anställning eller vid förändring i anställningsförhållandet.

BERÄKNADE PENSIONSavgÅNGAR 2019-2028 PER FÖRVALTNING, BERÄKNAD PENSIONSÅLDER 65 ÅR

Förvaltning	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	Totalt 2019-2028
Bildningsförvaltningen	3	6	6	13	15	6	7	13	7	12	89
Drift- och serviceförvaltningen	3	3	5	5	3	4	5	6	6	9	49
Kommunstyrelseförvaltningen	0	1	0	0	0	2	2	3	4	1	14
Social- och arbetsmarknadsförvaltningen	1	9	12	13	15	12	13	14	21	11	126
Totalt	7	19	23	31	33	24	27	36	38	33	278

LÖNEÖVERSYN

Löneöversyn genomfördes med samtliga fackliga organisationer. För en majoritet av medarbetare användes dialogmodellen chef–medarbetare. Lönekriterier är Yrkeskompetens, Bemötande och kommunikativ förmåga, Utveckling och lärande samt Resultatorientering. Det totala utfallet i löneöversynen 2018 blev 2,72 procent.

JÄMSTÄLLDHET

En lönekartläggning för att upptäcka osakliga löneskillnader mellan könen, genomförs årligen. Den visade att osakliga löneskillnader fanns mellan könen i ett fall. VA-tekniker är det yrke där löneskillnader, jämfört med likvärdigt arbete inte kan förklaras. Löneskillnaderna ska utjämnas under en treårsperiod.

UTBILDNING OCH KOMPETENSUTVECKLING

Det pågår alltid en mängd olika utbildningsinsatser inom de olika förvaltningarna. Från centralt håll ordnas en introduktionsdag för nya medarbetare vid två tillfällen under året. Nya chefer får också inbjudan till en central introduktionsdag. Samtliga av kommunens chefer samt skyddsombud och arbetsplatsombud gick en tredagars arbetsmiljöutbildning. En inbjudan till chefsdagar görs fyra gånger per år, där externa föreläsare medverkar och intern information erbjuds. Individuell pensionsrådgivning erbjöds till dem som önskade.

KOMPETENSFÖRSÖRJNING

Ledningsgruppen arbetade med att säkra kompetensförsörjningen och riktlinjer togs fram och blev klara för beslut. Respektive förvaltning tog fram en kompetensförsörjningsplan för den egna verksamheten. Det är ett ständigt pågående arbete för att vara en attraktiv arbetsgivare och locka kompetens som kan ge medborgarna rätt service.

PENSIONSavgÅNGAR

Under året gick 28 personer i pension.

PERSONALBIL

Hallsbergs kommun vill medverka till en hållbar utveckling samt vara en attraktiv arbetsgivare. Som en del i detta beslutade kommunstyrelsen att erbjuda miljöbil som personalbil.

FÖRMÅNSCYKEL

Hallsbergs kommun har under ett par år, som ett led i att vara en attraktiv arbetsgivare, erbjudit alla medarbetare att hyra en förmånscykel. Det var ett mycket uppskattat erbjudande och drygt 10 procent av de berättigade medarbetarna tecknade sig för en förmånscykel.

HELTID SOM NORM

Under åren 2018–2019 pågår arbetet *Heltid som norm* inom kommunen, främst vad gäller social- och arbetsmarknadsförvaltningen. Åren 2020–2021 kommer övriga förvaltningar att ingå i arbetet. Andelen heltidsarbetande ökade från 68,5 procent (31 december 2017) till 70 procent (31 december 2018). Främst ökade andelen heltidsarbetande inom social- och arbetsmarknadsförvaltningen, från 48 procent till 59 procent vid årsskiftet 2018.

OMVÄRLDSANALYS

« En kommun påverkas av yttre omständigheter, mer eller mindre utanför dess kontroll. Omvärldsanalysen visar vilka faktorer som kan påverka Hallsbergs kommun. »

LÅNG PERIOD AV TILLVÄXT OCH STARKT ÖKANDE SKATTEUNDERLAG

Slutet på den starka tillväxt som lett till högkonjunktur närmar sig. Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) bedömer att toppen på högkonjunkturen nu har passerats, även om arbetsmarknaden är fortsatt stark. Ekonomin har drivits av en stark internationell tillväxt som tillsammans med en försvagad krona påverkade svensk exportsektor positivt. Det kraftigt ökande bostadsbyggandet var en stark faktor i den svenska ekonomin. Tecknen är många på en försvagning av ekonomin. Den globala tillväxten går i ett långsammare tempo, och byggandet befinner sig i en betydligt långsammare fas. SKL räknar med att bruttonationalprodukten (BNP) kommer att öka med 1,0 procent under 2019 och 1,2 procent år 2020. Den viktigaste faktorn för kommunernas och landstingens skatteintäkter – utvecklingen av arbetade timmar – ser ut att vara svag under kommande år.

Skälet till den långa perioden av starka skatteintäkter är inte bara återhämtningen efter finanskrisen i sig. Sysselsättningen ökade snabbare än under tidigare konjunkturuppgångar. Både arbetskraftsdeltagande och sysselsättningsgrad är på de högsta nivåerna sedan före 1990-talskrisen, vilket hade en positiv inverkan på skatteintäkterna. Möjligen blev också arbetskraftsbristen mindre än vad som annars skulle ha varit fallet, utifrån att behovsökningen från det demografiska trycket redan är påtagligt, inte minst inom hälso- och sjukvården. Att nivån nu är så pass hög gör det kan vara svårt att ytterligare höja arbetskraftsutbudet.

SAMHÄLLSEKONOMI

Med en konjunkturavmattning kommer BNP att öka svagare än den trendmässiga tillväxten. SKL skriver ner sin prognos för global BNP-tillväxt, vilket innebär en svagare ökning av svensk export under kommande år. SKL räknar med att Sveriges bostadsbyggande minskar under hela 2019. Detta är två huvudförklaringar till svag svensk BNP-tillväxt år 2019 och 2020. Den starka utvecklingen på den svenska arbetsmarknaden kommer därmed att brytas, med minskande sysselsättning och stigande arbetslöshet som följd. Avkylningen av arbetsmarknaden ligger dock en bit bort. I SKL:s prognos visar sig den svagare arbetsmarknadskonjunkturen mer tydligt först år 2020. En svag utveckling av antalet arbetade timmar medför en dämpning av den kommunala skatteunderlagstillväxten under kommande år.

KOMMUNERNAS EKONOMI - FRÅN STARK TILL SVAG

Kommunerna kände av det demografiska trycket, främst från barn och unga men ännu inte så mycket från den åldrande befolkningen. Detta märktes bland annat genom omfattande investeringar i förskolor, skolor och VA-anläggningar. Den stora gruppen av personer som föddes strax efter andra världskriget är nu 73 år eller yngre. Först om några år kommer de att ha mer omfattande behov av äldreomsorg. Kommunernas ekonomi har varit mycket stark under de senaste åren. Skälen till det var den snabba ökningen av skatteintäkter och att kommunerna fick stora intäkter från rea- och exploateringsvinster, positivt

finansnetto och omfattande ersättningar från staten för flyktningmottagandet. I takt med att dessa intäkter minskar kommer även kommunernas ekonomi att försämrats. Sedan 2010 ökade kostnaderna med i snitt 4,5 procent per år i löpande priser, vilket gav en ökningstakt på 1,8 procent per år i fasta priser. De ekonomiska utmaningarna börjar visa sig i många kommuner. Det gäller inte minst inom individ- och familjeomsorgen, där bland annat effekterna av bostadsbristen och statens minskade ersättningar för ensamkommande barn och unga gjorde att det senaste årets snabba kostnadsutveckling slog igenom i budgetunderskott. Det finns även exempel på statliga reformer under år 2019,

där staten valt att tolka finansieringsprincipen på ett tveksamt sätt. Detta kommer att ge ökade kostnader för reformerna utan medföljande finansiering.

Inom skolområdet satsar staten på ett bidrag för likvärdighet som successivt beräknas öka till 6 miljarder kronor. För att erhålla bidraget får skolornas kostnader inte minska. Risken finns att effektiviseringarna måste bli desto större inom andra verksamheter, om kommunerna inte kan göra prioriteringar utifrån lokala förutsättningar för sin skolverksamhet.

Under kommande år ligger det demografiska trycket kvar på en hög nivå. Om kostnaderna ökar i takt med demografin till 2022 skulle kommunerna behöva genomföra nya arbetssätt och arbetsmetoder för motsvarande 31 miljarder kronor, utan att statsbidragen höjs.

Efter några mycket starka år blir det ekonomiska läget alltmer ansträngt. År 2019 bromsar skatteunderlaget in och verksamheterna utsätts för fortsatt högt demografiskt tryck. Kommunerna får också ett allt större ansvar och fler uppgifter, för det mesta utan att kompenseras av staten. Ett par reformer ger en diskrepans på 2 miljarder kronor, som SKL anser att kommunerna borde ha rätt till enligt finansieringsprincipen. Kommunerna räknar dock med att klara år 2019 med effektiviseringar och utan att medelskattesatsen ökar.

Från 2020 och åren därpå ser det kärvare ut. Starkt demografiskt tryck och fortsatt långsam skatteunderlagsutveckling innebär att det utan höjda statsbidrag krävs åtgärder motsvarande 31 miljarder kronor till år 2022, för att klara ett resultat på 1 procent av skatter och generella statsbidrag.

ÄNDRADE FINANSIELLA MÅL

Kommunfullmäktige ska fastställa riktlinjer för god ekonomisk hushållning. Med utgångspunkt i den långsiktiga inriktningen och definitionen av vad som är god ekonomisk hushållning, ska kommunen i budgeten ange finansiella mål med betydelse för god ekonomisk hushållning.

I en enkät frågade SKL om kommunerna kommer att ändra de finansiella målen i budgeten för år 2019, och om det i så fall är en tillfällig eller långsiktig förändring. Knappt 40 procent av de som svarade kommer att förändra sina finansiella mål. Av dessa angav drygt hälften att målen ändras tillfälligt. Detta gällde främst sänkta finansiella mål, kopplade till resultat och självfinansieringsgrad av investeringar.

Bland de kommuner som förändrar målen långsiktigt (18 procent av svaren) avser den största gruppen att höja resultatmålet, främst för att parera ökade investeringar. Det finns även kommuner som sänker sina resultatmål på lång sikt. Motiveringen var att man befinner sig i en expansiv fas för verksamheten i kombination med stora behov av underhåll.

Av kommentarerna till enkätsvaren framkommer behov av att långsiktigt ha högre resultatmål. I flera fall grundar sig behoven på ökade investeringsnivåer och att högre resultat krävs för att finansiera dem. Men det finns även exempel där målen för resultat och självfinansiering av investeringar sänks, vilket beror på kraftigt ökade nyinvesteringar. Komplexiteten understryks av att resultatnivåerna behöver höjas för att kunna finansiera ökade investeringar.

INVESTERINGAR

Investeringarna stabiliseras på hög nivå. År 2017 ökade investeringarna med 10 miljarder kronor, eller 20 procent. Detta var den största ökningen på mycket länge. I de kommunala budgetarna planeras för en fortsatt hög investeringsnivå år 2019. Prognosen och kalkylen utgår från kommunernas budget och plan men justeras ned något mer än det historiska mönstret. För åren 2020–2022 innebär detta investeringar i genomsnitt på 12 procent av skatter och generella bidrag.

I en enkät inför Ekonomirapporten, maj 2018 svarade ekonomicheferna i många kommuner att de kommer att genomföra stora investeringar inom infrastruktur, VA, bostäder, skolor och förskolor. För åren 2018–2021 rör det sig exempelvis om 750 förskolor och 350 grundskolor.

HUR KAN UTMANINGARNA MÖTAS?

SKL räknar med att det behövs effektiviseringar eller ökade resurser på 43 miljarder kronor för att klara välfärden på dagens nivå fram till år 2022, med oförändrad personaltäthet. Statsbidragen är nominellt sett oförändrade om inga nya beslut fattas. Det finns ingen koppling till pris- och löneökningar eller ökade välfärdskostnader som en följd av den demografiska utvecklingen. De senaste åren har statsbidragen dessutom i allt högre grad kopplats till specifika krav och åtgärder som ska genomföras för att få medlen. Det gör att de inte ger den effekt eller den effektivisering av verksamheten som skulle behövas utifrån förutsättningarna.

SKL konstaterar också att staten i flera fall inte följer tolkningen av den etablerade finansieringsprincipen, det vill säga att kompensera kommunsektorn för ökade åtaganden. I Ekonomirapporten diskuteras tre frågor som SKL anser har stor betydelse för att hantera välfärdens utmaningar på lång sikt:

SAMSYN OCH SAMVERKAN MELLAN STAT OCH KOMMUNSEKTOR

Det behövs bättre förutsättningar för välfärdens utveckling och finansiering. Dialogen och samsynen mellan staten och kommuner, landsting och regioner behöver stärkas och långsiktigheten i deras agerande öka. En mer aktiv dialog skapar samsyn kring utmaningar och förändringsbehov som gör det möjligt att komma överens om gemensamma satsningar för långsiktigt hållbara förändringar – med ett gemensamt ansvarstagande och utan statlig detaljstyrning. Nära vård och god och likvärdig skola är två områden där en ny modell för samverkan mellan regeringen och SKL skulle kunna prövas.

ÖKAD ANVÄNDNING AV NY TEKNIK

En annan viktig lösning för den framtida utmaningen är att förändra arbetssätt och arbetsmetoder genom ny teknik och digitalisering. Möjligheten till digitala lösningar är särskilt intressant inom äldreomsorgen. I rapporten belyses därför den potential som finns i redan befintliga tekniska lösningar inom framför allt hemtjänst. Om tekniken används klokt kan fler brukare få god omsorg med bibehållen kvalitet, även när det är svårt att rekrytera nya medarbetare.

LÄNGRE ARBETSLIV

De närmaste årens demografiska utmaningar ställer högre krav på ett längre arbetsliv för att finansiera och bemanna välfärden, när andelen invånare som arbetar annars skulle minska. Det senaste decenniets ökade sysselsättningsgrad beror till stor del på en ökad sysselsättning i åldrarna 55–74 år. Antalet anställda som är 65 år eller äldre ökade kraftigt i kommuner, landsting och regioner.

BEHÖVER KOMMUNER, LANDSTING OCH REGIONER NYA INTÄKTSKÄLLOR?

Behovet av ökade resurser är särskilt starkt i kommuner, landsting och regioner. Finansieringen beror till stor del på en skattebas där skattehöjningar ofta ifrågasätts. Om kommunalskattens ökningstakt ska kunna hållas tillbaka, blir sektorn alltmer beroende av statliga tillskott i form av statsbidrag. Mot den bakgrunden diskuteras olika alternativ till ökande statsbidrag i form av nya, kompletterande skattebaser. Det kan innebära någon ytterligare skattebas eller en garanterad del av en statlig skattebas. Precis som inkomstskatten, skulle dessa öka i takt med ekonomin så att kommuner, landsting och regioner kan göra långsiktiga antaganden om utvecklingen.

Källa: Sveriges Kommuner och Landsting. Ekonomirapporten, december 2018.

POLICYER OCH PLANER

« Kommunfullmäktige fastställer policyer och planer på olika områden. I årsredovisningen rapporteras hur Hallsberg arbetade för att följa dem. »

INTEGRATION OCH ETNISK MÅNGFALD

Städ- och måltidsavdelningen utbildade ett antal språkstödjare som ska stödja språkförståelsen inom verksamheterna. Det finns ett ganska stort antal utlandsfödda medarbetare där det kan bli missuppfattningar i kommunikationen. Samtliga verksamheter fick pärmar med underlag och diskussionspunkter för arbetsplatsträffar eller i vardagen.

Arbetet med integration och etnisk mångfald är en viktig del inom bildningsförvaltningen. Mottagandet i skolan för kommunplacerade flyktingbarn och elever är en naturlig och viktig del av integrationen. Nämndens resursfördelningssystem tar hänsyn till skolelever och förskolebarn med utländsk bakgrund. Förskolebarn och elever erbjuds modersmålsstöd och hemspråksundervisning.

Alla verksamheter inom förskola, skola och fritidshem upprättar varje år planer mot kränkande behandling och diskriminering. Förvaltningen ser över vilka dokument som ska finnas tillgängliga på andra språk än svenska.

Förskolebarnens språk ska stärkas och utvecklas, och förskolorna på norr utvecklar arbetssätt med fokus på flerspråkighet. Biblioteket stimulerar kulturell mångfald, och är en viktig resurs som mötesplats.

Kultur- och föreningslivet är en del av integrationsarbetet. Föreningar får stöd för att hjälpa nyanlända med kontakter. Föreningspolicyn styr vilka kriterier som ligger till grund för kommunens ekonomiska bidrag till föreningarna. I den nya föreningspolicyn gynnas de som arbetar med mångfald och integration. I samband med nationaldagsfirandet välkomnas nya svenska medborgare.

Samtliga nyanlända flyktingar erbjuds hyreslägenheter med förstahandskontrakt. Totalt 170 nyanlända flyktingar hittade egna bostadslösningar i kommunen.

Tidsbegränsade tjänster för integrationspedagoger tillsattes. Integrationsenheten genomförde en utbildning om att starta eget företag.

Som en del i kompetensförsörjningen erbjöds till exempel *Hemtjänstprojektet*, projektet *Nykraft* och ESF-projektet *ALL IN* (Europeiska socialfonden). Arbetsträning genomfördes utifrån deltagarnas behov.

FOLKHÄLSOARBETE

Folkhälsoarbete innebär planering, genomförande och utvärdering av insatser som främjar befolkningens hälsa. Södra länsdelens kommuner och Region Örebro län tecknade avtal kring området folkhälsa. En gemensam verksamhetsplan har tre prioriterade områden: Barn och ungdomar, Äldres hälsa samt Samverkan med den ideella sektorn. Folkhälsoteamet har sitt säte i Lekebergs kommun. Nämnderna ska i sina verksamhetsberättelser redovisa hur de arbetar för att främja en god och jämlik hälsa hos befolkningen.

Inom måltidsavdelningen serveras cirka 4 500 portioner per dag (cirka 1 miljon per år). Måltiden har en stor påverkan på medborgarnas hälsa. Måltidsavdelningen har därför tillsammans med folkhälsoutvecklare och nutritionist föreslagit en ny kostpolicy för hela kommunen. En av grundpelarna handlar om måltidsmiljön som påverkar hälsan. En annan hörnsten är ett mål är hållbara måltider, att arbeta med upphandlingar, att minska matsvinn och att köpa svenska, ekologiska samt närproducerade varor.

Under 2014 gjordes en folkhälsoplan med fokus på barn, unga och äldre. Prioriterade mål togs fram med indikatorer som hade aktuella värden från *Liv och hälsa ung 2014* samt *Hälsa på lika villkor*. Planen började att gälla under 2015.

År 2017 gjordes undersökningen *Liv och hälsa ung 2017*, vilken utförs vartannat år.

Statistik från ELSA (elevhälsosamtal sammanställt och analyserat) redovisades för år 2018. Resultaten ska diskuteras och behandlas av elevhälsa och rektorer med stöd från Sydnärkes folkhälsoteam. Motionsspår, friluftsbad och idrottsanläggningar underlättar ett aktivt liv för god folkhälsa.

Handlingsplanen för sammanhållen vård och omsorg för äldre i Örebro län 2016–2018 hade målområdena:

- främja hälsa och förebygga ohälsa
- förebyggande arbetssätt och rehabilitering
- god psykisk hälsa för den äldre
- god vård vid demenssjukdom
- god läkemedelsbehandling för äldre.

Med utgångspunkt i Regional utvecklingsstrategi (RUS) kommer tre handlingsplaner att göras. Dessa kommer att fungera som en gemensam vägvisare för den regionala samverkan:

- handlingsplan för en god, jämlik och jämställd hälsa
- handlingsplan för sammanhållen vård och omsorg
- handlingsplan för social välfärd.

RUS 2018–2030 är ett politiskt styrdokument för samverkan inom området folkhälsa, social välfärd samt vård och omsorg. Ett prioriterat område är Hälsofrämjande arbete och hälso- och sjukvård. Det hälsofrämjande, förebyggande och rehabiliterande arbetet är värdefullt ur flera aspekter. Det påverkar livskvaliteten positivt för den enskilde och ger ekonomiska fördelar ur ett samhällsperspektiv. Allt fler äldre bor kvar hemma och många är ensamboende. Därför är aktiviteter och att bryta den sociala isoleringen viktiga faktorer att arbeta med.

Anhörigvårdare är en viktig resurs i vård- och omsorgsarbetet. De behöver stöd och avlastning för att underlätta deras situation och främja hälsan. Inom äldreomsorgens verksamheter är ett säkerhetsfrämjande och förebyggande förhållnings- och arbetssätt viktigt. Individuella åtgärder utifrån riskbedömningar ger stora vinster, till exempel genom att förebygga fall och fallskador, trycksador, undernäring med mera.

Med tidiga och goda insatser av arbetsterapeuter och hälsoutvecklare samt samverkan med regionens fysioterapeuter kan ökade vård- och omvårdnadsbehov förebyggas.

Strategier i fokus är:

- öka samverkan med föreningslivet, folkbildning och civilsamhället (till exempel väntjänst, teater, musik, idrott, information, prova på-cirklar)
- främja och utveckla befintliga mötesplatser som är aktiverande och stödjande med möjlighet till samvaro, friskvård och meningsfulla aktiviteter (dagcentraler)
- bygga upp en förebyggande enhet för äldre med hembesök, seniordagar och hälsofrämjande insatser (detta kan ske via arbetsterapeuter, seniorlotsar och hälsoutvecklare)
- vidareutveckla närståendestöd för att förebygga ohälsa hos anhörigvårdare när de själva blir äldre.

Inom området barn och ungdom görs ett treårigt projekt tillsammans med Socialstyrelsen och Skolverket för tidiga samordnade insatser till mellanstadiebarn.

Inom området äldres hälsa infördes värdighetsgarantier inom särskilt boende redan år 2012. Syftet är att tydliggöra arbetet för självbestämmande och delaktighet, hur den enskildes integritet värnas och ett gott bemötande. Äldre och anhöriga ska känna till garantin, veta hur de lämnar klagomål samt hur dessa hanteras.

Individen har stort egenansvar för sin hälsa. Kommunen skapar förutsättningar för individens egenansvar.

HANDIKAPPOLITISKT PROGRAM

Kommunfullmäktige fastställde ett handikappolitiskt program år 2009. Varje år ska nämnderna beskriva hur de ökat tillgängligheten för personer med funktionsnedsättningar. Åtterrapporering sker i samband med årsredovisningen.

Under 2017 utreddes tillgängligheten i Hallsbergs offentliga lokaler. Det fanns brister i bland annat kommunhuset och vid Allébadet.

Kommunhusets entré byggdes om år 2018. En ramp anlades vid entrén och ledstråk fram till receptionsdisken underlättar orienteringen. Från receptionen är det lätt att nå de nya konferensrummen i bottenplanet. I anslutning till konferensrummen finns nu en anpassad toalett för rullstolsburna. Allébadet utreds för bristen på tillgänglighet och lokalerna behöver byggas om.

Gångvägarna i Ekoparken breddades och anpassades för rullstolar och barnvagnar.

Elevhälsan har särskild kompetens för elever i behov av särskilt stöd med skolpsykolog, skolsköterskor, specialpedagoger, logoped och IT-pedagog. Dessa ansvarar för kompensatoriska hjälpmedel. Förutom stöd till enskilda barn och elever ger gruppen stöd till barn, elever och arbetslag. Det finns ett avtal med Örebro kommun för hörselpedagoginsatser samt viss kompetensutveckling till personalen. Även skolläkare köps in via avtal.

Kommunen har ett väl fungerande samarbete med Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM).

Barn i behov av särskilt stöd blir fler och behoven mer omfattande. Inom för- och grundskolan ökade behovet av insatser för medicinska skäl.

Social- och arbetsmarknadsnämndens verksamhet delas upp i en myndighetsdel och en utförandedel som ansvarar för att besluten verkställs. Efter behovsbedömning fattas beslut om bistånd och insatser. Målet är att stärka förutsättningarna för ett oberoende liv.

Den vanligaste insatsen är hemtjänst i eget boende. Den som inte klarar eget boende med hemtjänst

(socialtjänstlagen, SoL) och/eller hemsjukvårdsinsatser (hälso- och sjukvårdslagen, HSL) kan söka bistånd för särskilt boende.

LSS är en rättighetslag för en viss personkrets:

- personer med utvecklingsstörning, autism eller autismliknande tillstånd
- personer med betydande och bestående begåvningsmässigt funktionshinder efter hjärnskada föranledd av yttre våld eller kroppslig sjukdom
- personer med andra varaktiga fysiska eller psykiska funktionshinder som uppenbart inte beror på normalt åldrande, om de är stora och förorsakar betydande svårigheter i den dagliga livsföringen och därmed ett omfattande behov av stöd och service.

Insatser enligt LSS är råd och stöd, personlig assistans, ledsagare, kontaktperson, avlösarservice i hemmet, korttidsvistelse utanför det egna hemmet, korttidsstillsyn för skolungdom över 12 år, boende med särskild service samt daglig verksamhet. Insatser för personer med psykiska funktionsnedsättningar är boendestöd och sysselsättning som kan ansökas om hos biståndshandläggarna. Personer med psykiska funktionshinder som inte kräver något bistånd kan erbjudas dagverksamhet.

Inom hemsjukvården finns sjuksköterskor och arbetsterapeuter. Hemsjukvård avgörs genom kommunens och regionens vårdplanering. Behövs rehabilitering och hjälpmedel kontaktas en arbetsterapeut.

Kommunala handikapprådet har möten fyra gånger per år.

SPONSRINGSPOLICYN

Kommunfullmäktige fastställde en sponsringspolicy år 2013. Kommunstyrelsen ska varje år i samband med sin verksamhetsberättelse redovisa förekomsten av sponsringsavtal. Respektive nämnd ska varje år redovisa sponsring i verksamhetsberättelsen. Kommunstyrelsen sponsrade flera föreningar. Syftet med sponsringen är att marknadsföra kommunen nationellt och internationellt.

Fritidsgården arrangerade kolloverksamhet med ekonomiskt stöd från Röda korset på 45 tkr.

ANDT-POLICY

I november 2017 fastställde kommunfullmäktige en ANDT-policy. Den anger de värderingar och grunder som styr kommunens arbete inom alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobaksområdet. Kommunen deltog i Samsyd, ett samarbetsforum i Sydnärkekommunerna för ungdomsfrågor som till exempel tobaksbruk och droger. Samsyd har en ny modell som ska minska ungas tobaksbruk, Tobakstriangeln. Där samarbetar skolpersonal, polis och kommunens tobakshandläggare. En ny tobakspolicy samt Tobacco End-vandringen planeras. Vandringen genomförs våren 2019.

Social- och arbetsmarknadsförvaltningen samarbetar med Transtenskolan för en tobaksfri skoltid. Utbildning i Sydnärkemodellen genomfördes för all skolpersonal. Den följs upp i början av 2019. Alléskolan har en egen ANDT-samordnare och arbetar för en rökfri skoltid.

Samarbete inleddes med personalen på ungdomsgården Kuben. Syftet är att få direktkontakt med ungdomar och idéer för framtidens ANDT-arbete.

Kommunerna i Sydnärke genomförde kontrollköp i butiker som säljer tobaksvaror. Ingen av de undersökta butikerna sålde tobak till ungdom under 18 år. Hallsbergs tillsyn innebar samarbete med polisen och Skatteverket samt handläggare från andra kommuner.

Kommunens tobakshandläggare medverkade i en utbildning om illegal tobakshantering.

Den 1 juli 2019 införs en ny tobakslag som bland annat innebär tillståndsplikt för detaljhandeln. Kommunen utarbetar nya riktlinjer för tobakstillstånd och tillsyn.

Kommunens alkoholhandläggare genomförde tillsyn enligt tillsynsplanerna. Handläggaren genomförde kursen *Ansvarsfull alkoholservice* för restaurangpersonal och tillståndshavare. Serveringspersonal fortbildades i gällande regler.

RESULTAT OCH KAPACITET

« Årets resultat för kommunen uppgick till 29,2 mkr, vilket var 14 mkr bättre än budget. För kommunkoncernen var resultatet 28 mkr. Bildningsnämnden, social- och arbetsmarknadsnämnden samt överförmyndaren redovisade negativa resultat i förhållande till budget. »

ÅRETS RESULTAT

Kommunens resultat blev positivt med 29,2 mkr jämfört med det budgeterade resultatet på 14,5 mkr.

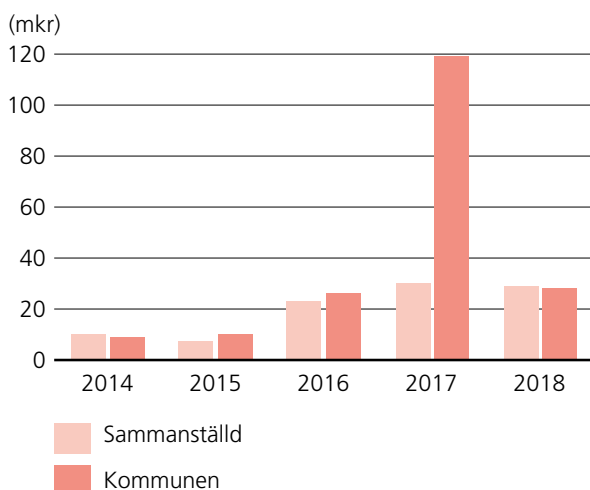
Den historiskt låga räntenivån gynnade resultatet i form av lägre finansiella kostnader.

Nämnderna visade varierande budgetföljsamhet. Skatteintäkter och utjämning blev högre än den budgeterade nivån.

Resultatet påverkades av realisationsvinster med 5,2 mkr. De avräknas i balanskravsutredningen.

Årets resultat för kommunkoncernen uppgick till 28 mkr, vilket var 91 mkr sämre än 2017. Den största förändringen avsåg Hallsbergs Bostadsstiftelses (Hallbo) resultatförbättring från 1,2 mkr till 88 mkr 2017, vilken i huvudsak berodde på försäljningen av 306 lägenheter.

RESULTAT FÖRE EXTRAORDINÄRA POSTER

BALANSKRAVET

Enligt kommunallagens balanskrav måste kommunens ekonomi vara i balans och redovisa högre intäkter än kostnader efter att realisationsvinster räknats bort. Ett positivt resultat krävs för att säkra det egna kapitalet och bygga upp medel för reinvesteringar. Senast Hallsbergs kommun inte lyckades uppfylla balanskravet var 2012. Årets resultat efter balanskravsjusteringar uppgick till 24 mkr.

BALANSKRAVSUTREDNING

(mkr)	2018
Årets resultat	29,2
Samtliga realisationsvinster	-5,2
Årets resultat efter balanskravsjustering	24,0
Balanskravsresultat tidigare år	
Reservering till resultatutjämningsreserven (RUR)	
Årets balanskravsresultat	24,0

RESULTATUTJÄMNINGSRESERV

Med kommunallagen som grund har fullmäktige antagit riktlinjer för god ekonomisk hushållning och resultatutjämningsreserven. Regelverket ger kommunen möjlighet att reservera delar av positiva resultat. Tidigare års positiva resultat kan användas för att jämna ut minskade intäkter i samband med ett negativt resultat efter balanskravsjusteringar.

Totalt har 8 mkr avsatts 2016–2018. Inga disponeringar gjordes.

RESULTATJÄMNINGSRESERV

(mkr)	2018
Ingående värde	8
Årets reservering till RUR	0
Disponering av RUR	
Utgående värde	8

BUDGETAVVIKELSER

En viktig förutsättning för ekonomi i balans är god budgetföljsamhet i verksamheterna.

Totalt uppgick nämndernas överskott till 2,6 mkr. Det var en förbättring med 0,7 mkr. De senaste fem åren har nämndernas budgetavvikelse förbättrats med 5,6 mkr, motsvarande 187 procent.

En förutsättning för att uppnå och behålla en god ekonomisk hushållning, är att balansen mellan löpande intäkter och kostnader är god. Utvecklingen av skatteintäkter och nettokostnader visar periodvis stora svängningar. År 2014 var utvecklingstakten i stort sett balanserad. År 2015 fortsatte utvecklingen av nettokostnaderna i samma takt.

Ökningen av skatteintäkter och generella statsbidrag blev däremot lägre. Den kraftiga ökningen av skatteintäkter och generell utjämning 2016 berodde till stor del på skattehöjningen med 50 öre. Under 2016 och 2017 utvecklades skatteintäkter och generella statsbidrag snabbare än nettokostnaderna. Det genererade goda finansiella resultat. År 2018 ökade nettokostnaderna i snabbare takt än skatteintäkter och generella statsbidrag. Skatteintäkter och generella statsbidrag ökade i genomsnitt med 4,27 procent per år under femårsperioden.

Nettokostnaderna ökade i snitt med 4,10 procent samma period.

BUDGETAVVIKELSE

Nämnd/styrelse (mkr)	2014	2015	2016	2017	2018
Kommunfullmäktige	0,2	0,1	0,2	0,1	0,1
Kommunstyrelse	2,4	1,2	-2,3	3,4	3,2
Drift och service	-0,6	-0,2	0,7	-0,7	0,5
därav skattefinansierad verksamhet	-0,6	-0,2	0,7	-0,7	0,5
därav avgiftsfinansierad verksamhet	0	0	0	0	0
Miljö- och byggnadsförvaltning	0,5			0	0
Bildningsnämnden	0,2	2,2	1,7	0,1	-0,1
Social- och arbetsmarknadsnämnden	-5,6	-11,7	1,9	-0,6	-1,1
Revision, valnämnd med flera	-0,1	-0,1	0	-0,4	0
Summa	-3	-8,5	2,2	1,9	2,6

ÅRETS RESULTAT SAMMANSTÄLLD REDOVISNING

Årets resultat för den sammanställda redovisningen visade överskott med 28 mkr, mot 119 mkr år 2107, då Hallbo sålde 306 lägenheter. År 2018 gjorde Hallbo ett överskott med 1,2 mkr.

Hallsbergs bostads AB, HBAB, redovisade ett minus på 0,3 mkr, Sydnerkes Utbildningsförbund, SUF, -5,5 mkr, Nerikes Brandkår och Sydnerkes kommunalförbund, SKF, visade överskott på 1,5 mkr respektive 1,0 mkr.

I **Hallsbergs Bostadsstiftelse, HALLBO**, var årets resultat mycket gott. Det berodde främst på lägre vakansgrad, färre reparationer och mindre underhåll samt lägre räntor. Bostadsbristen var fortfarande hög. Den låga räntan är en osäkerhetsfaktor, men Hallbo ser ljus på framtiden. Reparation, ombyggnad och tillbyggnad (ROT) av korttidsboendet Regnbågen påbörjades hösten 2017.

Det var ett ekonomiskt bra år för hyresgästerna. Hyran steg med 1,0 procent.

De relativt snabba förändringarna inom förvaltningen och arbetet med ROT-bidragen har gjort att organisationen behöver återhämta sig 2019 och endast mindre åtgärder planeras.

Resultatet för **Hallsbergs bostads AB** blev -337 tkr. Bostadsbolaget startade sin verksamhet i april. Uppstarten innebar en del engångskostnader i form av advokat-kostnader för köpet av fastigheterna inklusive lantmätteriavgifter och uppsättning av ekonomisystemet (UBW7).

Resultatet för **Sydnerkes Utbildningsförbund** var sämre än budgeterat, vilket innebar ett underskott på 5 577 tkr (142 tkr), vilket var 5 719 tkr mindre än 2017. Utfallet var sämre än nollresultatet som antogs i budgeten, men i nivå med delårsrapportens prognos. Avvikelsen berodde på förändrade intäkter och kostnader i förhållande till den beslutade budgeten.

Intäkterna har ökat i takt med att elevantalet ökat de senaste åren, men förbundet kan konstatera att ökningen börjat avta. Schablonersättningen för utbildning från Migrationsverket minskade, eftersom de asylsökande eleverna blev färre.

Förbundet fick ett positivt besked om ersättning för extraordinära kostnader och erhöll bidrag från 2015 fram till det första halvåret 2017. Förbundet har också sökt för det andra halvåret 2017 och för 2018, men inget beslut har meddelats. Det råder fortfarande viss osäkerhet om SUF får bidrag för de extraordinära kostnaderna.

Kostnaderna har ökat väsentligt, eftersom verksamheten har växt och antalet elever ökat och därmed personal-kostnaderna. I december kom besked om att den engångs-premien för den förmånsbestämda ålderspensionen ökat från 2 mkr till 6 mkr plus löneskatt. Det räknade inte

förbundet med delårsprognosen. Satsningen på lärlingsverksamheten medförde också ökade kostnader.

Nerikes Brandkår finansieras till största delen med skattemedel. År 2018 kostade den totalt 188 mkr, där medlemskommunerna stod för 168 mkr och 21,5 mkr finansierades genom intäkter för utbildning, bland annat i hjärt- och lungräddning, grundläggande brandkunskap och heta arbeten i samarbete med Brandskyddsföreningen. Nerikes Brandkår tar också betalt för utryckning på obefogade automatlarm, tillsynsbesök och olika avtalstjänster.

Brandkåren hade betydligt större kostnader och intäkter än vanligt, mycket till följd av sommarens alla skogsbränder.

Resultatet blev ett överskott på 1,5 mkr (-1,6 mkr 2017). De största orsakerna var reavinster för försäljning av värdepapper och betydligt lägre investeringstakt än tidigare, vilket innebar lägre avskrivningar. Kostnaderna för sommarens skogsbränder täcktes till stor del av ersättning från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB. Antalet obefogade larm var fler än i budgeten. Automatlarmen som helhet hade en positiv budgetavvikelse på 760 tkr.

Bland kostnaderna fanns också stora budgetavvikelser i avskrivningar, eftersom investeringstakten var hälften av den budgeterade.

Förbundet sålde och omplacerade flera värdepapper. Totalt kunde 1 416 tkr realiseras, vilket var tre gånger så mycket som budgeterat. En inlåningsavgift till Nordea betalades och i april bytte förbundet till Swedbank.

Pensionskostnaderna blev 1,9 mkr högre än budget.

Sydnärkes kommunalförbund redovisade ett resultat på 0,9 mkr. Varje kommun ska finansieras med sin taxa, fastställd av respektive kommunfullmäktige. Kommunalförbundet redovisar skulderna till fordran på respektive avfallskollektiv. Förfaringssättet innebär att kommunalförbundet inte redovisar något eget kapital.

Den reviderade budgeten för 2018 byggde på utfallet 2017 och kända förändringar. Revideringen föranledde inga taxejusteringar i någon kommun. Sänkningen av slamtaxan i Hallsberg var bestämd sen tidigare. Förbundet hade i resultatet skuld till samtliga abonnentkollektiv. Den största skulden var till Hallsberg med 7,2 mkr. Det var en minskning med 0,6 mkr. För Askersund uppgick skulden till 1,9 mkr, Lekeberg 0,8 mkr och Laxå 0,1 mkr. För att komma tillrätta med skulden till Hallsbergs abonnentkollektiv har SKF följande plan: att bygga en omlastningsstation, bygga om återvinningsstationen, införa grönt kort, eventuellt införa taggning av kärl och eventuellt utöka servicen.

I Askersund planeras utökad service, medan saldon för de övriga kommunerna ger ett visst handlingsutrymme i samband med framtida utbyggnader av återvinningscentralerna.

NETTOKOSTNADERNAS ANDEL AV SKATTEINTÄKTER OCH STATS BIDRAG

En viktig förutsättning för god ekonomisk hushållning är att det råder balans mellan löpande intäkter och kostnader. Det långsiktiga ekonomiska målet är att kommunens resultat ska utgöra minst 2 procent av summan av skatteintäkter och generella statsbidrag, sett över en treårsperiod.

Resultatet blev 3,3 procent 2018. Femårsresultatet uppgick till 2,4 procent per år i genomsnitt. Resultatutvecklingen visade en viss förbättring jämfört med föregående femårsperiod (2,1 procent).

Det kan åskådliggöras genom att nettokostnaderna ställs i relation till skatteintäkter, generella statsbidrag och finansnetto. Måttet får därmed inte vara högre än 98 procent, om det ekonomiska målet ska vara uppfyllt.

VERKSAMHETENS NETTOKOSTNADER SOM ANDEL AV SKATTEINTÄKTER OCH GENERELLA STATS BIDRAG

(procent)	2014	2015	2016	2017	2018
Verksamhetens netto-kostnader	92	93	92	92	93
Avskrivningar	5	5	4	4	4
Finansnetto	2	1	1	1	0
Summa procentandel	99	99	97	97	97

INTÄKTER

Skatteintäkter och generella statsbidrag är kommunens största inkomstkälla. Intäkternas storlek beror på skattesatsen och skatteunderlaget efter taxering av invånarnas inkomster. Kommunens skattesats var 21:55 kronor per beskattningsbar hundralapp.

Skatteintäkterna blev totalt 0,2 mkr lägre än budgeterat. De preliminära skatteintäkterna var 0,3 mkr högre än budget. Slutavräkningen för 2017 var negativ med 2,3 mkr. Den preliminära slutavräkningen för 2018 blev 1,8 mkr högre än budget. Generella statsbidrag och utjämning blev 4,4 mkr högre än budgeterat. Intäkten från inkomstutjämningsbidraget blev 3,2 mkr högre än budget. Kostnadsutjämningsavgiften blev 1 mkr högre än budget. Statsbidraget för flyktingvariabeln i välfärds-miljarderna blev 1,2 mkr högre än budgeterat. Hallsberg erhöll 1,5 mkr i byggbonus från staten, vilket inte var budgeterat. Övriga delar av generella statsbidrag och utjämning redovisade mindre avvikelser.

KOSTNADER

Bruttokostnaderna för den kommunala verksamheten uppgick till 1 344 mkr. Det var en ökning med 259 mkr. Räknar man bort engångseffekten av överlåtelsen av

fastigheter till Hallsbergs Bostads AB på cirka 200 mkr, blir ökningen istället 59 mkr. Det motsvarar en ökning med 5 procent. Den kommunala verksamheten är personalintensiv och av bruttokostnaderna utgjorde personalkostnaderna 53 procent. Nettokostnadsutvecklingen uppgick till 4,92 procent, medan ökningen av skatteintäkter och generella statsbidrag uppgick till 4,24 procent. Semesterlöneskuld och uppehållslöneskuld uppgick totalt till 26,5 mkr. Det var en ökning med 0,7 mkr. Skulden för okompenserad övertid var oförändrad 2,6 mkr. Ferielöneskulden för lärarpersonal ökade med 0,1 mkr till 4,5 mkr.

KÄNSLIGHETSANALYS

Nedanstående tabell visar hur stor påverkan 1 procents ökning eller minskning har på kommunens intäkter och kostnader.

Händelse förändring	Kostnad eller intäkt i mkr
Ränteförändring rörliga lån	+/- 1,0
Löneförändring i %	+/- 6,1
Bruttokostnadsförändring 1 procent	+/- 13,4
Generella statsbidrag 1 procent	+/- 2
Skatteförändring 1 procent	+/- 31,9

FINANSIELLA POSTER

Finansnettot blev 4,5 mkr högre än budget och de finansiella intäkterna 2,4 mkr högre. Återbäring från Kommuninvest redovisades med 1,3 mkr. De finansiella kostnaderna blev 2,1 mkr lägre än budgeterat. Det var i huvudsak räntekostnaden för långfristiga lån som påverkade utfallet. Den extremt låga räntenivån gynnade räntekostnaderna.

Nya lagkrav, som föranleddes av finanskrisen på bland annat större kapital, påverkar Kommuninvest i hög utsträckning. För att fullgöra den obligatoriska insatskyldighet som följer av medlemskapet beslutade kommunen att betala in 534 tkr i särskild medlemsinsats 2015. Kommuninvest ekonomisk förening betalade återbäring till medlemmarna 2018 i form av ränta på insatsskapital och återbäring på affärsvolym. För Hallsberg uppgick återbäringen till totalt 2,7 mkr.

AVSÄTTNINGAR, NEDSKRIVNINGAR OCH SÄRSKILDA ÅTAGANDEN

Ingen ny avsättning gjordes till lakvattenrening. Den kvarvarande avsättningen på 11,5 mkr beräknas gå åt för att åtgärda den underdimensionerade reningsanläggningen vid den nedlagda deponin i Vissberga.

INVESTERINGAR

Årets nettoinvesteringar uppgick till 86 mkr av budgeterade 137 mkr. Genomförandegraden blev 63 procent (66 procent 2017).

Den största investeringen var den nya förskolan på Norr, där kostnaderna 2018 uppgick till 29 mkr. Våren 2019 är förskolan inflyttningsklar. Investeringar i skola och förskola gjordes för totalt 42,7 mkr. Här ingick om- och tillbyggnad av Långängsskolan för 11 mkr, en utökad avdelning vid Sagobacken, 0,7 mkr. Ny reception i kommunhuset, 4,4 mkr.

Bildningsnämnden investerade totalt 3,2 mkr. Medlen för datainvesteringar och tillbehör användes till bland annat säkerhetsskåp att förvara lärplattor i och till smartboards. Till förskola och skola investerades bland annat i nya kläd- och skohyllor, skötbord, bänkar och stolar till klassrum.

De föreningsanknutna investeringsmedlen fördelades mellan idrottsanläggningar, motionsspår och utebad. Badplatserna Bäcksjön och Tisarstrand fick nya bryggor och i Vretstorp byggdes ett utegym.

Social- och arbetsmarknadsnämndens investeringar uppgick till totalt 1 mkr. Större investeringar gjordes i inventarier, IT- och arbetstekniska hjälpmedel samt ett medicinskåp.

Vatten- och avloppsinvesteringarna för exploatering i Sköllersta och i Vibytorpsområdet uppgick sammanlagt till 8,2 mkr. Sanering av VA-ledningar utfördes för 6 mkr.

I tabellerna nedan redovisas större projekt.

Pågående investeringsprojekt överförs i särskilt beslut. För skattefinansierade investeringar 2019 finns 95 mkr budgeterade, därav strategiska investeringar med 80 mkr. Budgeterade investeringar i VA-verksamheten uppgår till 16 mkr 2019.

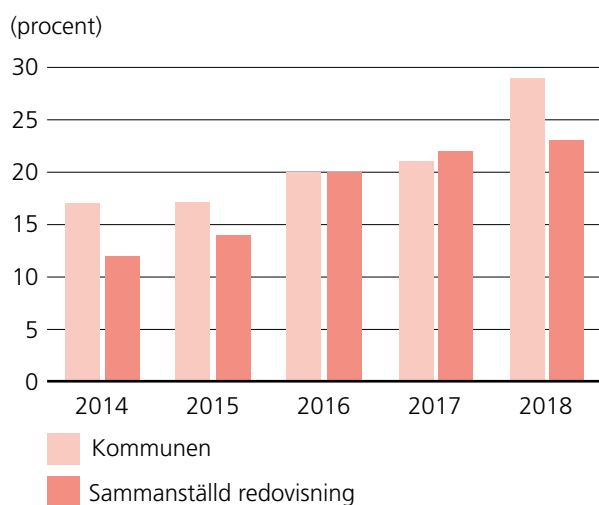
**STÖRRE INVESTERINGAR SKATTEFINANSIERAD
VERKSAMHET**

Belopp i tkr	Utfall 2018	Budget 2018	Avvikelse
Ny förskola i Hallsberg, Norr	-29 008	-25 000	-4 008
Långängsskolan ombyggnad	-11 082	-30 301	19 219
Reception kommunhus, strategisk inklusive ventilation	-4 410	-2 989	-1 421
Mottagningskök, strategisk	-2 033	-2 100	67
Idrottsanläggningar	-1 989	-1 572	-417
Måltidsavdelningen kök	-1 950	-800	-1 150
Boendesprinkler Sköllergården, strategisk	-1 942	-4 000	2 058
Fönsterbyte Transtenskolan, strategisk	-1 177	-1 315	138
Tingsgården Sköllersta, strategisk	-818	-570	-248
Upprustning gator och vägar, skyltplan ingår	-755	-1 011	256
Inventarier och data	-695	-1 100	405
Belysning idrottshallar	-667	-270	-397
Asfaltering, ytor inklusive belysning	-596	-700	104
Gatubelysning	-528	-908	380
Brandskydd och larm	-509	-500	-9
Inköp maskiner och fordon gata och park	-503	-400	-103
Pålsboda torg	-480	-300	-180
Motionsspår, utebad	-452	-512	60
Kontorslandskap Utsikten	-431	-350	-81
Pylonbron	-424	-400	-24
Folkasboskolan, byte fasad och fönster	-423	-500	77
Lekplatser, upprustning	-416	-369	-47
Inventarier	-416	-700	284

STÖRRE INVESTERINGAR VA-VERKSAMHETEN

Belopp i tkr	Utfall 2018	Budget 2018	Avvikelse
Sanering VA-nät	-5 806	-4 000	-1 806
Exploatering Sköllersta, strategisk	-4 392	-1 828	-2 564
Exploatering Vibytorp II D, strategisk	-3 808	-2 800	-1 008
VA-avdelningens investeringar	-2 043	-2 200	157
Sjöledning Tisaren, strategisk	-826	-7 200	6 374

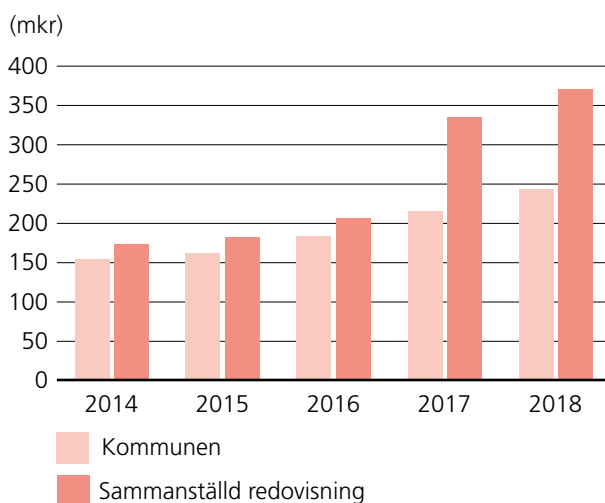
SOLIDITET

Soliditeten uppgick till 29 procent den 31 december 2018. Det var en ökning med 8 procent. För den sammanställda redovisningen var den 23 procent, en ökning med 1 procent. Orsaken var god likvid och överskott.

Soliditeten beskriver den ekonomiska styrkan på längre sikt. Den visar hur stor del av tillgångarna som finansierats med eget kapital. Förändringarna i detta finansiella mått påverkas av investeringstakt, nyupplåning, andra skuldförändringar och av det ekonomiska resultatet. Ju lägre soliditet, desto högre framtida kostnader.

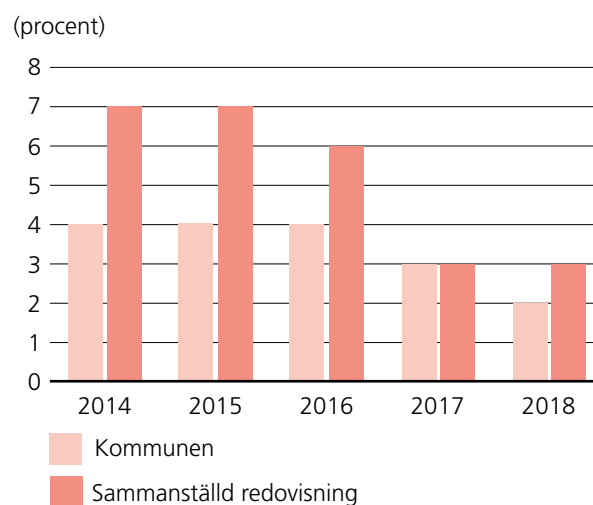
EGET KAPITAL

Det egna kapitalet har ökat varje år under en femårsperiod.

För att kommunens förmögenhet, som har skapats av tidigare generationer, inte ska urholkas och för att kommande generationer inte ska belastas av dagens konsumtion, krävs en viss resultatnivå. Sedan 2014 har det egna kapitalet ökat med 90 procent. För koncernen är ökningen större, 197 procent.

SKULDSÄTTNINGSGRAD

De långfristiga och kortfristiga skulderna minskade. Ökningen av det egna kapitalet på grund av 2018 års positiva resultat gjorde att skuldsättningsgraden sjönk jämfört med 2017.

I den sammanställda redovisningen ökade både långsiktiga och kortfristiga skulder.

Skuldsättningsgraden låg kvar på 3 procent.

Skuldsättningsgraden beskriver den del av tillgångarna som finansierades med främmande kapital. En skuldsättning över 1 procent betyder att skulderna är större än det egna kapitalet. En hög skuldsättningsgrad tyder på mer risk. Skuldsättningsgrad används för att beskriva kommunens finansiella risk (räntekänslighet).

SOCIAL INVESTERINGSFOND

Kommunstyrelsen beslutade i december 2015 att införa en social investeringsfond. Fondens syfte är att minska utanförskap, bryta långvarig arbetslöshet och förbättra integrationen. Beslutet innebar att reserverade medel på balansräkningen för tidigare ej utnyttjade medel, som utbetalats i form av statsbidrag för flyktingmottagande, fördes över till fonden. Den ursprungliga avsättningen i bokslut 2015 uppgick till 8,4 mkr.

Det ingående saldot uppgick till 9,6 mkr. Under 2018 togs 4,4 mkr i anspråk. I bokslut 2018 avsattes 4 mkr. Utgående saldo uppgick således till 9,2 mkr.

Fonden redovisas som en del av eget kapital, men påverkar inte den externa redovisningen i form av resultat- och balansräkning.

RISK OCH KONTROLL

KORTFRISTIG BETALNINGSFÖRMÅGA

Kassalikviditeten (procent)	2014	2015	2016	2017	2018
Kommunen	48	68	79	190	74
Sammanställd redovisning	72	81	96	115	87

Kassalikviditeten för kommunen den 31 december uppgick till 74 procent. Det var en försämring med 116 procent. De likvida medlen i form av banktillgodohavanden försämrades. Bidragande orsaker var bland annat lösen av lån och god likviditet. Det bidrog till att kommunen inte behövde låna till stora investeringar som till exempel förskolan på Norr. Försämringen för den sammanställda redovisningen på 28 procent berodde på att hela koncernen hade god likviditet och bekostade investeringarna utan att låna. Kassalikviditet är summan av likvida medel och kortfristiga fordringar i förhållande till kortfristiga skulder.

ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR

En del av den kommunala särarten är fortlevnadsprincipen. I redovisningssammanhang betraktas verksamheten som om den ska fortsätta i all oändlighet. Syftet med de materiella anläggningstillgångarna är normalt att kommunen innehar dem under en avsevärd tidsperiod, för att de ska användas av de kommunala verksamheterna. Det gör att värderingen är restriktiv. En av utgångspunkterna i god revisionssed är dessutom att tillgångar aldrig får övervärderas. Till skillnad från i näringslivet prioriteras inte marknadsvärdering. Fastigheter, anläggningar och inventarier upptogs till ett värde av 616 mkr. De finansiella anläggningstillgångarna uppgick till sammanlagt 41 mkr. Aktier och andelar i övriga bolag uppgick till 2,4 mkr. Det bokförda värdet för andelar i Kommuninvest ekonomisk förening var 0,5 mkr. Det totala insatskapitalet efter de insatsemissioner som kommunen medverkade i 2002–2015 uppgick till 13,8 mkr. Det redovisas inte som en finansiell tillgång utan med en upplysning i bokslutet. Aktierna i det nybildade bolaget Vätternvatten AB bokfördes med 1,9 mkr. Grundfondskapitalet i den kommunala bostadsstiftelsen Hallbo uppgick till 23,6 mkr. Förlagslånet till Kommuninvest uppgick till 2,1 mkr. Utöver kapitalförstärkningen via resultatet genomfördes 2010 en emission av förlagslånet om 1 miljard kronor till medlemmarna i Kommuninvest.

LÅNESKULD

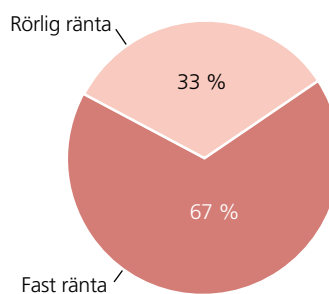
Låneskuld (mkr)	2014	2015	2016	2017	2018
Kommunen	463	486	471	464	260
Sammanställd redovisning	904	938	922	820	834

Kommunens låneskuld uppgick till 260 mkr på balansdagen. Det var en sänkning med 204 mkr jämfört med årsskiftet. Lån motsvarande ett belopp av 194 mkr överläts till Hallsbergs bostads AB, HBAB, i samband med att bolaget övertog bostadsfastigheter. Ett lån på 40 mkr löstes, 1,0 mkr amorterades och 31 mkr nyupplånades. Låneskulden för den sammanställda redovisningen uppgick till 834 mkr, en ökning med 14 mkr.

Kommunens räntekostnader uppgick till 4,7 mkr. Det gynnsamma ränteläget de senaste åren har minskat kommunens räntekostnader. Låga rörliga räntor och möjligheten att binda lån på längre löptider till låg ränta har påverkat räntekostnaderna positivt.

Den 31 december var 63 procent av låneskulden bunden med fast ränta och 37 procent löpte med rörlig ränta.

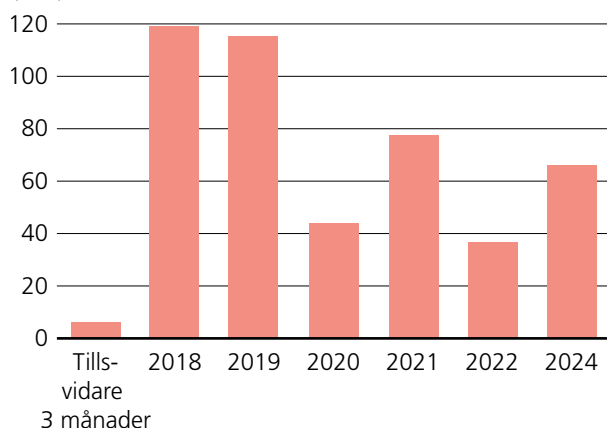
FÖRDELNING RÖRLIG OCH FAST RÄNTA

En relativt stor andel bundna räntor ger trygghet inför framtiden, eftersom räntekostnaderna är kända. Nackdelen är naturligtvis lite högre räntor. Även om ränteläget är gynnsamt, är fasta räntor högre än rörliga. En spridning av kapitalbindningen är viktig, så att inte alla lån omsätts samtidigt.

KAPITALBINDNING LÅNESKULD

(mkr)

BORGENSÅTAGANDE

Totalbeloppet för borgensåtaganden ökade avsevärt, vilket i huvudsak berodde på att HBAB förvärvade kommunens samtliga bostads-, vård- och omsorgsfastigheter. I samband med överlåtelsen övertog bolaget kommunens lån för fastigheterna. Kommunen borgar för lånen.

Borgen för Sydnärkes Utbildningsförbund tecknades i samband med att förbundet förvärvade Alléskolan av Hallsbergs kommun och lån upptogs för förvärv och ombyggnad. De tre medlemskommunerna Hallsberg, Askersund och Laxå tecknade solidarisk borgen.

I samband med bildandet av ett gemensamt kommunalt bolag, som ansvarar för dricksvattenförsörjning från Vättern, beslutade kommunfullmäktige att ingå borgen för bolagets låneförpliktelser upp till ett totalt högsta lånebelopp om 22 mkr. År 2018 tog bolaget inga lån. Kvarvarande borgensåtaganden bedöms ha låg risk. Finansiella rekonstruktioner med stora kommunala insatser gjordes tidigare i bostadsrättsföreningen Transtenen och i Hallbo, vars ekonomi och verksamhet har utvecklats i positiv riktning. Det gäller både resultat och uthyrningsgrad.

Det strukturella resultatet har stadigt förbättrats under senare år. Hallsbergs kommun ingick 1993 en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga 288 medlemskommuner ingick med likalydande borgensförbindelser.

PENSIONS FÖRPLIKTELSE R

PENSIONS FÖRPLIKTELSE R

Pensionsåtagandet redovisas efter kommunallagens intentioner, enligt den så kallade blandmodellen. Det innebär att en mindre del redovisas som avsättning i balansräkningen och en större del läggs som ansvarsförbindelse.

Kommunen har ett omfattande pensionsåtagande på 413,4 mkr (415,7 mkr). De pensioner som intjänats fram till 1998 uppgår till 348 mkr och redovisas enligt rekommendationerna som en ansvarsförbindelse. Det innebär att 84 procent av pensionsförpliktelsen ligger utanför balansräkningen. Kommunen anlitate KPA som pensionsadministratör och KPA har beräknat pensionskulden. Aktualiseringsgraden den 31 december 2018 var 96 procent. Det var oförändrat jämfört med 2017. Aktualiseringsgraden förbättrades den senaste perioden och bedöms ligga på en relativt hög nivå. För personer som är aktualiserade, det vill säga där alla pensionsgrundande tider är utredda, är pensionsåtagandet beräknat enligt dessa. För dem som inte är aktualiserade uppskattar KPA en pensionsgrundande tid. I takt med att även de aktualiseras justeras ansvarsförbindelsen.

Under avsättningar redovisades i bokslut 2017 åtagande för visstidspensioner med 0,2 mkr. Åtagandet upphörde i bokslut 2018. Löneskatt för de beräknade pensionsförmånerna redovisades också under avsättningar med 12,8 mkr (11,8 mkr).

Pensionsförmåner redovisade som ansvarsförbindelser uppgick till 280 mkr exklusive löneskatt (286,1 mkr). Löneskatten var 68 mkr (69,4 mkr).

PENSIONSUTBETALNINGAR

De pensionsmedel som intjänats från 1998 utbetalas för den anställdes egen placering hos pensionsförvaltare. Enligt avtalet KAP-KL beräknas den avgiftsbestämda ålderspensionen med en årlig pensionsavgift från och med månaden efter den månad arbetstagaren fyller 21 år.

Avgiften beräknas till 4,5 procent av ett avgiftsunderlag.

Kostnaden för 2018 redovisas som kortfristig skuld och beräknas till 29,6 mkr inklusive löneskatt

PENSIONS FÖRVALTNING

Kommunfullmäktige beslutade 2001 om riktlinjer för pensionsförvaltning. Det finns inga medel särskilt placerade för kommunens pensionsutbetalningar. Kommunen återlånar den samlade pensionsskulden till verksamheten.

PENSIONS FÖRVALTNING

(mkr)	2017	2018
Avsättning för pensioner	60	65
Ansvarsförbindelser		
Pensionsförpliktelser som inte upptagits bland avsättningar	356	348
Finansiella placeringar	-	-
Totalt återlånat	416	413

FRAMTIDEN

EKONOMI PÅ SIKT

Utvecklingen av sysselsättning och tillväxt är av betydelse för kommunens intäkter, som till största delen består av skatter och generella statsbidrag. Grunden för en stark välfärd är balans i kommunens ekonomi. Målet är ekonomiskt överskott i goda tider för att minska påfrestningar när tiderna blir sämre.

Budgerat resultat för 2019 är 14,5 mkr. För 2020 och 2021 är det budgeterade resultatet 14,8 mkr respektive 15,2 mkr. Det motsvarar ett mål på 1,6 procent av kommunens resultat i förhållande till totala skatteintäkter och statsbidrag. I Sveriges Kommuner och Landstings (SKL:s) skatteprognos från februari 2019 är skatteunderlagets ökningstakt något nedreviderad vad gäller åren 2019–2021, i jämförelse med decemberprognosen. Det beror främst på en nedjustering av timlönen 2019 och långsammare ökning av pensionsinkomster. Jämfört med de budgeterade intäkterna visar prognosen en ökning för 2019–2021. Under 2019 kommer SKL att presentera nya prognoser för skatteintäkter och kommunal utjämning vid cirka tio tillfällen.

Kommunens kostnader påverkas av förändringar i demografi samt utifrån behov, förväntningar och krav. Allt fler äldre kommuninvånare, snabb befolkningstillväxt och ökade investeringsbehov bidrar till utmaningar för kommunernas ekonomi. Det är i första hand kostnaderna som Hallsberg kan påverka genom strategisk planering, uppföljning och löpande åtgärder.

Förutsättningar utarbetas årligen inför planering och beslut om verksamhetsmål och budget. En viktig del är befolkningsprognosen. I prognosen som låg till grund för budgeten 2018 och flerårsplanen 2018–2019 antogs en viss befolkningsökning, bland annat genom inflyttning till kommunen under de närmaste åren. År 2018 ökade invånarantalet med 22 personer. Befolkningsökningen under de tre senaste åren gav totalt 445 nya invånare. Detta motsvarade 2,87 procent och påverkade verksamheterna och den kommunala ekonomin.

Under kommande planeringsperiod 2020–2022 finns fler osäkerhetsfaktorer. Faktorerna handlar om antaganden om invandring, inflyttning och takten på nyproduktion av bostäder.

Räntenivån har stor betydelse för hur kommunens finansiella kostnader utvecklas. Konjunkturutvecklingen i Sverige och omvärlden har gått in i en fas med lägre tillväxt. Även om tillväxten dämpas är konjunkturen fortsatt stark. Förutsättningarna för att inflationen ska vara kvar på nära 2 procent under kommande år har inte förändrats i någon större utsträckning. Riksbanken beslutade därför att vid det senaste mötet i februari 2019 lämna reporäntan oförändrad på –0,25 procent. I december 2018 höjdes reporäntan från –0,50 procent till –0,25 procent. Sedan februari 2015 har styrräntan varit negativ. Liksom i december 2018 indikerar prognosen att räntan höjs igen under andra halvåret 2019, under förutsättning att konjunktur- och inflationsutsikterna står sig. Räntebanan, det vill säga Riksbankens prognos över räntan de närmaste åren, indikerar att en kvartalsgenomsnittlig positiv styrränta uppnås under kvartal 1 2020.

Löneökningar har stor påverkan på den kommunala ekonomin. Fackförbundet Kommunals avtal påverkar lönekostnaderna allra mest. Det aktuella löneavtalet gällde från den 1 maj 2016 och tre år framåt, till och med april 2019. Parterna har kommit överens om att förlänga avtalet med ytterligare ett avtalsår till den 30 april 2020. Dessutom har lönenivåerna för 2017–2019 definierats i kronor.

Nuvarande avtal inom Vårdförbundets avtalsområde löper ut den 31 mars 2019. Förhandlingar pågår.

I september 2018 kom SKL och Lärarnas Samverkansråd överens om ett nytt avtal, som gäller till den 31 mars 2021. Avtalet innehåller inga centralt angivna nivåer för löneutfall. Parterna ska fortsätta arbeta med individuell och differentierad lön för att uppnå en önskvärd lönestruktur.

Avtalsperioden för Vision och Akademikerförbundet SSR är tre år och löper från den 1 april 2017 till och med den 31 mars 2020. Avtalet är utan centralt angivna nivåer.

Pensionsskulden i kommuner och landsting beräknas enligt Riktlinjer för beräkning av pensionsskuld (RIPS). För att inte underskatta åtagandet är det viktigt att räntan är korrekt. Pensionsskulden är de nuvärdesberäknade, framtida pensionsutbetalningarna. Ju lägre diskonteringsränta, desto högre skuld. RIPS-kommittén, som övervakar diskonteringsräntan i beräkningen av pensionsskulden, konstaterade vid sitt sammanträde i september 2018 att

RIPS-räntan tills vidare är oförändrad och ligger kvar på 1 procent. Kommittén konstaterade emellertid att indikatorn närmar sig undre gränsen. Det kan medföra ökade pensionskostnader under 2019.

Skatten förändras i både kommuner och regioner under 2019. Både höjningar och sänkningar förekommer. I Sörmland, Blekinge och Värmland sker en skatteväxling, vilket dock inte påverkar den totala skattesatsen. Tolv kommuner höjer skatten. Sju kommuner sänker den, därav en kommun i länet, Ljusnarsberg med 1 öre. I övriga 271 kommuner väljer kommunen att inte ändra skatten. Däremot kan invånarna ändå få höjd skatt som en följd av att regionen höjer den. Hallsberg har den tredje lägsta skattesatsen i länet efter Ljusnarsberg och Örebro.

I februari 2019 skickades **Kostnadsutjämningsutredningens** betänkande 2018:74 *Lite mer lika* ut på remiss. Betänkandet innehåller förslag på förändringar i kostnadsutjämningsen för kommuner och landsting, som är en del av det kommunalekonomiska utjämningsystemet. Utredningen konstaterar att dagens kostnadsutjämningsen i huvudsak fyller sitt syfte men att mer fokus behöver ges åt socioekonomi och glesbygdens villkor. Det finns ett genomgående behov av uppdatering av systemet så att utjämningsen mellan olika delar av landet förstärks. Kommuner och landsting står för större delen av välfärdstjänsterna. Samtidigt varierar förhållandena kraftigt mellan kommuner och landsting i olika delar av landet, bland annat vad gäller demografi, geografi och socioekonomi. Variationerna påverkar behovet av kommunal service och kostnaderna för att producera den. I nuläget bedöms förändringarna, om en snabb beredning görs i regeringskansliet, kunna genomföras från och med år 2020. För Hallsbergs del innebär förslaget en positiv effekt med cirka 8 mkr per år från och med år 2020, inklusive beräknade övergångsregler. Vad resultatet

blir när utredningens förslag landar i ett riksdagsbeslut är svårt att bedöma i nuläget.

Kommunfullmäktige ska fastställa riktlinjer för **god ekonomisk hushållning**. Med utgångspunkt i den långsiktiga inriktningen och definitionen av vad som är god ekonomisk hushållning ska kommunen i budgeten ange finansiella mål med betydelse för god ekonomisk hushållning. Bland de kommuner som förändrar målen långsiktigt avser den största gruppen att höja resultatmålet, främst för att parera ökade investeringar. Det finns även kommuner som sänker sina resultatmål på lång sikt. Ett motiv för detta är att man befinner sig i en expansiv fas för verksamheten, i kombination med stora behov av underhållsåtgärder.

Statens sänkta ersättningar för mottagande av ensamkommande barn och ungdomar innebar stora merkostnader för kommunerna. SKL kommer därför att uppvakta regeringen med krav på förändringar. Den 1 juli 2017 infördes ett nytt ersättningssystem för kommunernas mottagande av ensamkommande barn och unga, vilket innebar en sänkning med mellan 30 och 60 procent. SKL var i sitt remissyttrande kritisk mot de kraftiga sänkningarna. SKL har nu kartlagt konsekvenserna av det nya ersättningssystemet, som har förändrat kommunernas förutsättningar att ta emot ensamkommande barn och unga. Ersättningen från staten är 750 kronor per person och dygn medan kartläggningen visade att den faktiska kostnaden för kommunerna är 1 000 kronor. Det nya ersättningssystemet har inneburit en extra kostnad på drygt en miljard kronor för kommunerna sedan det trädde i kraft. Regeringens kalkyl byggde på att en stor andel av de ensamkommande, som nu är myndiga skulle bo i eget boende. SKL:s kartläggning visar dock att majoriteten av dessa är fortsatt placerade, framför allt i stödboenden. De är i fortsatt behov av stöd och har svårt att etablera sig på den ordinarie bostadsmarknaden.

FRAMTIDA VERKSAMHET

I avtalet som slöts mellan SKL och Kommunal år 2016 finns tydliga mål om att införa **heltidsarbete som norm**. En årlig uppföljning ska göras och planen sträcker sig fram till år 2021. Kommunstyrelsen beslutade i december 2017 att under åren 2018 och 2019 successivt införa heltid som norm på social- och arbetsmarknadsförvaltningen. Övriga förvaltningar påbörjar detta under åren 2020–maj 2021. All nyrekrytering kommer att bestå av heltidstjänster och alla som arbetar deltid ska erbjudas heltid. Den beräknade kostnaden för införandet under år 2018 finansierades genom kommunstyrelsens planeringsreserv.

Hallsberg behöver **fler boendeplatser för äldre**. Ett lika stort bekymmer är att de befintliga platserna på Kullängen, som i dag är Hallsbergs största vård- och omsorgsboende, inte lever upp till dagens krav när det gäller boende för äldre och dementa. Det befintliga äldreboendet vid Kullängen med 70 platser kommer att ersättas med nybyggnationen. För att möta kommande behov av ett utökat antal platser på vård- och omsorgsboenden planeras en nybyggnation med 120–130 platser och lägenheter. Kommunstyrelsen beslutade under 2018 att anta ett samverkans- och ombudsavtal med Länsgården. Ett lokalprogram för det nya vård- och omsorgsboendet godkändes.

Samtliga kommunägda bostadsfastigheter fördes under 2018 över till ett kommunalt helägt aktiebolag, **Hallsbergs Bostads AB**. Drift och förvaltning av fastigheterna utförs på uppdrag av kommunens fastighetsavdelning. Nybyggnation av bostäder kommer att ske i bostadsbolaget. Bostadsbyggandet är viktigt för Hallsbergs utveckling.

Översiktsplanen antogs av kommunfullmäktige år 2016. Det finns nya detaljplaner färdiga och andra som ska utarbetas. Riktlinjerna för markanvisningar antogs av kommunfullmäktige 2016. Markanvisningarna underlättar för fler aktörer att bygga i Hallsberg.

En framgångsfaktor för Hallsbergs kommun är **ökad inflyttning**. Eftersom fler nyanlända väljer att bosätta sig i Hallsbergs kommun, ökar behovet av ett väl fungerande integrationsarbete.

Ett ökat behov i flera verksamhetsområden, kombinerat med hög konkurrens om arbetskraft gör det svårt att **rekrytera medarbetare**. Det innebär både brist på tillgänglig kompetens och ökade lönekostnader.

Länsstyrelsen samordnade en utredning där åtta av länets tolv kommuner under flera år undersökte möjligheten att ta **vatten från Vättern**. Flera av kommunerna har vattentäkter där det finns risk för problem med vattenkvaliteten och där det dessutom saknas reservvattenförsörjning. Under 2017 beslutade fem av kommunerna att bilda ett gemensamt bolag för att driva arbetet vidare. Hallsberg, Laxå, Lekeberg, Kumla och Örebro beslutade att gå vidare i projektet. Under år 2018 startade bolaget Vätternvatten AB. Företaget ägs gemensamt av Lekeberg, Laxå, Kumla, Hallsberg och Örebro. Bolagets uppdrag är att projektera och även etablera ett av Sveriges mest moderna och framtidssäkra vattenförsörjningssystem till invånarna i de fem delägarkommunerna. Processen kan delas in i två faser. Under den första fasen kommer arbetet att inriktas på att ta fram förutsättningarna för projektet – till exempel miljökonsekvensutredning, tekniska lösningar, samråd och projektering. Den andra fasen innefattar själva byggandet av anläggningen där bergtunnel, nytt vattenverk, ledningsstråk och säkerställandet av reservvattenverk är de centrala delarna. Den totala investeringskostnaden beräknas till 3,3 miljarder kronor. En fyra mil lång bergtunnel dras från Vättern till Hallsberg, där ett vattenverk ska anläggas. Den översiktliga planeringen inriktas på att om cirka tio år ska de första dropparna vatten komma till kranarna.

KOMMUNSTYRELSEN

Antal ledamöter: 15

Ordförande: Magnus Andersson

Förvaltningschef: Lena Fagerlund

« *Kommunstyrelsen ansvarar för att övergripande leda, samordna och följa upp kommunens samlade verksamhet och ekonomi. Kommunstyrelseförvaltningen stöder förtroendevalda och övriga kommunala verksamheter. Kommunstyrelseförvaltningen arbetar på uppdrag av kommunstyrelsen. Förvaltningens uppgift är att samordna strategisk ledning och styrning och bistå övriga avdelningar via administrativa avdelningen, personalavdelningen, ekonomiavdelningen, avdelningen för samhällsplanering samt avdelningen för näringslivsfrågor, kommunikation och säkerhet.* »

ÅRETS VERKSAMHET EKONOMIAVDELNINGEN

Ekonomiavdelningen arbetade med en uppgradering av kommunens ekonomisystem. Den nya versionen driftsattes innan sommaren och projektet föll väl ut. Detta skapade ännu fler möjligheter för verksamhets- och systemutveckling.

I slutet av 2017 implementerades systemstödet Stratsys, ett verktyg för bland annat planering, uppföljning och beslutsstöd. Ekonomiavdelningen förvaltar systemet och fortsatte med sitt utvecklingsarbete. Tertiärrapporten var den första där alla nämnder och den kommungemensamma rapporten sammanställdes i Stratsys. I slutet av året påbörjades införandet av en modul för planering och uppföljning av den interna kontrollen i Stratsys. Projektet löpte på bra och avslutas i början av 2019. I samband med införandet av modulen för internkontroll reviderades de tillhörande styrdokumenterna.

Förberedelser och anpassningar av system och rutiner för intern och extern redovisning inför uppstarten av Hallsbergs bostads AB genomfördes. Försäljning av kommunens bostadsfastigheter till kommunens bostadsbolag administrerades.

En ny upphandling av skrivare genomfördes och en kommunövergripande inventering av samtliga skrivare gjordes som underlag. Upphandlingen genomfördes inom samarbetet för Sydnärkes IT-samverkan.

En strategisk lokalförsörjningsplan för verksamhetslokaler utarbetades. Syftet var att redovisa kommunens samlade lokalbehov som en grund för långsiktig,

strategisk planering. Planen bidrar till planering av framtida investeringar och lokalkostnader.

En planering av ett nytt äldreboende genomfördes som ett samverkansprojekt enligt intentionerna i samverkansöverenskommelsen med Region Örebro län.

Ekonomiavdelningen fullföljde i övrigt uppdraget inom planering- och uppföljningsprocessen, ansvarade för att kommunens redovisning var tillförlitlig och genomfördes enligt god redovisningssed. Ekonomiavdelningen bistår även med att kommunen utvecklas enligt god ekonomisk hushållning.

PERSONALAVDELNINGEN

Under 2018 gjordes en omorganisation inom personalavdelningen. De etablerade en organisation som omfattar tre roller: en specialistroll, en konsultativ roll inom framför allt chefsstöd samt en utbildande roll. Tre av avdelningens HR-konsulter arbetar riktat mot sin specifika förvaltning, samt har ett specifikt strategiskt område. En fjärde HR-konsult arbetar med arbetsmiljöfrågor, hälsa och ohälsa samt deltar i samtalsstöd för hela kommunen.

Arbetet med kompetensförsörjning sker tillsammans med respektive förvaltning. För närvarande pågår planer för kompetensförsörjning inom drift- och serviceförvaltningen samt bildningsförvaltningen. Planerna kommer även att göras inom övriga förvaltningar. Kompetensförsörjning är nu och i framtiden ett område som kommer att vara mer eller mindre svårt att hantera i offentlig sektor.

Tjänstepersoner från kommunen deltog i Campusmässan på Örebro universitet, samt jobbmässan i Örebro som riktas mot gymnasieutbildade personer. Kanaler för rekrytering ses över. Detsamma gäller sociala medier och hur de kan utvecklas ytterligare. System för rekrytering utvärderades för att utveckla effektiva rutiner och stöd. Tjänstepersoner från personalavdelningen är alltid representerade vid chefsrekryteringar.

Introduktionsdagar genomfördes med två tillfällen per år för nya medarbetare och ett tillfälle för nya chefer. Det är uppskattade dagar och arbetet pågår ständigt för att utveckla och förbättra informationen. Efter respektive introduktionstillfälle är det viktigt att förvaltningar och arbetsplatser har en fördjupad introduktion.

En medarbetarenkät genomfördes. Den var uppdelad på kommun, förvaltning och arbetsplats där

respondenterna var fler än sex. Nöjdhetsgraden ökade jämfört med den senaste enkäten som gjordes för två år sedan. Medarbetarenkäten genomförs vartannat år.

Fyra chefsdagar genomfördes under året. Temat för dagarna var rekrytering, rehabilitering, ekonomi samt framtidsspaning.

Lokal handlingsplan TLO-KL (tidig lokal omställning) är signerad och klar med de fackliga parter som ingår i omställningsavtalet. Medel beviljades för till exempel arbetsförmågebedömning och personlig coach vid avslut av anställning, samt olika mindre utbildningsinsatser och en mer omfattande utbildning till språkstödjare. Totalt 30 medarbetare från vård, kost och städ fick en tredagars utbildning i samarbete med Folkuniversitetet. Planerade insatser för 2019 är till exempel en språkutbildning inom vård och omsorg, kost och städ.

ADMINISTRATIVA AVDELNINGEN

I början av året tillträdde en ny administrativ chef för avdelningen. I detta sammanhang verkställdes beslutet om växel- och reproverksamhetens organisatoriska flytt till administrativa avdelningen.

Kommunhusets ombyggnad av entré och konferenslokaler färdigställdes i början av mars. Växel- och receptionsverksamheten flyttade in i de nya lokalerna och huvudentrén öppnades igen. Ombyggnaden bidrar till arbetet med kommunens mål att uppnå god service. Med de ombyggda lokalerna skapades en kontaktyta för ett mer välkomnande mottagande. Arbetsplatser, utrymmet för växel- och receptions-mottagningen utformades utifrån behov av att ge god service i mötet med kommuninvånare och besökare. Ombyggnaden ger förutsättningar för att utveckla växel- och receptions-mottagning till ett kontaktcenter. Detta möjliggör en utökad servicefunktion. Det ska vara enkelt för den som kontaktar kommunen att få hjälp eller nå kommunens medarbetare och verksamheter.

En annan del av ombyggnationen ska säkra kommunhuset som trygg arbetsplats. Nya konferenslokaler placerades strategiskt på entréplan för att minska tillträdet in i kommunhuset. För att skapa en trygg arbetsmiljö kring arbetsplatserna upprättades en ny besöksrutin. Besökaren anmäler sig och får en besöksbricka. Den som får besöket ansvarar för att möta besökaren vid receptionen och följa besökaren ut vid avslutat möte. Anmälan är ett sätt att hålla ordning på hur många besökare som vistas i kommunhuset vid händelse av brandlarm eller annan utrymning. Synlig besöksbricka visar att en obekant person som vistas i lokalerna har fått behörighet att tillträda.

Vid behov finns även möjlighet att ta emot besökare i ett samtalsrum i närheten av receptionen.

Hallsbergs kommun har tillsammans med kommunerna Askersund, Kumla, Laxå och Lekeberg genomfört en gemensam telefoniupphandling. Upphandlingsprocessen blev klar innan sommaren och tilldelningsbeslutet gick till Telia. Under hösten infördes en ny telefonlösning med driftstart i början av november. Växelsystemet är en molnbaserad lösning. Telefonin är helt mobil och nätverksbaserad. Digitala och analoga telefoner avvecklades därmed. Det återstår några få nätverksbaserade IP-telefoner, i övrigt används mobiltelefoner.

Kommunerna i Sydnärke har ett gemensamt överförmyndarkansli. Överförmyndarkansliet är placerat i Kumla kommun. För att hitta förbättringar och stärka samarbetet beslutade samtliga kommuner att ingå i en gemensam överförmyndarnämnd. En utredning som Kumla kommun tagit fram visar flera fördelar med en gemensam nämnd. Exempelvis bör en gemensam nämnd bidra till en mer enhetlig och tydlig handläggning, vilket ökar rättssäkerheten. Den gemensamma överförmyndarnämnden börjar att gälla från år 2019 och huvudman är Kumla kommun.

Under en stor del av året var flera medarbetare på avdelningen involverade i valkansliets förberedelser och utförande av arbetsuppgifter kring valen till riksdag, kommunfullmäktige och landstingsfullmäktige. Åtta utbildningstillfällen för cirka 100 röstmottagare genomfördes. Kommunen har elva valdistrikt och i kommunens tätorter fanns det sammanlagt åtta platser för förtidsröstning. Valkansliet erbjöd tjänsten ambulerande röstmottagning till personer som inte kan ta sig till en röstlokal på grund av sjukdom, ålder eller funktionsnedsättning. Totalt 58 röster togs emot med hjälp av ambulerande röstmottagare.

Den nya dataskyddsförordningen (GDPR) som trädde i kraft i maj innebar ett omfattande arbete och deltagande från samtliga förvaltningar. En projektledare anställdes för förberedelser, anpassningar och aktiviteter inför lagändringen och olika åtgärder. Det upprättades rutiner samt redovisningar och beslutsunderlag till utnämning av dataskyddsombud. Ansvar att se till att förordningen efterlevs vilar på respektive nämnd och bolag. Förvaltningscheferna utsåg dataskyddssamordnare som tillsammans med kommunens dataskyddsombud arbetar vidare med att säkerställa hanteringen av personuppgifter.

Det pågår ett omfattande arbete med översyn av samtliga styrdokument. Exempel på några styrdokument som togs fram under 2018 är: riktlinjer gällande mutor, otillbörliga förmåner och andra oegentligheter, riktlinjer och direktiv för telefoni, taxor och avgifter för kopior av allmän handling och flaggreglemente.

NKS - NÄRINGSLIV, KOMMUNIKATION, SÄKERHET

Flera företagsbesök genomfördes. Närhet och tillgänglighet till Hallsbergs kommuns företag är en viktig förutsättning för en bra näringslivsutveckling.

Hallsbergsmässan är Sydnärkes största företags- och föreningsmessa. Ett hundratal företag och föreningar ställer ut här. Mässan genomfördes under en helg i april. Temat var miljö och trender. Antalet besökare var drygt 5 200 personer, en ökning jämfört med föregående mäsas år 2016. Detta är ett uppskattat arrangemang, där näringsliv och kommuninvånare får möjlighet att mötas.

Event Railport Göteborg – Hallsberg genomfördes under våren. Det är ett samarbete mellan bland annat Hallsbergs kommun, Business region Örebro och Göteborgs hamn. Syftet är att synliggöra fördelarna med Sveriges bästa logistikläge, samt attrahera mer godsflöde på tåg.

Flera etableringar bidrar till att kommunen nu bygger bostäder. Hallsbergs kommun är attraktivt både för företag och att leva, verka och bo i.

Relationen och kvaliteten i mötet med företag utvecklas. Hallsbergs och Kumla kommun skapade ett arbetssätt som bidrar till att företagen upplever en ökad tydlighet, enkelhet och tillgänglighet.

Hallsbergs kommun stöder Sydnärkes nyföretagarcentrum för en positiv utveckling. Det ska vara enkelt att få professionell hjälp att starta företag i Hallsberg. Många aktiviteter gjordes och fler är på gång under 2019.

Kommunen och Business region Örebro deltog vid ett flertal mässor under 2018. Som partner till Business region Örebro bidrar Hallsbergs kommun aktivt i regionens internationalisering.

En ny extern webb lanseras under våren 2019. Grunderna för den utgår bland annat från nya lagkrav på tillgänglighet samt anpassning för användning av mobil och surfplatta och utökad service. Syftet är att ge god service till invånarna, företagarna och föreningarna i kommunen. Webbplatsen *hallsberg.se* ska vara tillgänglig och kunna användas av alla, exempelvis av personer med funktionsnedsättning. Innehållet ska vara tydligt, korrekt och sökbart samt bidra till delaktighet, demokrati och transparens.

En ny grafisk profil togs fram och implementerades på samtliga förvaltningar. Utifrån profilen utarbetades ett nytt grundpaket för mallar och en handbok för kommunikation togs fram. Nya riktlinjer för social media beslutades.

SAMHÄLLSPLANERING

I samband med bildandet av Hallsbergs bostäder AB såldes 13 fastigheter till det nya bolaget. Det är bostadsfastigheter i kvarteret Kronan, Kopparslagaren, Stocksätter, del av Läraren i Hallsberg, Grotorp i Vretstorp, Folkasbo i Pålsboda samt Breslätt i Östansjö.

Markförsäljning till Trafikverket, del av fastigheten Ulvsätter 2:4, kommer att ske på tre områden i anslutning till järnvägen. Detta är nödvändigt för ombyggnationer och utveckling av järnvägen i Hallsberg.

Totalt såldes 32 småhustomter under året varav 14 i Hallsberg, 11 i Sköllersta, 4 i Vretstorp och 3 i Svennevad. Mellan åren 2016–2018 såldes 65 småhustomter. Balansen av byggklara småhustomter var vid årsskiftet 77 stycken.

Fastigheten Skördetröskan 4 köptes in och ska användas som verksamhetslokal för bland annat gatukontoret inom kommunen. Ett annat användningsområde är verksamhet inom stiftelsen Hallbo och Sydnärkes kommunalförbund.

Arbetet med Centrumplanen i Hallsberg fortsatte. Tre detaljplaner som vann laga kraft är Samsala etapp 2, tillägg till förskolan på norr, detaljplan Lien och upphävande av tomtindelning kvarteret Sannaholm.

En övergripande miljöundersökning genomfördes för att bedöma hur förorenad marken är i området för bland annat detaljplanen Rörmokaren och Bokbindaren. Eventuellt krävs marksanering för att kunna bygga bostäder i området.

Arbetet med VA-försörjningen längs Tisarens norra strand fortsatte. Dock överprövades upphandlingen av sjöledningarna och pumpstationerna till förvaltningsrätten. Arbetet med ledningsrätt för överföringsledningarna pågår och projektering för distributionsnätet av ett fritidsområde genomfördes.

Projektering och planering av exploateringarna av Samsala och Hässlebergsskogen pågår och byggnation planeras under år 2019.

Ett nytt kommunalt naturreservat inrättades under året: Stocksätterskogens naturreservat. Det är en del av Kårstahultsskogen med en fin livsmiljö för många arter som svampar, insekter och träd. Området kommer fortsatt att vara en plats för att njuta av skogens mångfald och lugn.

Hallsbergs kommun beviljades en lokal naturvårds-satsning i form av ett LONA-bidrag för utredning och investering. Utredningen ska visa hur Hallsbergs kommun ska arbeta långsiktigt för att hindra översvämningar och i framtiden använda investeringsbidraget till åtgärder för våtmark och dagvattenfördröjning.

Kommunen beviljades byggbonus, ett statsbidrag för ökat bostadsbyggande. Samtliga sökande beviljades bidrag från Boverket. Hallsbergs kommun tilldelades 1,5 miljoner kronor av den totala årssumman på 1,4 miljarder kronor. Byggbonusen ska användas till byggandet av 38 bostäder.

EKONOMI

DRIFT

(tkr)	Utfall 2017	Utfall 2018	Budget 2018	Avvikelse
Intäkter	9 451	11 242	9 656	1 586
Kostnader	-45 075	-53 468	-52 631	-837
- varav				
personal	-27 410	-26 712	-29 590	2 878
- varav kapital	-2 634	-2 657	-2 633	-24
- varav lokal	-1 376	-1 390	-1 343	-47
- varav övrigt	-13 654	-22 709	-19 065	-3 644
Totalt	-35 624	-42 226	-42 975	749

VERKSAMHET

(tkr)	Utfall 2017	Utfall 2018	Budget 2018	Avvikelse
Kommun- styrelse	-5 771	-6 096	-5 987	-109
Kommun- direktör	-4 017	-9 843	-9 902	59
Administrativ avdelning	-3 526	-3 693	-3 930	237
Näringslivs-, kommunikations- och säker- hetsavdelning	-3 275	-3 233	-3 520	287
Ekonomi- avdelning	-8 393	-8 235	-8 939	704
Personal- avdelning	-6 640	-6 642	-6 339	-303
Service- avdelning	-29	87	0	87
Samhälls- byggnad	-3 973	-4 571	-4 358	-213
Totalt	-35 624	-42 226	-42 975	749

Kommunstyrelsen redovisade ett positivt resultat på 749 tkr. Avvikelsen varierar mellan verksamheterna men förklaras till största delen av vakanser.

I kommunstyrelsens ansvar ingår kommunens medel för bland annat oförutsedda händelser. Detta benämns som planeringsreserv. Budgeten för år 2018 gällande planeringsreserven var 10 500 tkr, varav 5 530 tkr budgeterades under verksamhet kommundirektör och fördelades med 3 300 tkr till projektet *Heltid som norm*. Under året gick dessutom 640 tkr av planeringsreserven till projektet *Kånsta kvarn* och 1 490 tkr fördelades till extra satsningar inom IT för ökad tillgänglighet och stabilitet i skollokaler. Planeringsreservens budgeterade

medel på 4 970 tkr fördelades enligt beslut till berörd verksamhet för GDPR, utökade föreningsbidrag, volymförändringar skola och förskola, bostadsanpassningar samt ökade kostnader för ekologiska råvaror.

Administrativa avdelningen hade en vakant tjänst, vilket bidrog till en positiv avvikelse från budget.

Näringslivs-, kommunikations- och säkerhetsavdelningen arbetade mycket med säkerhetsfrågor, där en del av personalkostnaderna kunde finansieras med statsbidrag. Detta, i kombination med en lyckad Hallsbergs-mässa bidrog till överskottet.

Ekonomiavdelningens överskott berodde på att ekonomichefstjänsten var vakant under 2018.

Personalavdelningen ansvarade för rekryteringen av en ny kommundirektör, vilket var den största bidragande orsaken till den negativa avvikelsen.

Samhällsbyggnadsavdelningens underskott berodde på att plan- och mätverksamheten inte kunde fakturera lika många timmar som var budgeterade.

DRIFT TRANSFERERINGAR

(tkr)	Utfall 2017	Utfall 2018	Budget 2018	Avvikelse
Intäkter	24	83	0	83
Kostnader	-123 894	-125 052	-127 396	2 344
- varav				
personal	0	0	0	0
- varav kapital	324	-38	0	-38
- varav lokal	0	0	0	0
- varav övrigt	-123 570	-125 016	-127 396	2 380
Totalt	-123 870	-124 969	-127 396	2 427

TRANSFERERINGAR (INGÅR I TABELL OVAN)

(tkr)	Utfall 2017	Utfall 2018	Budget 2018	Avvikelse
Nerikes				
Brandkår	-11 873	-12 146	-12 229	83
Sydnärkes				
Utbildnings- förbund	-90 438	-89 321	-93 600	4 279
Företags- hälsovård	-1 200	-1 200	-1 200	0
Dagvårdsresor	-1 682	-1 616	-1 900	284
Riks- och färdtjänst	-3 341	-3 563	-3 450	-113
IT-nämnd	-10 319	-11 352	-9 807	-1 545
Lönenämnd	-2 946	-2 785	-3 320	535
Övrigt	-2 069	-2 986	-1 890	-1 096
Totalt	-123 868	-124 969	-127 396	2 427

Nettokostnaden för transfereringar var 124 969 tkr, vilket innebar ett överskott på 2 427 tkr. Medlemsbidraget till Sydnärkes Utbildningsförbund blev lägre än budgeterat. Avvikelsen berodde på en lägre andel elever i gymnasieålder för Hallsberg, i förhållande till de övriga medlemskommunerna Askersund och Laxå. Avvikelsen för IT-nämnden beror på ökade kostnader de senaste åren i samband med ny IT-plattform. Kostnaderna har ännu inte justerats budgetmässigt inom det totala beloppet för transfereringar.

VERKSAMHETSMÅTT OCH NYCKELTAL

Volymmått	2018	2017	2016	2015
Försäljning av småhustomter, antal	32	18	15	12
Antal antagna detaljplaner	3	2	3	3
Antal producerade nybyggnadskartor	31	41	24	15
Antal husutstakningar	36	9	19	12
Antal levererade grundkartor	2	2	6	3
Antal leverantörsfakturor	33 681	32 773	27 939	25 507
Antal kundfakturor - varav TAN		57 517	58 643	52 141
		39 640	41 316	36 109
Antal inkomna motioner	4	7	8	4
Antal inkomna förslag från kommuninvånare	25	24	10	25

FRAMTIDEN

Kommunerna får ett allt större ansvar och fler uppgifter utan att det alltid kompenseras av staten. I takt med att kommunernas kostnader förväntas öka, samtidigt som intäkterna minskar kommer ännu högre krav att ställas på att använda resurserna på ett kostnadseffektivt sätt. Resurserna ska ge högsta möjliga nytta för medborgare och brukare. En ökad förmåga att göra träffsäkra analyser av resultaten av genomförda och pågående insatser bidrar till att identifiera faktorer för både framgång och hinder. Prognosen från Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) visar ett ökat behov av antalet anställda i välfärdstjänsterna. Detta blir en stor utmaning i framtiden. Erfarenheterna visar att det redan i dag är svårt att rekrytera inom vissa befattningar. Trenden är att svårigheterna ökar. Att förändra arbetssätt, digitalisera, förlänga arbetslivet och ha fler som jobbar mer är några strategier. Sammantaget mynnar detta ut i tre centrala frågor:

- Hur organiserar vi oss?
- Hur styr vi?
- Vilken arbetsgivarpolitik har vi?

Detta innebär även att se över befintliga system och utveckla nya arbetssätt, vilket skapar ett behov av ökad samverkan.

Den pågående digitaliseringen både möjliggör och ställer krav på kommunikation och dialog med kommunens målgrupper. För att möta kraven och ta till vara möjligheterna behöver kommunen arbeta med kommunikation och dialog i olika former. Platsmarknadsföring i samarbete med näringslivet kan vara ett redskap för att klara framtida kompetensförsörjning. Välfärdssektorn har stora rekryteringsbehov framöver. Ett starkt arbetsgivarvarumärke och gott ledarskap är viktiga framgångsfaktorer.

Det fortsatta arbetet för samverkan och ett gott näringslivsklimat är viktigt i kommunens samtliga verksamheter. Kompetens- och bostadsförsörjning är av betydelse för att Hallsbergs näringsliv ska fortsätta att utvecklas. En förutsättning är att löpande planera för ny mark för bostäder och företagande.

Även 2019 är ett valår – denna gång hålls val till EU-parlamentet.

HÅLLBAR KOMMUN

Hallsbergs kommun ska vara ett ekonomiskt, socialt och ekologiskt hållbart samhälle, där människors livskvalité ökar utan att det påverkar vår gemensamma miljö.

	NÄMNDMÅL	INDIKATOR	KOMMENTAR	
HÅLLBAR KOMMUN	● Hallsbergs kommun ska ha en hållbar ekonomi.	Ekonomiskt resultat 1,6 procent.	Årets resultat uppgick till 3,3 procent och enligt balanskravsresultatet var motsvarande siffra 2,7 procent.	●
	◆ Utsläppen av växthusgaser från den kommunala verksamheten ska årligen minska för att Hallsbergs kommun senast år 2030 ska vara fossilbränslefritt.	Användningen av fossila bränslen ska minska med 5 procent per år till och med 2020.	I takt med att kommunen växer så bidrar detta negativt till mer transporter och maskinarbeten. Förutsättningar för inblandning av fossilfria drivmedel utreds och en del av dieseldrivmedlen ser ut att kunna bytas ut framöver.	■
		Energianvändningen ska minska med 2 procent per år till och med 2020. Energianvändningen ska normalårskorrigeras.	Under 2018 minskade den uppvärmade energikonsumtionen med 6 procent och övrig förbrukning (el) minskade med 2 procent.	●
		Storleken på utsläpp från resor i tjänsten ska redovisas årligen, för att följa minskningen.	En cykelpool med elcykel och vanlig cykel finns tillgängligt för att boka vid transport i tjänsten. Kommunens andel av miljöbilar har ökat. Årets tågresor innebar 30 748 kg lägre koldioxidutsläpp i jämförelse med alternativet att resa med bil.	◆

LIVSLÅNGT LÄRANDE

Allas lika rätt till en bra utbildning är en förutsättning för ett samhälle där alla får ett gott liv. Alla kommunens verksamheter ska verka för att lärandet fortsätter genom hela livet, såväl under som efter arbetslivet.

	NÄMNDMÅL	INDIKATOR	KOMMENTAR	
LIVSLÅNGT LÄRANDE	● Hallsbergs kommun ska i samarbete med andra säkerställa att det finns utbildning av hög kvalitet inom gymnasieskolan, Komvux och yrkesutbildningar.	Andel elever som påbörjar gymnasie- och vuxenutbildning ska årligen öka.	Andel behöriga elever till yrkesprogram på gymnasiet var 82 procent 2018 vilket var en ökning från 79 procent.	
		Andel elever som fullföljer gymnasie- och vuxenutbildning ska årligen öka.	Andel elever som fullföljt med examen inom tre år var 66 procent vilket var i nivå med föregående år.	●
	● Hallsbergs kommun ska vara en ständigt lärande kommun.	Kommunens medarbetare ska ha en utvecklingsplan, målet 2018 är 90 procent.	Mallar och instruktioner för medarbetarsamtal finns som stöd för utvecklingsplaner. Metodstöd för uppföljning kommer att utvärderas. Bedömningen är att målet är uppnått.	●
		Kommunen ska ha en strategisk plan för kompetensutveckling och kompetensförsörjning.	Arbete pågår hos samtliga förvaltningar som kommer att ligga till grund för en kommunövergripande plan.	●

ALLAS INFLYTANDE

De kommunala verksamheterna verkar nära individen, och ska erbjuda ett professionellt bemötande och vara lyhörda för idéer och synpunkter.

	NÄMNDMÅL	INDIKATOR	KOMMENTAR		
ALLAS INFLYTANDE	◆	Hallsbergs kommun ska stimulera framtagande av lokala utvecklingsplaner i de fem mindre tätorterna.	Nöjd-inflytande-index (NII) enligt medborgarundersökningen ska öka.	År 2017 var kommunens index för påverkan 39 och för riket 40. För närvarande planeras mätningar vartannat år och nästa mätning kommer att genomföras under 2019.	◆
			Medarbetares upplevelse av möjligheter till inflytande ska öka. (ev. medarbetarenkät)	Upplevelsen av inflytande har ökat enligt den senaste undersökningen.	●
	●	Lokala initiativ i landsbygdsutvecklingsfrågor ska stödjas av kommunen och de organisationer genom vilka kommunen arbetar.	Kommunen ska vara representerad eller initiativtagare till minst tre sammankomster per tätort och år.	Både drift- och serviceförvaltningen och näringslivsavdelningen är representerade och initiativtagare till möten i de mindre tätorterna.	●

GOD SERVICE

De kommunala verksamheterna ska kommunicera tydligt och öppet.

	NÄMNDMÅL	INDIKATOR	KOMMENTAR		
GOD SERVICE	◆	Kommunikation och dialog med våra medborgare ska vara tydlig och professionell och tillgänglig för de som lever och verkar i vår kommun.	Årliga mätningar för att mäta hur de som lever i kommunen upplever kommunens service. År 2018 ska 80 procent vara nöjda.	Senaste tillgängliga NKI-mätningen (nöjdukund-index) avseende företagsklimat redovisar ett index på 57 vilket är lägre än föregående index på 66. Ett omfattande utvecklingsarbete har genomförts under året i syfte att utveckla samtliga serviceområden med deltagande från kommunstyrelseförvaltningen, drift- och serviceförvaltningen inklusive representanter från Kumla kommun. NKI enligt medborgarundersökning har ej genomförts under 2018 utan planeras att genomföras 2019.	■
			Kommunen ska årligen öka antalet e-tjänster för våra medborgare, föreningar och företag.	Utifrån fortsatt arbete avseende ägarskap i Inera och pågående utveckling inom respektive förvaltning bedöms en ökning ske.	●
	●	Hemsidan ska vara den naturliga platsen för alla att nå information om och från kommunen. Information och dialog via sociala medier ska komplettera hemsidans funktioner.	Kommunens resultat i SKL:s årliga mätning av tillgänglighet och kvalitet på hemsidan ska årligen öka. Målet är den övre femtedelen av landets kommuner.	Arbete med att utveckla hemsidan har genomförts för att under 2019 lansera en helt ny uppbyggnad med fokus på tillgänglighet. År 2017 uppgick mätningen till 89 procent vilket var en ökning från 86 procent. Motsvarande mått saknas för 2018.	●

DRIFT- OCH SERVICENÄMNDEN

Antal ledamöter: 11

Ordförande: Lotta Öhlund

Förvaltningschef: Clas-Göran Classon

Drift- och servicenämnden ansvarar för

- drift och underhåll av gator, vägar och parker
- vatten- och avloppsreningsverksamhet
- tillståndsärendena för allmän plats, parkering och ledningsarbeten
- myndighetsutövning i miljö- och livsmedelsområdena
- bygglov och myndighetsutövning enligt plan- och bygglagen
- bostadsanpassningsbidrag
- energi- och klimatrådgivning
- kommunens fastigheter
- kost och städ i skola och äldreomsorg.

ÅRETS VERKSAMHET ÖVERGRIPANDE PROJEKT

Våren 2018 lät vänta på sig, men följdes av en rekordvarm och mycket torr sommar. Trots regnbristen sjönk aldrig Tisaren under den nivå, 99,40 meter över havet, som satts som gräns för när bevattningsförbudet ska träda in. Tisarens återhämtning gick dock långsamt under hösten och inför 2019 finns planer på att höja gränsen något.

En flytt av huvudvattenledning från Kumlas vattenverk planeras. Ledningsförrättningen genomfördes, ärendet överklagades och byggnation av den nya ledningen kommer att kunna påbörjas först när mark- och miljödomstolen behandlat ärendet.

I arbetet med att hantera skyfall och översvämningar, beviljades ett så kallat Lona-bidrag för anläggande av våtmarker. En våtmark kan utgöra buffert vid kraftiga regn medan vattenspeglar i anslutning till tätorten kan vara ett tillskott för både natur- och stadsmiljö.

Ralaåns ursprungliga profil återställdes och rensades för att säkerställa vattnets framkomlighet vid kraftiga regn och skyfall. Tvärnittet på ån har med åren minskat på grund av sättningar i marken. Eftersom både Rösättersbäcken och Storån mynnar ut i Ralaån anses arbetet vara viktigt och prioriterat.

Inventeringen av avloppsledningsnätet slutfördes, i och med att den sista etappen i centrala Hallsberg

undersöktes. Syftet med inventeringen är att ta fram underlag för att klarlägga kommunens ansvar när det gäller ersättningsfrågor. Regresskrav från försäkringsbolag och krav från enskilda ställdes och ansvarsfrågan bygger på om kommunens ledningsnät klarar ett tioårsregn eller ej. Inför sensommarens lokala störtkurar, sänktes nivån i vattendragen genom Hallsberg i preventivt syfte. Trots den relativt begränsade regnmängden innebär intensiteten att vissa källare i framför allt Hallsberg och Pålshoda översvämmades. Därför inventerades även Pålshodas ledningsnät och undersöktes på samma sätt som i de andra orterna.

Utbyggnaden av pendlarparkeringen norr om Pylonbron genomfördes på kort tid. Förutom vissa justeringar av befintliga parkeringsytor anordnades en helt ny parkeringsyta norr om Långgatan. Parkeringen är inhägnad och kan i framtiden förses med grindar. En liten damm anlades för att ta hand om dagvatten och skyfall på den hårdgjorda ytan.

Kommunens energi- och klimatrådgivning till företag gjordes i ett länsgemensamt samarbete, där personal från Samhällsbyggnad Bergslagen lånades in en dag per vecka enligt avtalet med Region Örebro län och länets andra kommuner.

Antalet tillsynsärenden när det gäller ovårdade och nedskräpade tomter ökade och uppföljningen av ärendena sker nu mer systematiskt. Vid anmälan beaktas även trafiksäkerhetsaspekter. En broschyr om hur häckar ska klippas distribuerades till fastighetsägare för att informera dem om kraven på fri sikt i korsningar.

MÅLTIDSAVDELNING

Ett kort- och långsiktigt underlag arbetades fram gällande om- och tillbyggnad av kök inom måltidsavdelningen i Hallsbergs kommun. Köket i Sköllersta byggdes om under sommaren 2018. Planering pågår också för ombyggnad av köken i Knuten och Långängskolan. Nya förskolan på norr planeras få ett eget tillfälligt tillagningskök som, om det fungerar enligt plan, kommer att täcka förskolans eget behov. Detta är en åtgärd som sätts in innan produktionskapacitet kan skapas på annat sätt, till exempel genom att Kullängen byggs ut.

STÄDAVDELNING

Städavdelningen har under flera år arbetat med att minimera användandet av rengöringsmedel och kemikalier. Man har valt att arbeta med microfibrer, twisterrondeller och ultrarent och avjoniserat vatten. Under 2018 infördes ultrarent och avjoniserat vatten som en städmetod inom Alléskoleområdet. En reningsanläggning kopplades till inkommande kallvatten och vattnet avjoniseras och filtreras från dess naturliga salter och mineraler. Filtreringen sker direkt och ut kommer ett ultrarent vatten som söker, löser och absorberar smuts för att återställa den normala balansen.

Kemikaliemängden minskade med 57 procent under år 2018 och av den totala mängden kemikalier, 891 liter, användes 412 liter i den dagliga städningen. Av dessa var samtliga miljömärkta, typ Svanen. De andra kemikalerna användes vid periodiskt underhåll, till exempel golvvård.

TEKNISK AVDELNING

Under slutet av vintern uppstod flera besvärliga vattenläckor, främst i Pålsboda. Fredagen den 9 mars drabbades orten av en besvärlig vattenläcka som ledde till att 14 fastigheter var utan vatten i flera dygn. Eftersom det visade sig att vattnet rann ut direkt i en dagvattenledning var läckan mycket svårlokaliserad. Först efter att särskild avlyssningsutrustning användes kunde läckan lokaliseras.

Den 2 april skadades överföringsledningen mellan vattenverket i Blacksta och reservoaren i Tarsta. Skadan inträffade i samband med att den nya riksvägen byggs av NCC på uppdrag av Trafikverket. Ledningen försörjer orterna Pålsboda, Sköllersta och Svennevad med dricksvatten. Kommunens krisgrupp organiserades och en tillfällig reparation genomfördes under de närmsta dygnet. Entreprenören Skanska fick lägga om ledningen akut, ett arbete som var planerat att genomföras vid ett senare tillfälle. Arbetet försvarades eftersom befintliga ledningar är tillverkade av material som innehåller asbest. Arbetet med inkoppling av nytt vattenledningsrör under nya riksvägen skedde den 2 maj med mycket gott resultat. Försiktighetsåtgärder beslutades med rekommendation om kokning av dricksvattnet innan förtäring. Av de dricksvattenprover som togs i samband med omläggningen blev samtliga godkända.

Vid Resecentrum sanerades och rengjordes Pylonbron och ett fågel- och skadedjursskydd monterades. I det norra trapphuset på Pylonbron renoverades hissen. Hissanläggningen bedöms dock utsliten och statligt bidrag erhöles, vilket möjliggör ett utbyte.

Under sommaren färdigställdes torget i Pålsboda och utrustades med nya gångstråk, plattsättningar och en asfalterad yta för parkeringsplatser. Nya planteringar anlades och under år 2019 kommer en laddplats för elbilar att anläggas.

En ny äventyrslekplats i Ekoparken och en ny hinderbana invigdes den 29 augusti, som ett led i utvecklingen av parkområdet enligt planen från år 2016.

På gatukontoret togs en ny anläggning i drift under sommaren för att ta hand om spillolja från de maskiner som genomgår service i kommunens verkstad. Även andra restkemikalier som uppkommer i verksamheten kan omhändertas på ett bra sätt nu, vilket är bra för arbetsmiljön.

Ett par flyttbara hastighetspåminnare köptes in. Avsikten är att dessa ska kunna flyttas runt till de platser där de för tillfället behövs som bäst. Ingen ytterligare registrering sker dock, mer än att antalet fordon räknas och vilken fart de håller. Föraren får dock ett visuellt meddelande med aktuell hastighet i grönt eller rött.

FASTIGHETSAVDELNING

Fastighetsavdelningen arbetade med de planerade underhållsåtgärder som fastslogs i underhållsplanen för året. Av dessa genomfördes en majoritet av åtgärderna. Ett fåtal utgick då ekonomiskt utrymme saknades. Däremot utfördes en mängd akuta underhållsåtgärder. Stora projekt som pågick eller avslutades är nybyggnation av förskola på norr, renovering av Långängskolan, nytt mottagningskök i Sköllersta skola, etapp två på Transtenskolans fönster och fasadbyte, utvändig målning av ett antal fastigheter, renovering och ombyggnation av toalettgrupper i Folkasboskolan, fasad- och fönsterrenovering vid Tingsgården, takbyte på sista delen av Stocksätterskolan samt etapp ett på fasad och fönsterbytet vid Folkasboskolan och etapp tre på Sköllersta skola.

EKONOMI

DRIFTREDOVISNING DRIFT- OCH SERVICENÄMNDEN

Drift (tkr)	Utfall 2017	Utfall 2018	Budget 2018	Avvikelse 2018
Intäkter	170 344	159 380	150 798	8 582
Kostnader	-202 572	-193 512	-185 390	-8 122
- varav personal	-33 689	-61 360	-63 961	2 601
- varav kapital	-35 441	-25 681	-26 417	736
- varav lokal	-58 840	-32 593	-32 637	44
- varav övrigt	-74 603	-73 878	-62 375	-11 503
Totalt	-32 228	-34 132	-34 592	460

Verksamhet (tkr)	Utfall 2017	Utfall 2018	Budget 2018	Avvikelse 2018
Nämnd- och styrelseverksamhet	-232	-234	-266	32
Förvaltningschef	-3 026	-2 362	-2 634	272
Fordonsverkstad	-24	81	-123	204
Fordonsförvaltare	-83	-179	0	-179
Teknisk chef	-1 320	-2 692	-2 327	-365
Gatuingenjör	-150	-5 551	-6 224	673
Planeringsingenjör	5	-92	-300	208
Gata/park	-21 763	-16 664	-16 510	-154
Fastighet	1 081	-1 214	-935	-279
Bostadsanpassning	-3 095	-2 624	-2 193	-431
Städ	-34	145	0	145
Måltid	-1 451	-491	-600	109
Miljö	-1 999	-2 197	-2 146	-51
Bygglov	-137	-58	-334	276
Totalt	-32 228	-34 132	-34 592	460

Totalt visade drift och service ett överskott på 460 tkr per den 31 december 2018. Avvikelserna beskrivs nedan per verksamhet.

NÄMND- OCH STYRELSEVERKSAMHET

Nämndens kostnader bestod till största delen av arvoden och visade ett överskott mot budget på 32 tkr. Under år 2017 låg även förvaltningschefens verksamheter under nämnden, men har från och med 2018 ett eget ansvar, se nedan.

FÖRVALTNINGSCHEF

Budget för köpta tjänster nyttjades inte helt, och därför visade förvaltningschefen ett överskott på 272 tkr vid årets slut.

FORDONSVERKSTAD

År 2017 visade verksamheten ett överskott på 245 tkr och indikerade för hög budget, vilken minskades inför år 2018 till mindre än hälften. Men även år 2018 visade verksamheten ett överskott på 204 tkr med ett nettoutfall på 81 tkr. Stora reparationer utfördes inom gata/park, som i sin tur jobbade mycket mot avgiftskollektivet.

FORDONSFÖRVALTARE

Bilpoolens leasingbilar visade ett underskott vid årets slut på 112 tkr. Övrig verksamhet visade -67 tkr mot budget. Båda verksamheterna ska ha intäkter och kostnader i balans vid årets slut. Bilpoolen fick inte in tillräckligt med hyresintäkter för att täcka kostnaderna för uthyrningsbilarna. Under 2018 blev försäkringspremierna dyrare och täcktes inte av den uträknade kostnaden som debiterades. Totalt visade fordonsförvaltaren ett underskott på 179 tkr för båda verksamheterna.

TEKNISK CHEF

Verksamheten visade ett underskott på 365 tkr. En organisationsförändring genomfördes och lönekostnaderna mot tekniska för gatuingenjör och chef för gata/park ligger nu under teknisk chef, liksom administrativa kostnader och lokalhyror för personal. Kostnader för lakvattenrening på 647 tkr belastade inte fonden då hela förvaltningen visade ett plusresultat, men fonden kommer att ha stora kostnader framöver. Förutom fonden visade teknisk chef ett överskott på 282 tkr på grund av lägre lönekostnader än budgeterat.

GATUINGENJÖR

Totalt visade gatuingenjörrens verksamheter ett överskott på 673 tkr. För att hamna inom budgetram till årets slut, på grund av att annan verksamhet indikerade ett stort underskott, blev förvaltningen tvungen att lägga ett sparkrav och på beläggningsunderhållet. Parkeringsövervakningen hade högre kostnader för övervakning än budget, samtidigt som intäkterna blev lite lägre än beräknat och visade en avvikelse mot budget på minus 112 tkr.

PLANERINGSINGENJÖR

Verksamheten förbättrade underhållet i orterna utanför Hallsbergs tätort enligt en åtgärdsplan. Planeringsingenjören arbetade även med investeringar på tätorterna och utförde en större andel av årets arbete. Verksamheten visade ett överskott på 208 tkr.

GATA/PARK

Vinterväghållningen klarade sin budget på 3 259 tkr med ett överskott på 47 tkr. Lönekostnaderna var högre med 1 433 tkr mot budget, men samtidigt blev intäkterna högre, framför allt vad gällde debiteringen av tid för personal och maskiner. Verksamheter som skog- och naturparker, vanliga parker, gräsytor, planteringar och utsmyckning visade en avvikelse mot budget på -377 tkr. Barmarksrenhållning och kostnader för trafikanordningar låg också över budget. Men tillsammans med gemensamma intäkter från externa kunder och kostnader som räntor och avskrivningar vilka blev lägre än beräknat, så hade gata/park en avvikelse mot budget på -154 tkr per den 31 december år 2018.

FASTIGHET

Från och med den 1 april förvaltar fastighetsavdelningen vård- och omsorgslokaler samt bostadshus åt ett nystartat kommunalt fastighetsbolag. Löneutgifterna blev lägre än budget med 663 tkr, vilket berodde på en vakans. Intäkterna blev högre, till stor del på grund av att det nya bolaget fakturerades för de kostnader som fastighetsavdelningen får för förvaltningen av bolaget. El och fjärrvärmens kostade mindre än beräknat, 14 mkr mot budget på 14,7 mkr, ett plus på 700 tkr. Kapitalkostnaderna vid årets slut visade ett utfall på 20,4 mkr och en avvikelse på +86 tkr mot budget. Resten bestod av övriga underhållskostnader och hyresintäkter från kommunens lokaler, som tillsammans visade ett underskott på 1 728 tkr. Totalt visade fastighetsavdelningen ett underskott på 279 tkr.

BOSTADSANPASSNING

Bostadsanpassningar kostade 474 tkr mer än beräknat, trots att budgeten var 553 tkr högre än år 2017. Lönekostnaderna slutade på ett överskott med 97 tkr, men övriga administrativa kostnader visade ett underskott på 54 tkr. Det var 210 ärenden jämfört med 224 under år 2017. Flest bostadsanpassningar gjordes i villor, 113 stycken, och de övriga 97 anpassningarna utfördes i flerbostadshus. De flesta åtgärderna bestod av ändring av trösklar, uppsättning av räcken, stödhandtag och spisvakter. Mer kostsamma åtgärder är ramper, dörröppnare, hissar och att iordningställa duschplattor.

STÄD

Städ visade ett överskott på 145 tkr. Personalkostnaderna blev lägre än budget, samtidigt som städutrustning och reparationer blev dyrare än beräknat. Bildningsförvaltningen och Sydnärkes Utbildningsförbund är de största kunderna där intäkterna låg på 10,7 mkr respektive 5,8 mkr.

MÅLTID

Ett nytt avtal på livsmedelsinköp, baserat på ekologiska livsmedel fördrade inköpen och visade en avvikelse på -2 126 tkr mot budget. Lönerna låg lägre än budget med 1 403 tkr och både intäkter och kostnader blev lägre än beräknat. Eftersom verksamheten redan tidigt såg att det skulle bli svårt att hålla budgetramen till årets slut, gjordes så många kostnadsbesparingar som möjligt. Detta invercade dock inte på måltidernas näringsinnehåll och nödvändigt material för att bedriva en bra måltidsverksamhet. Totalt visade måltid ett resultat på 109 tkr vid årets slut.

MILJÖ

Tillsyn enligt miljöbalken och livsmedelslagen visade ett underskott på 51 tkr. Lönerna och övriga administrativa kostnader låg lite över budget.

BYGGLOV

Bygglövsverksamhetens intäkter låg högre än budget med 350 tkr. Utfallet på 1 951 tkr innebar en höjning med 374 tkr jämfört med år 2017. Lönekostnaderna visade ett överskott men de administrativa kostnaderna låg något högre än beräknat. Totalt blev överskottet 276 tkr.

DRIFTREDOVISNING AVGIFTSKOLLEKTIVET

Drift (tkr)	Utfall 2017	Utfall 2018	Budget 2018	Avvikelse 2018
Intäkter	33 740	33 839	32 995	844
Kostnader	-33 740	-33 839	-32 995	-844
- varav personal	- 5 726	- 6 414	- 6 783	369
- varav kapital	- 6 529	- 6 673	- 6 680	7
- varav lokal	- 3 827	- 3 261	- 4 833	1 572
- varav övrigt	- 17 658	- 17 491	- 14 699	- 2 792
Totalt	0	0	0	0

Verksamhet (tkr)	Utfall 2017	Utfall 2018	Budget 2018	Avvikelse 2018
Inventering VA-rörnät	- 1 001	- 245	- 263	18
VA-rörnät, vatten och avlopp	- 7 715	- 8 715	- 8 746	31
VA-avgift, hushåll och industri	31 903	31 175	31 583	- 408
Vattenförsörjning, anskaffning	- 7 403	- 4 587	- 7 548	2 961
Avloppsreningsverk, avloppspumpstation, vattenmätare	- 15 784	- 14 213	- 13 134	- 1 079
Teknisk chef VA	0	- 3 415	- 1 892	- 1 523
Totalt	0	0	0	0

Underskottet på 3 757 tkr resultatutjämnades till VA-fonden. Efter överföringen hade fonden ett utgående saldo på 6 218 tkr.

Lönekostnaderna låg lägre än beräknat i budget med 368 tkr. Elkostnaderna visade en avvikelse på 148 tkr, vilket var bättre än beräknat. En större satsning för att hitta eventuella felkopplingar på spillvattennätet kostade lite över 2 mkr. Även en utredning av tillskottsvatten gjordes för en kostnad på nästan 1 mkr. VA-nät och leveransvatten visade tillsammans en avvikelse på -1 819 tkr, vilket berodde på underhållsarbeten och de

maskin- och resurskostnader för grävning som utfördes med hjälp av gata/park. Även mättings- och karttjänster bidrog till avvikelsen.

Totalt blev intäkterna bättre än budget med 844 tkr, vilket till stor del berodde på att utgiften på 350 tkr för uthyrning av lastbil till gata/park inte var budgeterad. Dessutom blev intäkterna för anslutningsavgifter för vatten och avlopp högre än väntat med 257 tkr. Leverans av vatten samt dagvattenavledning visade också lite högre intäkter än budgeterat.

VERKSAMHETSMÅTT OCH NYCKELTAL

Nyckeltal inom VA och myndighetsutövning	2015	2016	2017	2018
Antal otjänligt dricksvattenprov*	*6	0	2	2
Antal överskridande av gränsvärden, antal** riktvärden på avloppsreningsverk	**1	1	0	1
Antal avloppsstopp och vattenläckor	15	18	28	7
Antal förelägganden om köksrenoveringar		5	3	1
Antal renoverade kök efter föreläggande		3	3	1
Antal tillsynsbesök enligt livsmedelslagen***	118	114	91	8
Antal tillsynsbesök enligt miljöbalken***	34	46	32	51
Antal anmälningar om installation av jord- och bergvärme	58	49	34	10
Antal tillstånd om enskilt avlopp	92	23	15	7
Antal inkomna bygglov	153	156	157	188
Antal förhandsbesked	0	6	2	4
Antal startbesked småhus och bostadslägenheter	0	18	14	39
Antal inkomna Attefallstillbyggnader	8	3	3	3
Antal inkomna Attefallshus	6	5	3	3
Antal inkomna bygglov för småhus		31	22	26
Antal slutbesked för småhus		17	7	15
Vattensvinn (% av försåld volym)		27,2	30	34,8

* Antalet otjänliga dricksvattenprov blev sex stycken för 2015. Samtliga prov gjordes i samband med haveri på ledningar, bortsett från två stycken som berodde på en kvarliggande förorening i ledningsnätet, vilken uppdagades när ledningen togs i bruk.

** Inget gränsvärde överskreds under 2015, endast ett riktvärde visas.

*** Ny redovisning från 2015.

NYCKELTAL INOM STÄD OCH MÅLTID

	2015	2016	2017	2018
Total minskning av mat-svinn, genomsnitt av tallrik och servering (%)	18,4	14,67	8,45	16
Ekologiskt och närproducerat (%)		29,6	28,35	29
Antal liter rengöringsmedel som förbrukats	*	1 786	1 517	891
Andel miljömärkta rengöringsmedel daglig städning, typ Svanen (%)	58	100	100	100
Andel miljömärkta rengöringsmedel periodisk städning, typ Svanen (%)	50,00	59	79	79

* Ingen mätning gjord.

FRAMTIDEN

Här nedan redovisas några av de viktigare utmaningarna för drift- och serviceförvaltningen under åren 2019–2021:

- Förberedelser och anpassning inför flytt år 2020 till kvarteret Skördetröskan gjordes av gatukontorets verksamhet.
- Nya rutiner för bevakning och behandling av gräv-tillstånd infördes. Dessa behöver implementeras även i fortsättningen.
- Framtagande av underhållsplan för broar med åtgärder och underlag för budget 2020–2022.
- En ny skogsvårdsplan görs under våren 2019.
- Förutsättningar för en eventuell ny snötipp vid avloppsverket eller annan plats utreds.
- SMHI-projektet resulterade i förslag på åtgärder för att möta klimatförändringar. En ny klimatanpassningsplan tas fram gemensamt för Hallsbergs och Kumla kommun.
- Flytt av Ralaledningen (huvudvattenledningen från Kumla) efter att beslutad ledningsrätt vunnit laga kraft. Byggnation av ny ledning och avställning av nuvarande eternitledning ska genomföras.

- VA-systemet Vabas kompletteras med grunddata kring kommunens VA-nät utifrån erfarenheterna av den avslutade inventeringen efter skyfallet år 2015.
- Genom en ny kostpolicy, där delaktighet är en viktig del, har alla gäster, medborgare, medarbetare och köpande förvaltningar möjlighet att påverka innehållet.
- Anpassning av tillagningskök och mottagningskök fortsätter att utvärderas utifrån ökat antal portioner och behov av upprustning av lokaler.
- ”Rent vatten” fortsätter att användas och införas i städverksamheten. Utgångspunkten är försöksverksamheten i Alléskolan.
- De resurser och rutiner som krävs för förvaltningen av kommunens nya bostadsbolag fortsätter att utvecklas.
- Underlag ska tas fram och beslut fattas gällande nya internhyror enligt utarbetad modell.
- Fastighetsavdelningens utmaning är att klara det eftersläpande underhåll som kommunens fastigheter fortfarande har. Trots stora insatser de senaste åren kvarstår många hus där skicket är undermåligt. Avdelningen ser stora möjligheter till kostnadsbesparingar med hjälp av energieffektiviseringar. Genom energibesparande åtgärder kan pengar läggas på underhåll i stället för driftskostnader. Detta gynnar alla kommunens delar, oavsett verksamhet.
- Genom tilläggsanslag för bostadsanpassningen är de ekonomiska förutsättningarna bättre än tidigare. Stora variationer mellan åren, beroende på enskilda objekt, kan dock förekomma.
- Förberedelser för att ytterligare integrera den administrativa hanteringen av bygglovsverksamheten i Kumla kommuns rutiner genomfördes från och med årsskiftet 2017/2018. Ändringar i regelverket innebär att en kommuns möjlighet att delegera arbetsuppgifter till tjänstemän i en annan kommun ökade.
- Behovsutredningen som genomfördes på miljösidan visade att resurser saknas för att kunna leva upp till kraven för tillsyn. Även den revision av livsmedelskontrollen som genomfördes av Länsstyrelsen i Örebro, pekar på att organisationen är för liten för att klara av de åtaganden som ligger på livsmedelsinspektörerna.

MÅLUPPFYLLELSE

Hallsbergs kommun ska vara ett ekonomiskt, socialt och ekologiskt hållbart samhälle, där människors livskvalité ökar utan att det påverkar vår gemensamma miljö.

		NÄMNDMÅL	INDIKATOR	KOMMENTAR	
HÅLLBAR KOMMUN	●	Förvaltningen ska verka för att sjukfrånvaron ska minska.	Sjukfrånvaron ska redovisas vid varje nämndmöte.	Sjukfrånvaron redovisades vid varje nämndmöte. Sjuktalet har sjunkit de tre senaste åren.	●
			Förvaltningen ska undersöka möjligheten att införa återkommande hälsokontroller för personalen.	Förvaltningen undersökte, med hjälp av personalavdelningen, förutsättningar för att kunna erbjuda hälsoundersökningar. Anställda erbjuds generellt inte hälsoundersökningar inom kommunen. Varje chef har dock möjlighet att besluta om hälsokontroller för personal som är särskilt utsatt eller riskerar att exponeras för hälsovådliga produkter eller omgivning.	●
	◆	Förvaltningen ska arbeta för att minska vår klimatpåverkan och även skapa förutsättningar för invånarna så att de också kan göra det.	Matsvinnet ska minska.	Svinnet minskade med 16 procent jämfört med 2017.	●
			Andelen ekologiska livsmedel som används ska öka till 50 procent senast 2020.	Målet uppnåddes inte eftersom resurser saknades.	■
			Antalet tjänstecyklar i förvaltningen ska öka fram till 2020.	Två tjänstecyklar, varav en elcykel, köptes in och placerades vid kommunhuset. Bokning sker via kundcenter.	●
			Minska dricksvattenanvändning i förvaltningens verksamheter och även informera kommuninvånarna hur de kan minska på dricksvattenanvändningen.	Under sommaren gavs, via hemsidan, löpande information om hur viktigt det är att spara på dricksvattnet. Ingen övrig information gjordes.	◆

		NÄMNDMÅL	INDIKATOR	KOMMENTAR	
HÅLLBAR KOMMUN	♦	Miljöpåverkan från nämndens verksamheter ska årligen minska.	Användningen av fossila bränslen ska minska med 5 procent per år till och med 2020.	Förvaltningen växer i takt med kommunen, vilket ger fler transporter och maskinarbeten. Förutsättningar för inblandning av fossilfria drivmedel utreddes och en del av diesel-drivmedlen verkar kunna bytas ut framöver.	■
			Energianvändningen ska minska med 2 procent per år till och med 2020. Energianvändningen ska normalårskorrigeras.	Under vårvintern användes eldningsolja vid Hallsbergs avloppsreningsverk eftersom gaspannan gick sönder. Under 2018 minskade den uppvärmade energikonsumtionen med 6 procent och övrig förbrukning (el) minskade med 2 procent. Därmed klarades målet med god marginal.	●
			Antalet bräddningar inom VA ska inte vara fler än fem stycken per år. Nederbörden ska normalårskorrigeras.	En bräddning gjordes under påskhelgen på grund av sedimentering i en avloppsledning. Utredning pågår om en avloppspumpstation ska byggas.	●
			År 2025 ska näringsämnen från avloppsslammet återföras i kretsloppet.	Arbete pågår. Utredning igång för lakvattenrening.	●
			Kontinuerligt minska användandet av kemikalier, plast och andra produkter som påverkar människor och miljö, inom alla verksamheter.	VA-avdelningen strävar ständigt efter att minska förbrukningen av kemikalier i anläggningarna. Gata/Park använder små mängder bekämpningsmedel (ättika) samt en mindre mängd tvättkemikalier vid fordonstvätt i kommunens tvätthall. Städavdelningen minskade kemikaliemängden med 57 procent och av den totala mängden kemikalier, 891 liter, användes 412 liter i den dagliga städningen. Av dessa är 100 procent miljömärkta, typ Svanen.	●
			Endast miljöklassade bilar (Euro 6) ska upphandlas i samband med byten i fordonsflottan.	Följs inom drift- och serviceförvaltningen. Vissa avvikelser gjordes inom andra verksamheter.	♦

Allas lika rätt till en bra utbildning är en förutsättning för ett samhälle där alla får ett gott liv. Alla kommunens verksamheter ska verka för att lärandet fortsätter genom hela livet, såväl under som efter arbetslivet.

	NÄMNDMÅL	INDIKATOR	KOMMENTAR	
LIVSLÅNGT LÄRANDE	● Möjliggöra att fler ungdomar och vuxna kommer i sysselsättning och därmed når egen försörjning.	Antalet praktik- och ferieplatser som erbjuds ska vara minst 65 stycken per år.	Varje avdelning ska erbjuda minst femton praktik- eller ferieplatser. Utöver detta ska även förvaltningsstaben erbjuda praktikplatser. Dessa platser tillsattes. Teknisk avdelning Gata/Park: Femton sommarjobbare samt tre säsongsarbetare. VA: En säsongsarbetare samt en praktikant. Städavdelning Avdelningen tog emot femton praktikanter och feriearbetare under året. Fastighetsavdelning Fastighetsavdelningen klarade målet om att erbjuda praktik eller feriearbetsplatser. Under våren och sommaren hade fastighetsavdelningen nio feriearbetare samt två praktikanter från arbetsmarknads- och integrationsenheten (AMI). Måltidsavdelning Måltidsavdelningen hade tolv praktikanter varav fyra feriearbetare.	●
	● Förvaltningens verksamheter ska verka för att lärandet fortsätter genom hela arbetslivet.	Förvaltningen ska ta fram en strategisk plan för att säkerställa kompetensförsörjning på kort och lång sikt.	En förvaltningsgemensam kompetensförsörjningsplan togs fram genom ett utarbetat underlag. Detta kommer att införas i förvaltnings- och verksamhetsplaner.	●
		Förvaltningen ska ha en plan för varje medarbetares kompetensutveckling.	Lönesamtal genomfördes inom hela förvaltningen och bygger på medarbetarsamtalen från 2017. Varje medarbetarsamtal ska resultera i en individuell kompetensutvecklingsplan som dokumenteras. Dessa genomfördes under hösten 2018.	●

De kommunala verksamheterna verkar nära individen, och ska erbjuda ett professionellt bemötande och vara lyhörda för idéer och synpunkter.

	NÄMNDMÅL	INDIKATOR	KOMMENTAR	
ALLAS INFLYTANDE	● Utveckla samarbete, inflytande och lokalt engagemang i varje kommunal del.	Förvaltningen ska vara representerad på minst en träff per tätort med lokala intressegrupper per år.	Genomfördes enligt schema. Fyra ordsbesök gjordes på våren och två utfördes på hösten.	●
		Förvaltningen ska ha minst två förvaltnings-träffar per år. Nämndens mål redovisas vid höstens förvaltningsträff.	Genomfördes enligt plan. En förvaltningsgemensam utflykt gjordes på våren och föreläsningar samt presentationer genomfördes på hösten.	●
	● Skapa Hallsberg som "den miljömedvetna kommunen" i samarbete med skola/förskola, föreningar och innevånare.	Möjliggöra minst fem studiebesök per år i förvaltningens verksamheter.	Det finns möjlighet att besöka avloppsverket. Under 2018 gjordes dock inga studiebesök.	●
		Minst fem aktiviteter per år, riktade mot invånare och företagare i kommunen, ska genomföras avseende energirådgivning fram till och med 2020.	Genomfördes enligt plan med läns-gemensam organisation.	●
	◆ Samarbetet mellan avdelningarna i förvaltningen och mellan förvaltningarna i kommunen ska förbättras.	Frågan om källsortering ska tas upp vid möten med avdelningens kunder minst två gånger per år.	Arbetet påbörjades och frågan diskuterades med en förvaltning, men inte de övriga.	◆
		För att öka tydligheten ska förvaltningens verksamheter upprätta gränsdragningslistor i samarbete med köpande förvaltningar. Dessa ska uppdateras en gång per år.	Gränsdragningslistor togs fram inom städ, måltid och fastighet.	●

De kommunala verksamheterna ska kommunicera tydligt och öppet.

		NÄMNDMÅL	INDIKATOR	KOMMENTAR	
GOD SERVICE	◆	Möjliggöra att invånarnas synpunkter, förslag, frågor, ansökningar och felanmälningar tas tillvara på ett effektivt och flexibelt sätt.	Anmälares ska, utöver autosvar, få någon form av återkoppling inom fem arbetsdagar.	Felhanteringssystemet Infracontrol ska införas. En del arbete kvarstår innan kvittens, utöver autosvar, blir möjligt inom fem arbetsdagar.	◆
			Uppföljning av det nya systemet för synpunkter och felanmälan till nämnden två gånger per år, angående felanmälningar kontra åtgärder.	Uppföljning gjordes vid varje nämndmöte.	●
	◆	Säkerställa en långsiktig produktion och leverans av ett tjänligt dricksvatten med så få anmärkningar som möjligt.	Förvaltningen ska byta ut 0,5 procent (1 200 meter) av kommunens dricksvattenledningar årligen.	Total byttes ledningslängder motsvarande 1 238,92 meter, vilket överträffade målet.	●
			Antalet bristfälliga enskilda avlopp som ansluts till det kommunala VA-nätet ska öka.	Det verkade som att antalet enskilda avlopp för anslutning till det kommunala VA-nätet skulle öka. Så blev det dock inte, två hushåll som anmält intresse tackade nej.	■
			Förvaltningen ska göra en nödvattenplan för samtliga orter. Den ska vara färdig senast 2020.	Arbetet med en nödvattenplan påbörjades.	●

BILDNINGSNÄMNDEN

Antal ledamöter: 11

Ordförande: Siw Lunander

Förvaltningschef: Fredrik Nordvall

« Bildningsnämndens verksamhet omfattar

- förskola
- pedagogisk omsorg
- förskoleklass
- grundskola
- fritidshem
- särskola
- kulturskola
- biblioteksverksamhet
- kultur- och föreningsverksamhet
- medverkan i Hallsbergs familjecentral.

ÅRETS VERKSAMHET FÖRSKOLEVERKSAMHET

Förskolorna i Hallsberg utvecklades fortsatt positivt och verksamheten höll en generellt hög kvalitet. Antalet barn i verksamheten ökade och bygget av en ny förskola, Äppelunden, påbörjades. Förskolan kommer att ha åtta avdelningar i centrala Hallsberg. Invigningen planeras under våren 2019. Även i Pålsboda och Vretstorp ökade antalet barn mycket och nya lösningar för lokaler gjordes.

Omsorg på obekvämtid, *Nattis* erbjöds men efterfrågan var relativt liten. Även pedagogisk omsorg i form av dagbarnvårdare erbjöds. År 2018 fanns sex dagbarnvårdare i kommunen. Efterfrågan av dagbarnvårdare minskar dock varje år och kommer vara fem till antalet under 2019.

FÖRSKOLEKLASS OCH FRITIDSHEM

Fokuset ökade på förskoleklassen och fritidshemmet, bland annat på grund av beslutet som följde av Skolinspektionens regelbundna tillsyn. Beslutet innebar att det systematiska arbetet att följa och utveckla kvaliteten i båda verksamheterna behöver stärkas samt göras synligt. Verksamheterna har nu varsin plan som kompletterar de gemensamma prioriterade målen, utifrån utvecklingsplanen 2019–2020. Utifrån alla delar av uppdragen är dessa verksamheter viktiga för elevernas lärande och utveckling. Samsyn och samverkan är avgörande för likvärdighet och måloppfyllelse.

GRUNDSKOLA

I grundskolan arbetade alla enheter med både kultur och struktur. Rektorer och skolenheternas ledningsgrupper förbättrade förutsättningarna för ett kontinuerligt dokumentations- och uppföljningsarbete.

Underlag för utvecklingsbehov hämtades via flera källor, bland annat enkäter för elever, personal och vårdnadshavare, kulturanalys, arbetet med lika-behandlingsplanen och plan mot diskriminering och kränkande behandling. Det fanns också exempel på resultatprognoser med analys och reflektion från varje undervisande lärare.

Med utgångspunkt i analyserna av resultat och måluppfyllelse startades ämnesnätverk för svenska, engelska och matematik. Nätverken syftar till att utveckla undervisningen och den formativa bedömningen samt likvärdigheten. Ett annat viktigt syfte är att övergången från årskurs 3 till årskurs 4 ska bli stabil och smidig för eleverna. Det blir möjligt genom att öka kunskaperna hos alla pedagoger om ämneskursplanerna i sin helhet och målen i synnerhet. De ska utgöra ett sammanhang för de nationella proven förberedelser, genomförande och sambedömning. Nätverken leds av förstälärare och samordnas av utvecklingssamordnare. Deltagare är undervisande pedagoger i förskoleklassen–årskurs 6. För årskurs 7–9 finns motsvarande nätverk med gymnasieskolans pedagoger för samarbeten inom Sydnärke.

Den övergripande organisationen för arbetet med de nationella proven är en viktig struktur för ökad likvärdighet och rättssäkerhet. Bedömningsgrupper för samtliga provämnen ansvarade för rättning, sambedömning och resultatanalys.

Alla skolenheter har sedan förra läsåret ett underlag för en förändrad kultur, en så kallad kulturanalys. Under ett antal månader genomfördes ett analysarbete utifrån alla pedagogers delaktighet, genom att de i brev beskrev hur de upplever sin arbetsvardag. Utvecklingsarbetet med att stärka kulturen fortsätter för att kunna hantera de förväntningar och krav som uppdraget formulerar via skollag och läroplan.

Antalet inflyttade nyanlända och asylsökande minskade, vilket påverkar det framtida behovet av en mottagningsenhet.

KULTURAVDELNING

En av kulturavdelningens uppgifter är att ge barn och unga möjlighet att ta del av kulturupplevelser. Det handlar om att de både ska kunna skapa själva och uppleva professionell kultur. Elever från förskoleklass till skolår 9 erbjöds en kulturupplevelse per termin. Detta finansierades både genom kulturavdelningens egna medel och statligt skapandeskolabidrag.

Kostnadsfria lovaktiviteter anordnades för barn 6–15 år genom rekviderat stadsbidrag.

60-talsfrossa var temat för sommarens utställning på Bergöös. Utställningen blev mycket uppskattad. Kaffe och bulle ingick i entrépriset, vilket fick avsedd effekt där fler upptäckte Bergöös café. Bergöös hade cirka 2 000 besökare under sommaren.

Integrationsprojektet *El Sistema* gick in på tredje året under hösten 2018. Projektet startades med utvecklingsbidrag från Kulturrådet, men har nu beviljats bidrag från kommunens sociala investeringsfond i ytterligare tre år, till och med år 2021.

Alla folkbibliotek i Örebro län ansökte och beviljades gemensamt statsbidrag för att genomföra en förstudie om länsgemensamt biblioteksdatasystem och webb.

Bokstart – Vänder sig till föräldrar och vuxna i små barns närhet med syfte att tidigt stimulera språkutveckling.

Örebro län läser – Är ett läsfrämjande projekt för barn och vuxna. Årets tema var författaren Barbro Lindgren.

FRITIDSAVDELNING

Alléhallen hade ett väldigt bra år sett till besökssiffrorna. Totalt noterades 119 109 besök till badet och gymmet. Det var en ökning med hela 25 procent från år 2017. Förklaringen är det nya gymmet som öppnades i kommunal regi i slutet av 2017. Gymmet erbjöd nya maskiner, redskap och förmånliga öppningserbjudanden. Även badet hade många besök. En nyhet var simskolan för förskoleklasser som är en del av en nationell satsning med riktade statsbidrag. Syftet var att öva upp vattenvanan hos barn i ett tidigare skede och förbereda dem inför den ordinarie simskolan.

Från och med den 1 december började gymmet med *meröppet*. Det innebär att kunder kan träna alla dagar i veckan klockan 05–23, det vill säga även under tider då badet och kassan har stängt.

Konstgräsmattan på Alléhallen byttes ut mot en nyare från Behrn Arena i Örebro. Allévallens gamla matta lades i stället på grusplanen på Pålshoda GoIF:s anläggning i Pålshoda.

En läktare byggdes till konstgräsplanen i Hallsberg och vid friidrottsanläggningen i Idrottsparken påbörjades bygget av ett domartorn med tillhörande föreningslokaler, förråd och café.

Ett nytt utegym upprättades vid idrottsplatsen i Vretstorp. Hallsbergs kommun finansierade själva gymmet medan föreningen Vretstorps IF stod för markjobb och montering. Nya badbryggor anskaffades till Tisarstrand och Bäcksjön. I Bäcksjön anlades också en sandstrand.

Fritidsgården i ungdomshuset Kuben införde nya öppettider och rummen delades upp mellan yngre och äldre ungdomar för att anpassa verksamheten utifrån efterfrågan. Förändringarna hade positiva effekter, inte minst i form av ett ökat antal ungdomar som besöker gården. Framför allt kom fler ungdomar från högstadiet och gymnasiet.

EKONOMI

Bildningsnämndens nettokostnader uppgick till 314 922 tkr, vilket innebar en negativ avvikelse i förhållande till budget med 73 tkr. Nämndens ekonomiska resultat är följden av att organisationen aktivt arbetar för att få en budget i balans.

Tabellen nedan visar fördelningen mellan intäkter och kostnader.

DRIFT

(tkr)	Utfall 2017	Utfall 2018	Budget 2018	Avvikelse
Intäkter	63 633	67 045	53 503	13 542
Kostnader	-357 998	-381 967	-368 352	-13 615
- varav				
personal	-217 869	-240 528	-237 137	-3 391
- varav kapital	-2 681	-2 556	-2 763	207
- varav lokal	-55 819	-56 520	-55 905	-615
- varav övrigt	-81 630	-82 363	-72 548	-9 815
Totalt	-294 365	-314 922	-314 849	-73

Intäkternas avvikelse från budget har flera orsaker. Statsbidrag från Migrationsverket blev mer än budgeterat. Det påverkade dock inte nettoutfallet då det fanns motsvarande kostnader. Detsamma gäller även för vissa statsbidrag från Skolverket. Ytterligare förklaring är att både interkommunala intäkter och kostnader (skol- och barnomsorgsavgifter) ökade i förhållande till budgeterade medel. Den årliga inkomstjämförelsen mot Skatteverkets uppgifter gav extra intäkter till barnomsorgsavgifterna. Avvikelserna på personalkostnaderna hade olika orsaker. Personalkostnad för

asylsökande barn budgeterades inte, utan finansierades med statsbidrag vilket är en stor del av förklaringen till avvikelsen. Andra orsaker är ett stort antal timavlönad personal till följd av sjukskrivningar, men även stöd till barn med särskilda behov. Avvikelsen för lokalkostnaderna beror bland annat på ett ökat behov av lokaler vilket medförde en del tillfälliga lösningar. Andra orsaker är högre kostnader för städ, sophämtning och mindre reparationer och underhåll. Avvikelser för övriga kostnader berodde bland annat på extra satsningar på IT, ökade licenskostnader, konsulter samt ökad kostnad för skol- och barnomsorgspeng.

INTÄKTER BILDNINGSNÄMNDEN

(tkr)	Utfall 2017	Utfall 2018	Budget 2018	Avvikelse
Barnomsorgs- avgifter	13 234	13 509	12 934	575
Statsbidrag	28 397	30 422	19 183	11 239
Interkommunala ersättningar	6 931	6 560	6 140	420
Interna ersättningar	0	58	0	58
Övriga intäkter	15 071	16 496	15 246	1 250
Totalt	63 633	67 045	53 503	13 542

NETTOKOSTNADER VERKSAMHET

(tkr)	Utfall 2017	Utfall 2018	Budget 2018	Avvikelse
Förskoleklass, grundskola och fritidshem	-147 321	-158 770	-153 587	-5 183
Förskolan och öppna förskolan	-90 111	-95 317	-97 323	2 006
Gemensamt	-6 774	-7 984	-12 693	4 709
Elevhälsan	-9 583	-12 137	-12 379	242
Kulturskolan	-3 222	-3 170	-3 153	-17
Särskolan	-10 022	-10 548	-9 995	-553
Bibliotek	-5 382	-5 428	-5 367	-61
Kultur- och förenings- verksamhet	-3 945	-3 980	-4 170	190
Fritid	-18 004	-17 588	-16 182	-1 406
Totalt	-294 364	-314 922	-314 849	-73

Bildningsnämnden beviljades ett tilläggsanslag på 6 000 tkr till följd av ökat barn- och elevantal.

Verksamhet förskoleklass, grundskola och fritidshem visade ett underskott som till större del berodde på ökade kostnader för skolpengen. Anledningen är att Hallsberg tappade elever till andra kommuner. Andra stora orsaker är höga kostnader för vikarier där en del beror på sjukskrivningar, en del på ökat behov av resurser för barn i behov av särskilt stöd, men även en del till följd av ombyggnationer som medförde transporter mellan lokaler. Modersmålsverksamheten hade högre behov än budget, vilket medförde underskott. Satsningen på IT i skolan fortsätter och under 2018 byttes ett stort antal lärardatorer ut, vilket påverkade utfallet negativt.

Merparten av förskolorna visade ett positivt resultat. Orsaken till överskottet berodde till viss del på vakanser som inte kunde tillsättas. Överskottet från inkomstjämförelsen bidrog även till avvikelsen.

Bildningsnämndens planeringsreserv ligger under verksamhet gemensamt. Denna är tänkt att täcka upp för eventuella underskott och satsningar som uppstår under året. Under gemensamt finns en pott för rehabiliteringar och omställningsprogram. Det fanns inget behov av att nyttja denna budget fullt ut.

Nettokostnaden för skol- och barnpeng visade ett underskott om cirka 2 400 tkr (inklusive särskola). Orsaken till detta var att det är fler barn och elever från Hallsberg som väljer att gå i en annan kommun. Den ökade kostnaden inom särskolan berodde på att ett antal elever hade mer omfattande behov. Det var samma antal elever i särskolan som år 2017.

Kultur- och föreningsverksamhetens resultat visade ett överskott. Satsningarna på sommarutställningen, Bergöövåningen och modelljärnvägen var mycket populära och gav extra intäkter.

Inom verksamhet fritid ingår både fritidsgård, fritidsanläggningar och Allébadet. Negativa avvikelser bestod av timlönekostnader, jour och övertid över budget, framför allt under sommaren. Intäkterna från både uthyrning av hallar, försäljning av gymkort och badentré blev i nivå med budget. Försäljningen på caféet i Alléhallen hade en negativ avvikelse. Eventuellt medförde den varma sommaren lägre intäkter på både bad och café. I samband med utökningen av öppettiderna installerades en sluss, vilken inte var budgeterad.

VERKSAMHETSMÅTT OCH NYCKELTAL

	2014	2015	2016	2017	2018
Summa barn och elever	2 334	2 393	2 432	2 634	2 720
varav barn i pedagogisk omsorg (familjehem)	43	39	34	32	27
varav barn i förskola	700	697	710	759	829
varav elever i F-9-skola	1 596	1 657	1 688	1 843	1 864
varav elever i fritidshem	655	636	671	728	686
Antal elever som har skolskjuts	387	327	353	379	406
Antal årsarbetare per 100 elever i årskurs 1-9	9,3	8,3	8,8	8,6	9,4
Antal årsarbetare per 100 barn i förskoleklass	5,8	5,8	6,3	7,8	6,5
Antal barn per årsarbetare i förskolan	5,6	5,6	5,6	5,5	5,5
Antal barn per årsarbetare i pedagogisk omsorg (familjedaghem)	4,2	4,3	4,3	4,0	5,4
Antal barn per årsarbetare i fritidshem	22	22,3	22,0	22,8	22,4
Grundsärskola					
antal elever i annan kommuns skola	14	16	16	16	16
Förskoleklass och grundskola					
antal elever i annan kommuns skola	39	36	35	34	32
antal elever i fristående skola	84	74	74	79	85
antal elever från andra kommuner	42	52	49	42	48
Kulturskolan					
antal elever i ämneskurs och gruppkurs	215	248	291	283	282
antal elever i körer, ensembler	73	81	75	74	80
antal elever i kulturprojekt per projekt	14-40	14-20	14-22	15-30	15-30
antal elever i klassgrupper	427	418	430	634	618
Biblioteksverksamhet, utlån					
Huvudbiblioteket i Hallsberg	76 130	72 335	63 557	57 173	51 130
Hjortkvarn	2 016	2 139	2 225	2 450	2 139
Pålsboda	3 647	4 709	6 359	3 416	3 215
Sköllersta	6 347	6 555	5 668	0	0
Vretstorp	1 867	1 794	1 206	0	0
Östansjö	0	0	0	0	0
Summa utlån	90 007	87 532	79 015	63 039	56 484
Antal deltagare i Läsugglan*	98	65	60	101	0
Antal besökare huvudbiblioteket, måndag-lördag	64 212	57 667	53 160	50 886	59 117
Antal besökare huvudbiblioteket, endast lördagar	2 210	2 011	2 233	2 251	2 774
Antal författaraftnar	3	4	4	3	5

* Läsugglan är en satsning som ska locka till läsning under sommarlovet.

FRAMTIDEN

Hallsbergs kommun har växt under flera år. Dessutom har åldersstrukturen förändrats, vilket gör att andelen barn och unga ökade kraftigt. Lokalbristen blev alltmer tydlig. Under de senaste två åren fick bildningsnämnden en tilläggsbudget för att kunna behålla pedagogtäteten i förskola och skola. Många av dagens statsbidrag är konstruerade så att antalet pedagoger i förhållande till antal barn inte får sjunka. Statsbidragen ska leda till utveckling och inte täcka kommunens tillväxt. Det är svårare att göra prognoser över hur antalet barn och elever kommer att utvecklas under kommande år.

Konkurrensen om medarbetare som behövs i förskolor och skolor ökade. Detta måste hanteras för att säkra kompetensförsörjningen.

Samarbetet internt och externt blir avgörande för både kvalitet och ekonomi. Hur säkras kvaliteten på IT-service, måltider och lokaler utan skenande kostnader?

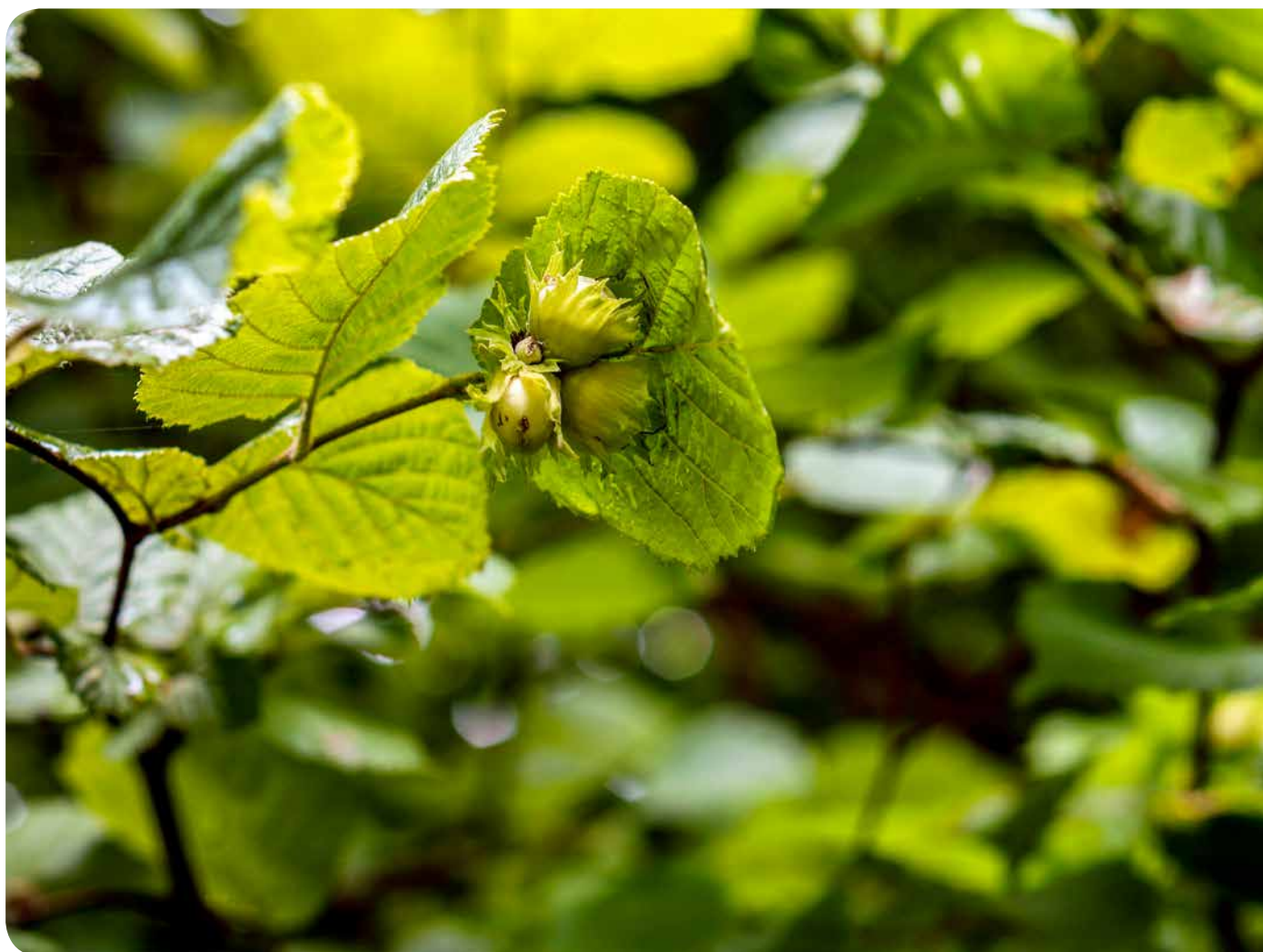
Det mest centrala för bildningsnämndens verksamheter är kommunens barn och ungdomar. Stora

ansträngningar görs, men det finns fortfarande elever som efter nio år i grundskolan inte klarar de nationella kunskapskraven i alla ämnen. Tyvärr är inte heller alla elever behöriga till ett nationellt gymnasieprogram.

För läsåret 2019 har följande åtta övergripande utvecklingsområden arbetats fram som särskilt prioriterade. I gemensamma sammanhang som nätverk, kompetensutveckling och kontinuerlig uppföljning samt analys kommer dessa områden att ha ett större utrymme än övriga delar i uppdragen.

Utvecklingsområdena är

- värdegrund och kultur
- styrning, ledning och systematiskt kvalitetsarbete
- utveckling, lärande och kunskap
- inkluderande lärmiljö
- nyanländas lärande
- förskoleklassens undervisning
- fritidshemmets undervisning
- digitalisering.

MÅLUPPFYLLELSE

Hallsbergs kommun ska vara ett ekonomiskt, socialt och ekologiskt hållbart samhälle, där människors livskvalité ökar utan att det påverkar vår gemensamma miljö.

	NÄMNDMÅL	INDIKATOR	KOMMENTAR	
HÅLLBAR KOMMUN	<p>◆ Vi ska arbeta med värdegrundsfrågor och arbeta socialt förebyggande och hälsofrämjande.</p>	<p>Ogiltig frånvaro ska minska. Ingen elev ska ha en frånvaro som överstiger 10 procent.</p>	<p>En jämförelse med samma period år 2017 visar att målet inte uppnåddes. Vid avläsning för läsåret 2017/2018 (maj), hade 28 av 492 elever i grundskolans årskurs 7-9 mer än 10 procent ogiltig frånvaro. Av dem hade två elever över 50 procent ogiltig frånvaro. En ökning med en elev, dock två elever färre med högre än 50 procents ogiltig frånvaro. Övriga årskurser hade ingen rapporterad ogiltig frånvaro.</p>	■
		<p>Tillgängligheten till fritidsgårdarna ska öka, från tre till fem dagar i veckan och övriga tätorter ska ha öppet minst en gång per vecka.</p>	<p>Två nya personer tillsvidareanställdes. Kuben hade öppet fem dagar per vecka. Verdandi hade öppet fem dagar per vecka. Hjortkvarn hade öppet en dag per vecka, på lördagar. Pålsboda hade öppet en dag per vecka. Tingsgården i Sköllersta hade öppet en dag per vecka, på måndagar. Larslundskyrkan i Sköllersta hade öppet en dag per vecka, på fredagar.</p>	●
		<p>Besöken på familjecentralens öppna förskola ska bidra till att öka tryggheten i föräldrollen.</p>	<p>Utvärderingen visade ett mycket positivt besked vad gäller tryggheten i föräldrollen. Av 135 tillfrågade svarade 115 respondenter, det vill säga 85 procent. Av dem var 13 män och 77 kvinnor. Samtliga uppgav att de fick bra stöd i föräldraskapet. Hela 99 procent upplevde att de blev väl bemötta av personalen samt att det var lätt att få kontakt. Totalt 94 procent upplevde att de blir väl bemötta av andra föräldrar. Lokalerna uppgavs som lämpliga av 96 procent.</p>	●

Allas lika rätt till en bra utbildning är en förutsättning för ett samhälle där alla får ett gott liv. Alla kommunens verksamheter ska verka för att lärandet fortsätter genom hela livet, såväl under som efter arbetslivet.

	NÄMNDMÅL	INDIKATOR	KOMMENTAR	
LIVSLÅNGT LÄRANDE	◆ Kunskapsresultaten i grundskolan ska årligen öka.	Andelen elever som nått kunskapskraven i alla ämnen ska årligen öka.	Andelen elever som nådde kunskapskraven i alla ämnen i årskurs 9 minskade. Det sammanlagda resultatet blev 66,1 procent (72,9 procent). På Transtenskolan minskade andelen till 61,3 procent (73,7 procent) medan Folkasboskolans resultat ökade till 79,5 procent (71,7 procent).	◆
		Meritpoängen ska årligen öka.	Meritvärdet ökade från 202,7 till 203,6 (17 ämnen).	●
		Skillnaden i meritpoäng ska utjämnas mellan pojkar och flickor.	Skillnaden fortsatte att minska. Flickorna hade dock ett fortsatt högre meritvärde. Vårterminen 2016 var skillnaden 44,6 meritpoäng mellan pojkar och flickor. Vårterminen 2017 låg skillnaden på 33,3 meritpoäng och vårterminen 2018 låg den på 12,9 meritpoäng. Flickornas meritvärde minskade till 210,6 (221,6) medan pojkarnas meritvärde ökade till 197,7 (188,3).	●
		Resultaten på de nationella proven ska årligen öka för att 2018 vara bland de bästa i regionen.	Resultaten från de nationella proven under våren visade att eleverna i årskurs 3 lyckades bättre i ämnet svenska, men sämre i matematik än år 2017. Antalet som ej deltog i båda proven ökade jämfört med år 2017. Resultaten i årskurs 6 ökade något i svenska och sjönk i matematik och engelska, jämfört med år 2017. Andelen som ej deltog minskade i alla ämnen. Resultaten i årskurs 9 ökade något i svenska och sjönk i matematik och engelska. Andelen som inte deltog i svenska var i stort sett densamma. I matematik minskade andelen och i engelska ökade andelen. Jämfört med länet och riket redovisade Hallsberg lägre resultat i samtliga ämnen.	■
	Skolår 6 och 9 ska årligen öka andelen A i ämnesbetyg fram till år 2018.	Årskurs 6 visade, jämfört med 2016-2017, en tydlig ökning från 3,9 procent till 6,6 procent för andelen av A i ämnesbetyg. Årskurs 9 minskade från 11,2 procent till 8,8 procent. För både årskurs 6 och årskurs 9 var andelen högre än för fem år sedan, år 2013.	◆	
■ Alla barn ska kunna läsa i skolår 1. Tidig upptäckt - tidig insats!	Andelen barn som kan läsa när de lämnar skolår 1 ska årligen öka, för att 2018 vara 100 procent.	Resultatet för år 2018 visade att två skolor uppfyllde målet, tre delvis uppfyllde målet och att en skola ej uppfyllde målet för att kunna läsa under årskurs 1. År 2017 uppfyllde tre skolor målet och två uppfyllde delvis målet. Under 2017 fanns en skola som inte uppfyllde målet.	■	

De kommunala verksamheterna verkar nära individen, och ska erbjuda ett professionellt bemötande och vara lyhörda för idéer och synpunkter.

	NÄMNDMÅL	INDIKATOR	KOMMENTAR		
ALLAS INFLYTANDE	■	Elevers inflytande i undervisningen ska årligen öka för att 2018 vara 100 procent.	Elevers inflytande i undervisningen ska årligen öka för att 2018 vara 100 procent.	I elevenkäten ställdes fem frågor om hur elever upplever att de har inflytande. När de två svarsalternativen <i>Stämmer helt</i> och <i>Stämmer ganska bra</i> lades ihop, visades en spridning från 58 procent till 80 procent. Jämfört med enkätsvaren år 2017 var dock svaren något mer positiva, både för flickor och pojkar.	■
	◆	Föreningar som arbetar aktivt med barn, unga, integration och mångfald ska stimuleras.	Andelen föreningar som på ett medvetet och aktivt sätt jobbar med barn, unga, jämställdhet, funktionsnedsättning, integration, mångfald och samverkan med kommunens förskolor och skolor synliggörs med aktivitetsbidragen och ska årligen öka för att 2018 vara 75 procent.	Nya kriterier för bidrag infördes. De ska stimulera arbete med att integrera barn och unga med annan kulturell bakgrund eller barn och unga som har någon funktionsvariation. Tyvärr ansökte endast ett fåtal föreningar om det högre bidraget under 2018.	◆

De kommunala verksamheterna ska kommunicera tydligt och öppet.

	NÄMNDMÅL	INDIKATOR	KOMMENTAR		
GOD SERVICE	◆	Vi ska ha en förskola som tar hänsyn till våra medborgares behov av barnomsorg alla tider på dygnet.	Föräldrars nöjdhet med förskolans tillgänglighet ska årligen öka för att 2018 vara minst 97 procent.	Vårdnadshavarna i förskolan var nöjda till 93 procent, samma andel som år 2017.	◆
	◆	Vårdnadshavare, barn och elever ska vara nöjda med våra förskolor och skolor.	Vårdnadshavarnas nöjdhet ska årligen öka för att 2018 vara minst 97 procent.	Nöjdheten mäts via flera frågor i en årlig enkät. Frågorna handlar om vårdnadshavares upplevda trygghet, bemötande, information och kommunikation. Sex av dessa frågor utgör underlag för att utläsa nöjdheten. När de två svarsalternativen <i>Stämmer helt</i> och <i>Stämmer ganska bra</i> lades ihop, blev spridningen från 72 procent till 99 procent. Inga signifikanta skillnader mellan flickor och pojkar märktes. Målet anses uppnått för förskolan, dock ej för grundskolan.	◆

SOCIAL- OCH ARBETSMARKNADSNÄMNDEN

Antal ledamöter: 11

Ordförande: Veronica Wallgren

Förvaltningschef: Jaana Jansson

« Nämndens uppdrag är att hjälpa invånare som är i behov av stöd i sin vardag. Det innebär hjälp och stöd till familjer och deras barn och ungdomar, stöd till ensamkommande barn, hjälp och stöd till personer med missbruk eller beroende, äldreomsorg, hälso- och sjukvård, insatser till personer med funktionsnedsättning, integration- och arbetsmarknadsfrågor samt tillsyn och tillståndsverksamhet. »

ÅRETS VERKSAMHET HEMTJÄNST

För att få fler att arbeta heltid arbetar förvaltningen med projektet *Heltid som norm*. Införandet påbörjades inom hemtjänst Väster och hemtjänst Öster. Inom hemvård Väster och Öster önskade cirka 30 medarbetare att gå upp till heltid. Sammanlagt genererade detta cirka sex heltidstjänster i resurstid. Redan nu kan stora delar av frånvaron täckas av exempelvis semester, utbildningar, möten och arbetsplatsträffar (APT) då dessa läggs i befintligt schema.

Det finns fyra dagcentraler och riktade (biståndsbedömda) dagverksamheter i Vretstorp, Pålshoda och centrala Hallsberg. För att få en ökad samsyn, driva utveckling och satsa ännu mer på förebyggande arbete har alla dagcentraler och dagverksamheter, inklusive dagverksamhet för demenssjuka personer, slagits ihop till en egen enhet med en enhetschef. I enheten ingår också ansvaret för anhörigstödet.

Hemtjänsten har problem att rekrytera omvårdnadspersonal med relevant utbildning och körkort, framför allt i ytterområden. Under semesterperioden var problemen stora, främst i område Väster. Ett flertal undersköterskor sköt upp sin semester mot ersättning. Många yngre saknar körkort och bil, vilket behövs i verksamheten och för att kunna ta sig till arbetsplatsen eftersom kollektivtrafiken inte fungerar utifrån arbetstiderna.

Några vårdbiträden validerades till undersköterska. Undersköterskor utbildades till handledare för elever

från omvårdnadsprogrammet. Medarbetare i varje hemtjänstgrupp gick utbildning i språkstöd på arbetsplatsen. De ska fungera som språkstödare för kollegor som behöver stöd när de pratar svenska. Webbutbildningar som bland annat Palliativ vård, Demens ABC och SBAR (ett sätt att kommunicera strukturerat i vården) genomfördes i alla grupper.

Ett antal elcyklar köptes in och fler planeras att införskaffas under 2019. Syftet är att minska bilåkandet.

SÄRSKILT BOENDE (SÄBO)

Verksamhetsområdet sänkte sjukskrivningstalen och Kullängen sänkte sjukskrivningssiffrorna mest. Kullängen fick en ny ledningsorganisation som ska arbeta med ett coachande ledarskap där kvaliteten förbättras genom medarbetarna.

Ett nytt anställningsavtal påbörjades för sjuksköterskorna den 1 juni. Det nya schemat, där sjuksköterskorna arbetade under dagtid och ett antal helger, bidrog till mer patienttid. Tre sjuksköterskor rekryterades och två sjuksköterskor avslutade sina tjänster. Det är fortfarande ett svårrekryterat yrkesområde och behovet av bemanningsföretag är stort. Dock minskade behovet till viss del på grund av det nya schemat. Sjuksköterskor för kvälls- och natttjänstgöring bemannades med timanställda och hjälp av bemanningsföretag, då ordinarie personal inte gick att rekrytera.

Flera medarbetare utbildades i bland annat värdegrundsledare, palliativ vård via *ESF-projektet* (Europeiska socialfonden), demens och flytteknik. Under våren genomförde Håkan Thorsén en föreläsning om makt, etik och moral.

Inom äldreomsorgen utarbetades en styrmodell utifrån kravet enligt det systematiska kvalitetsledningssystemet (SOSFS 2011:9). Syftet med ett ledningssystem är att systematiskt och fortlöpande kunna utveckla och säkra kvaliteten i verksamheterna. Den som bedriver verksamhet ska med stöd av ledningssystemet planera, leda, kontrollera, följa upp, utvärdera och förbättra verksamheten. Ledningssystemet gör det möjligt för ledningen att styra verksamheten så att rätt saker görs vid rätt tillfälle och på rätt sätt, samt att möjliggöra ordning och reda.

INDIVID- OCH FAMILJEOMSORG (IFO)

Hallsbergs kommun återtog det tidigare samarbetet med Kumla kommun vad gällde familjerätt och familjehem. Målsättningen är att den nya verksamheten ska ha ett nära samarbete med barn- och familjeenheten. Familjehems- och familjerättsenheten har nu möjlighet att skapa ett eget resursregister med familjehem, kontaktfamiljer och kontaktpersoner som förhoppningsvis på sikt leder till ekonomisk vinning för området.

Barn- och familjeenheten hade ett ökat antal ärenden där barn utsattes för våld eller bevittnade våld. Konsekvensen blev fler tyngre ärenden att hantera för socialsekreterarna. Fler ärenden där barn utsatts för våld gjorde att öppenvården, Familjeteamet, behövde arbeta mer intensivt för att förhindra placeringar utanför hemmet.

Tillsammans med arbetsmarknads- och integrationsenheten (AMI) och svenska för invandrare (SFI) inledde IFO ett samarbete om samhällsinformation för nyanlända med fokus på barn och barns behov samt stödinsatser. Familjeteamet startade barnhjälpgruppen Tåget, som är en stödverksamhet till barn som lever i familjer med missbruk och/eller psykisk ohälsa. Tjänsten köptes tidigare av Kumla och Örebro kommun. Bedömningen är att servicen för kommuninvånarna blir bättre när insatsen finns på hemmaplan. Det blir mer ekonomiskt när kommunen bedriver verksamheten i egen regi.

Enheten för ensamkommande barn (EKB) märkte tydligt att antalet ensamkommande barn som kommunen ansvarar för minskade. Under 2018 kom fyra nya barn till Hallsbergs kommun. De ungdomar och unga vuxna, ensamkommande personer som vid årets slut tillhörde kommunen var 32 stycken.

Under sommaren uppdagades genom intern kontroll att det fanns allvarliga brister i handläggningen av utredningar och förhandsbedömningar på enheten. Enhetschef upprättade sju Lex Sarah-anmälningar. Tre av dessa skickades till Inspektionen för vård och omsorg (IVO). Efter åtgärder inom barn- och familjeenheten beslutade IVO att enheten hade gjort tillräckligt mycket för att bristerna inte skulle uppstå igen. Ingen kritik riktades mot enheten efter IVO:s granskning.

Antalet hushåll med försörjningsstöd ökade med 10,9 procent i jämförelse med samma period år 2017, vilket

innebär att det utbetalade försörjningsstödsbeloppet ökade. Utbetalningssumman för försörjningsstöd år 2018 ökade med 4,2 procent jämfört med det utbetalda beloppet för år 2017. Dock erhöll IFO högre och fler intäkter 2018 jämfört med föregående år. Detta gör att det totala utfallet i nyckeltalen för 2018 visade en minskning gentemot 2017, efter att dessa intäkter drogs bort. Arbetslöshet och sjukskrivning var det vanligaste försörjningshindret för de vuxna som beviljades försörjningsstöd under 2018. Därefter följdes det av personer som väntar på exempelvis etablerings- eller sjukersättning.

Under hösten sade Kumla kommun upp samarbetsavtalet som funnits sedan 2005 gällande öppenvården Stegen. Samarbetet med Kumla avslutas den 31 juli 2019. Det innebär att Hallsbergs kommun kommer att bedriva öppenvården Stegen i egen regi från och med augusti 2019.

ARBETSMARKNADS- OCH INTEGRATIONSENHETEN (AMI)

Växthusprojektet växte fram under tidig vår och erbjöd både enkla och mer avancerade arbetsuppgifter som passade många deltagare. Resultatet blev självhushåll av grönsaker till driften av caféer och skördemarknad. Årets stolthet på AMI!

Projekt *Nykraft* genomfördes för att öka hälsomedvetenheten hos kvinnor. Projektet finansierades av länsstyrelsen med paragraf 37-medel, som fördelas för att utveckla samverkan och mottagningskapacitet hos kommuner. Projektägare är Sydnärkes folkhälsoteam och utförare AMI i samarbete med arbetsförmedlingen och individ- och familjeomsorgen. Samtliga kvinnor kunde efter projektets avslut erbjudas sex månaders anställning i AMI:s regi. Hälften tackade ja till erbjudandet.

Projektet *ALL IN* finansieras av Europeiska socialfonden för långtidsarbetslösa som uppbär försörjningsstöd. Av åtta kommuner i länet hade Hallsberg bäst resultat med deltagare i självförsörjning genom eget lönearbete.

Integrationsenheten drev ett projekt i länet för pedagogisk utveckling för samhällsorientering för nyanlända flyktingar, vilket mynnade ut i en nationell konferens.

VERKSAMHETEN FÖR PERSONER MED FUNKTIONSNEDSÄTTNING (VFF)

Personlig assistans införde Phoniros tidredovisnings-system till försäkringskassan i en testgrupp. I det nuvarande blankettförfarandet krävs mycket resurser i form av tid för personalen, administratörer och chef. Det behövs för att säkerställa att inrapporteringen av tiden blir rätt samt att det inte saknas något på redovisningen. Med Phoniro kommer detta att skötas mer digitalt.

Gemensamma sammankomster i form av vårfest på några boenden genomfördes. Där bjöds anhöriga samt gode män in till en trivsam samvaro. Separata möten med gode män genomfördes, där olika praktiska frågor diskuterades. Detta uppskattades av både gode män och personal.

Arbetet med att ytterligare höja kompetensen i verksamheten, i form av stödpedagoger, fortlöper. Stödpedagogen

är en mycket viktig funktion, vilken ständigt arbetar med pedagogisk utveckling tillsammans med kollegorna. Flera kartläggningar gjordes i FUNCA-verktyget (ett kartläggningsverktyg vid utmanande beteende) samt fick handledning av TUB (från vuxenhabiliteringen). Detta gav positiv utdelning i form av tryggare och nöjdare brukare och anhöriga, samt säkrar goda levnadsvillkor och förutsättningar för brukarna så att de fortsätter att utvecklas och i så hög grad som möjligt kan leva på sina egna villkor.

Förvaltningen erhöll 665 tkr i statsbidrag som riktade sig till att införa eller höja habiliteringsersättningen för de brukare som deltar i daglig verksamhet. Bidraget användes till att höja habiliteringsersättningen över hela året samt en engångsutbetalning i december månad.

EKONOMI

I ekonomitabeller som redovisas i ekonomiavsnittet ingår inte budget och utfall för ensamkommande flyktingbarn och integrationsenheten eftersom verksamheterna helt finansieras av statsbidrag. I ekonomitablerna ingår inte heller projekt som finansieras av statsbidrag.

Nedanstående tabell visar nettobudget, utfall och avvikelse per kostnadsslag. Social- och arbetsmarknadsförvaltningen redovisar ett underskott på cirka -1,1 mkr.

DRIFT

(tkr)	Utfall 2017	Utfall 2018	Budget 2018	Avvikelse
Intäkter	70 041	83 618	76 087	7 531
Kostnader	-386 899	-413 048	-404 446	-8 602
- varav personal	-268 934	-289 311	-288 248	-1 063
- varav kapital	-1 085	-1 347	-1 550	203
- varav lokal	-28 037	-28 815	-28 536	-279
- varav övrigt	-88 843	-93 575	-86 112	-7 463
Totalt	-316 858	-329 430	-328 359	-1 071

Överskottet på intäkterna berodde bland annat på att arbetsmarknadsenheten fick ökade intäkter än budgeterat från arbetsförmedlingen för fler extratjänster. Individ- och familjeomsorgen hade också ökade intäkter än budgeterat, avseende återsökningar från Migrationsverket och försäkringskassan samt ersättning från integrationsenheten. Projektet *Heltid som norm* tilldelades ökade intäkter, vilket innebär att motsvarande kostnader redovisades som underskott på personalkostnader. Övertidskostnaden minskade med cirka 2 mkr eller 19 procent

jämfört med år 2017 eftersom förvaltningen jobbade effektivt med att minska overtiden.

Underskottet vad gäller övriga kostnader berodde till största delen på kostnaden för köp av sjukskötersketjänster från bemanningsbolag. Kostnaden för köp av dessa tjänster uppgick till 8 mkr (5,4 mkr 2017). Verksamheten redovisade dock ett överskott på lönebudgeten på cirka 5 mkr (3,3 mkr 2017). Nettounderskottet på sjuksköterskornas personalkostnad blev därmed cirka -3 mkr (-2,1 mkr 2017).

Verksamhet (tkr)	Utfall	Utfall	Budget	Avvikelse
	2017	2018	2018	
Förvaltningsgemensamt	- 2 390	- 2 680	- 4 430	1 750
Särskilt boende	- 113 799	- 117 744	- 109 536	- 8 208
Hemtjänst	- 78 555	- 85 191	- 84 419	- 772
Verksamheten för personer med funktionsnedsättning	- 40 187	- 43 074	- 40 938	- 2 136
LSS (f.d. KSF)	- 27 300	- 30 481	- 30 623	142
LSS (f.d. BIF)	- 840	- 1 036	- 1 100	64
Individ- och familjeomsorg	- 48 718	- 46 780	- 50 626	3 846
Arbetsmarknad och integration	- 5 069	- 2 444	- 6 687	4 243
Totalt	- 316 858	- 329 430	- 328 359	- 1 071

Enheten ”Nattpersonal centrala Hallsberg”, med en budget på cirka 3,6 mkr, jobbar inom hemtjänsten men organisatoriskt tillhörde de särskilt boende. Enheten flyttades till hemtjänsten 2018. Detta var en jämförelsestörande faktor när år 2018 jämfördes med år 2017.

FÖRVALTNINGSGEMENSAMT

Den förvaltningsgemensamma verksamheten utgörs av förvaltningsövergripande verksamhet. Överskottet på förvaltningsgemensamt avser huvudsakligen ej fördelad budget.

SÄRSKILT BOENDE

Inom området för särskilt boende finns, förutom boendena, även kostnader för distrikts- och sjuksköterskor samt arbetsterapeuter. Orsaken till underskottet berodde bland annat på den ansträngda situationen inom kommunens sjuksköterskeorganisation, där kommunen, i likhet med många andra kommuner och landsting, har svårt att rekrytera sjuksköterskor och måste köpa in dessa tjänster via bemanningsföretag. Sjuksköterskorna hade ett underskott på cirka -3,4 mkr. Särskilda boendens personal-kostnader exklusive sjuksköterskor hade ett underskott på cirka -3,7 mkr. Detta berodde bland annat på brukare med behov av extra insatser. Hyresintäkterna visade ett underskott på cirka -600 tkr, vilket berodde på att permanenta platser omvandlades till korttidsplatser. Under vissa perioder stod dessa platser tomma.

HEMTJÄNST

Hemtjänsten redovisade ett underskott på -772 tkr och hälften av underskottet avsåg löner. Resterande underskott berodde bland annat på bilar och övriga kostnader.

VERKSAMHETEN FÖR PERSONER MED FUNKTIONSNEDSÄTTNING

Underskottet uppgick till -2,1 mkr och förklarades av ett underskott på lönerna. Detta berodde på överanställningar för de äldre brukare som kräver extra resurser.

LSS (F.D. KSF)

Området utgörs av personlig assistans för både vuxna och barn, korttidsvistelse och fritidshem för barn enligt LSS och placeringar på externa LSS-boenden för vuxna. Verksamheten redovisade ett överskott på 142 tkr på grund av lägre behov av insatser för barn.

LSS (F.D. BIF)

Området utgörs av ungdomsfritids för särskolegymnasie-ungdomar med behov av tillsyn före och efter skoltiden samt skollov. Överskottet berodde på lägre lönekostnader än budgeterat.

INDIVID- OCH FAMILJEOMSORG

IFO hade ett överskott på 3,8 mkr som bland annat avsåg öppenvård och försörjningsstöd samt personalkostnad på grund av vakanta tjänster i början av året.

ARBETSMARKNAD OCH INTEGRATION

AMI visade ett överskott på 4,2 mkr som bland annat berodde på ökade intäkter och lägre personalkostnader än budgeterat. Nettokostnaden minskade jämfört med 2017 och orsaken var att kostnaden inte ökade lika mycket som intäkten. Integrationsenheten hör till området arbetsmarknad och integration och finansieras av statsbidrag från Migrationsverket. Statsbidragen för verksamheten har de senaste åren överstigit kostnaderna och en fond finns avsatt för kommande ökade kostnader. Enheten uppvisade även i år ett överskott på cirka 4,4 mkr som också bör avsättas till fonden.

ENSAMKOMMANDE FLYKTINGBARN

Statsbidragen för verksamheten för åren 2014–2017 översteg kostnaderna och en fond finns avsatt för kommande, ökade kostnader. Regeringen införde nytt regelverk med väsentligt lägre ersättningsnivåer som började att gälla den 1 januari 2017. Enheten redovisade ett litet överskott

på 40 tkr trots att verksamheten fick en osäker fordran på cirka 690 tkr för åren 2016 och 2017. Verksamheten antog att fordran skulle avslås av Migrationsverket och räknade därför inte beloppet med fordran från dem. Det faktiska resultatet blev därmed ett underskott på cirka –650 tkr.

VERKSAMHETSMÅTT OCH NYCKELTAL

Nyckeltal	2016	2017	2018
Antal brukare i hemtjänst (exklusive larm, mattjänst)	281	241	230
Antal trygghetslarm	439	381	409
Beläggningsgrad totalt, i genomsnitt	80	77	75
Beläggningsgrad brukartid, i genomsnitt	61	58	57
Antal vårdplaneringar USÖ ¹	161	226	166
varav hemgång	98	136	94
varav korttids	54	90	71
Antal inflyttningar demensboende			
Antal institutionsplaceringar	22	21	27
varav vuxna, antal dygn	1 209	1 209	1 364
Dygnskostnad, genomsnitt	1 761	1 914	2 020
varav barn, antal dygn	2 284	1 860	1 807
Dygnskostnad, genomsnitt	4 372	2 836	3 070
Familjehem, antal dygn	9 107	11 899	13 334
Dygnskostnad, genomsnitt	911	918	833
Försörjningsstöd, belopp	4 690 000	5 154 000	4 442 000
Antal hushåll med försörjningsstöd under året	180	264	296
Genomsnittlig bidragstid försörjningsstöd, månader	6,7	10	7,9
Personer med personlig assistans (SFB) ² vuxna		15	13
Personer med personlig assistans (SFB) barn		8	8
Personer med personlig assistans (LSS) ³ vuxna		5	6
Personer med personlig assistans (LSS) barn		2	2
Personer med bostad med särskild service, vuxna		31	31
Personer med placering externt, antal dygn		2 651	2 941
Personer med korttidsvistelse, antal dygn, vuxna		143	256
Personer med kollovistelse, antal dygn, barn		43	47
Personer med korttidsvistelse, antal dygn, barn		1 556	1 156
Personer med korttidstillsyn, barn		10	8
Personer med ledsagning, vuxna		25	21
Personer med ledsagning, barn		2	2
Personer med kontaktperson, vuxna		27	30
Personer med kontaktperson, barn		7	4
Personer i daglig verksamhet		75	70
Personer med beslut om boendestöd/sysselsättning (SoL) ⁴		67	65
Antal platser korttidsvård (SoL/säbo) ⁵	11	10	11
Antal platser i vårdboende	145	146	144
Personer boende i servicelägenhet	117	100	96
Personer med hemsjukvård	305		277
Personer med mattjänst	132	105	94

Nyckeltal	2016	2017	2018
ABO Vuxen ⁶		5	6
EBO Vuxen ⁷		77	85
KVOT Vuxen ⁸		0	2
Sekundär Vuxen		0	0
Anknytning Vuxen		11	22
Anknytning EKB ⁹		0	1
ABO Barn		1	6
EBO Barn		47	40
KVOT Barn		0	5
Sekundär Barn		0	0
Anknytning Barn		20	15
Anknytning Barn 2		0	3

¹ Universitetssjukhuset Örebro

² Socialförsäkringsbalken

³ Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade

⁴ Socialtjänstlagen

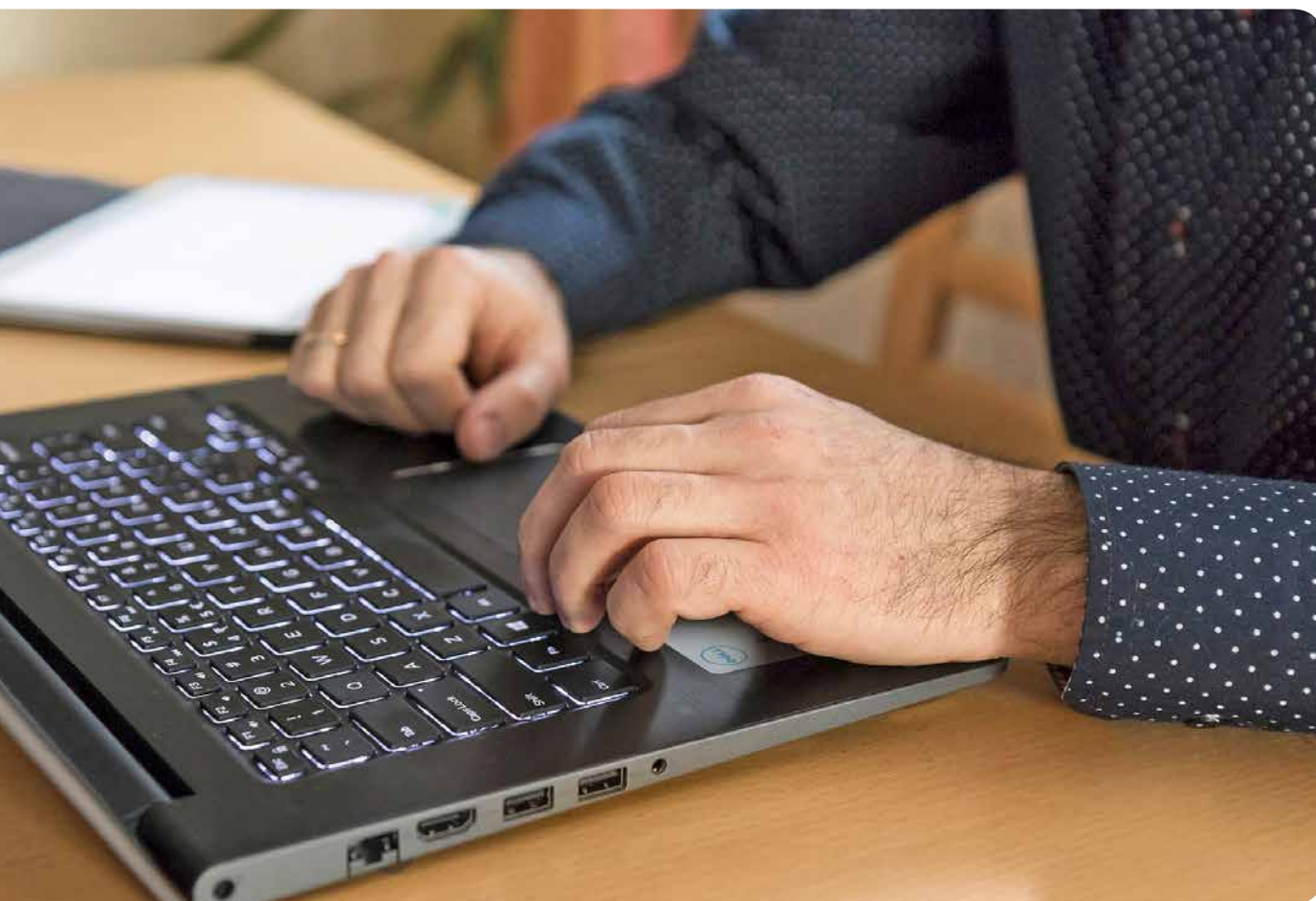
⁵ Särskilt boende

⁶ Anläggningsboende

⁷ Eget boende

⁸ Kvotflykting

⁹ Ensamkommande barn

FRAMTIDEN

Inom förvaltningen finns svårigheter att rekrytera personal. Det gäller både omvårdnadspersonal, sjuksköterskor och socionomer som under det gångna året varit svåra att rekrytera. Hemtjänst står inför svårigheten att rekrytera omvårdnadspersonal med adekvat utbildning och körkort. Diskussionerna om hur arbetet med vård och omsorg ska bli attraktivare behöver lyftas på ett högre plan, och detsamma gäller vad som behövs för att unga människor ska vilja ta körkort. Kompetenshöjning, för att sedan kunna behålla den rekryterade personalen är ytterligare en utmaning. Kompetenshöjning efterfrågas av många olika personalgrupper som har behov av det.

Välfärdsteknik som exempelvis digitalisering och användandet av tekniska hjälpmedel diskuteras och kommer att prövas mycket framöver, både vad gäller kompetens samt att ta till vara på *rätt hjälpmedel i rätt tid till rätt person med rätt kompetens*.

Utmaningar inför framtiden vad gäller området för särskilt boende och hälso- och sjukvård är att utveckla tydliga metoder för att arbeta förebyggande och rehabiliterande. Fokus ska vara på individens egenansvar för att säkerställa fortsatt hög kvalitet genom trygg hemgång via utredningsteam. Andra utmaningar är att utöka välfärdsteknik, ha mer brukarfokus samt minska andelen sjukskrivningar så att brukarna får kontinuitet.

Verksamheten för personer med funktionsnedsättning hade ökade personalkostnader. Anledningen till detta är att de äldre brukarna kräver mer tillsyn och närvaro av personal.

Målet för socialpsykiatri är att fortsätta att göra tydliga genomförandeplaner för att nå utveckling och självständighet hos brukarna. Förhoppningen är att brukarantalet ska minska och att målsättningar för utveckling ska bli tydligare hos varje individ. Boendepedagogens uppgift som handledande funktion i de metoder som används är ett viktigt instrument för att nå självständighet. Dock sträcker sig detta arbete över lång tid.

Samarbetet med samverkanspartners är en annan viktig del för att skapa förutsättningar för utveckling.

Det blir möjligt att se hela individens situation och hur alla kan hjälpas åt för att varje insats ska ha tänkt effekt. Samverkan med både allmänpsykiatri och habiliteringen är en viktig del i arbetet.

Daglig verksamhet och ungdomsfritids är de enda enheterna som ännu inte har en anställd stödpedagog. Under 2019 bör en stödpedagogtjänst inrättas, som riktar sig till all daglig verksamhet samt ungdomsfritids Svalan.

En utmaning är att rekrytera nya familjehem, kontaktpersoner och kontaktfamiljer. Det beror bland annat på att konsulentstödda familjehem rekryterar familjehem som kan erbjuda högre ersättningar av företagen. Barn- och familjeenhetens nya enhet har nu möjlighet att börja marknadsföra Hallsberg som en attraktiv kommun att arbeta i, och det blir en möjlig nystart för att kunna rekrytera egna resurser.

Vid granskning av ärenden gällande försörjningsstöd går det att utläsa att det finns flerbarnsfamiljer där en förälder eller bägge föräldrarna står långt från arbetsmarknaden och erhåller en betydande summa försörjningsstöd varje månad. Ofta har dessa familjer en låg eller ingen ersättning från myndigheter, exempelvis Försäkringskassan. Arbetsförmedlingen tar inte emot dessa personer då de bedöms stå alltför långt från arbetsmarknaden. Ett antal är långtids-sjukskrivna, vilket sannolikt innebär att de inte kommer ut på arbetsmarknaden i närtid och i en del fall inte innan pensionsåldern. Detta kommer att påverka prognos och budgetnivå gällande försörjningsstödet över tid.

Arbetsmarknads- och integrationsenhetens (AMI:s) främsta utmaningar är en verksamhet i tiden som följer den nationella arbetsmarknadspolitikens tvära kast och samtidigt uppfyller politikens lokala mål.

Integrationsenheten har, liksom tidigare, ambitionen att klara den anvisade bosättningen inför 2019. Prognosen för länstal kommer att bli lägre än tidigare år. En utmaning som verksamheten ständigt arbetar med är att ha ett bredare utbud av integrationsinsatser och öka samarbetet med ideella sektorn.

MÅLUPPFYLLELSE

Hallsbergs kommun ska vara ett ekonomiskt, socialt och ekologiskt hållbart samhälle, där människors livskvalité ökar utan att det påverkar vår gemensamma miljö.

		NÄMNDMÅL	INDIKATOR	KOMMENTAR	
HÅLLBAR KOMMUN	◆	Alla som har insatser av social- och arbetsmarknadsförvaltningen ska känna sig trygga med insatsen.	Vid bedömd risk ska 100 procent av brukare inom särskilt boende och hemtjänst ha åtgärdsplan.	Resultatet blev 90 procent inom hemtjänst och 81 procent inom särskilt boende (säbo).	◆
			80 procent av brukare inom social- och arbetsmarknadsförvaltningen ska uppleva trygghet.	89 procent upplevde trygghet, vilket var en ökning med en procentenhet jämfört med år 2017.	●
	◆	Insatserna inom social- och arbetsmarknadsförvaltningens alla verksamheter anpassas utifrån den enskildes behov.	80 procent av brukarna inom social- och arbetsmarknadsförvaltningen ska vara nöjda med inflytandet.	80 procent var nöjda och målet uppnåddes.	●
			90 procent av brukarna inom LSS-boendena ska vara nöjda med fritidsaktiviteter.	79 procent var nöjda. Resultatet under år 2017 låg på 77 procent.	◆
			80 procent av dem som bor i särskilt boende och besökarna på dagcentralerna ska vara nöjda med den samvaro och de aktiviteter som erbjuds.	Säbo nådde inte upp till målet, medan 100 procent av besökarna på dagcentralen var nöjda.	◆
			85 procent av deltagarna i daglig verksamhet ska uppleva verksamheten som meningsfull.	96 procent upplevde verksamheten som meningsfull.	●
			90 procent av deltagarna på arbetsmarknads- och integrationsenheten ska genom erbjudna insatser uppleva ökade möjligheter att delta i samhällslivet.	86 procent upplevde ökade möjligheter att delta i samhällslivet, vilket var en ökning ifrån år 2017 då siffran var 71 procent.	◆

Allas lika rätt till en bra utbildning är en förutsättning för ett samhälle där alla får ett gott liv. Alla kommunens verksamheter ska verka för att lärandet fortsätter genom hela livet, såväl under som efter arbetslivet.

	NÄMNDMÅL	INDIKATOR	KOMMENTAR	
LIVSLÅNGT LÄRANDE	● Arbetsmarknads- och integrationsenheten erbjuder kompetenshöjande aktiviteter i syfte att den enskilde så snabbt som möjligt ska bli självförsörjande.	80 procent av de personer som uppbär försörjningsstöd på grund av arbetslöshet ska vara självförsörjande inom sex månader.	85 procent av de nyaktualiserade personerna som hade försörjningsstöd på grund av arbetslöshet blev självförsörjande inom sex månader.	●
		Antal praktikplatser i social- och arbetsmarknadsförvaltningens verksamhet ska uppgå till 20 platser.	Antalet praktikplatser blev fler än 20.	●
		90 procent av deltagarna på arbetsmarknads- och integrationsenheten (AMI) ska genomföra överenskomna aktiviteter i genomförandeplan.	Mer än 90 procent genomförde överenskomna aktiviteter i handlingsplanen, vilket gav önskade effekter i form av egenförsörjning genom eget lönearbete.	●
		80 procent av deltagarna ska ha praktiserat på en arbetsplats.	Målet uppfylldes. Sammantaget omfattades uppdraget av 31 personer.	●
		Antalet hushåll med barn som är långvarigt beroende av försörjningsstöd i sex månader eller mer ska minska mot föregående år.	Under 2017 var 35 hushåll med minderåriga barn långvarigt beroende av försörjningsstöd. Denna siffra steg till 41 hushåll år 2018.	◆
	● Daglig verksamhet för deltagare långt ifrån arbetsmarknaden, ska innehålla pedagogiska inslag i syfte att utveckla deltagarnas färdigheter.	80 procent av deltagarna ska ha utvecklat eller bibehållit sina färdigheter.	Utifrån arbetsverktyget FUNCA:s uppföljningar, individuella uppföljningar, samt utifrån brukarkollegium och uppnådda SMART-mål* antogs att ingen förlorade sina färdigheter. Snarare verkade många utveckla dem. Att ange en siffra är dock svårt.	●

* SMART står för Specifikt, Mätbart, Acceperat, Realistiskt, Tidssatt.

De kommunala verksamheterna verkar nära individen, och ska erbjuda ett professionellt bemötande och vara lyhörda för idéer och synpunkter.

	NÄMNDMÅL	INDIKATOR	KOMMENTAR		
ALLAS INFLYTANDE	◆	Social- och arbetsmarknadsförvaltningens verksamheter ska erbjuda ett professionellt bemötande.	95 procent av brukarna inom social- och arbetsmarknadsförvaltningen ska vara nöjda med bemötandet.	96 procent var nöjda.	●
			70 procent av brukarna har kännedom om möjligheten att framföra synpunkter och önskemål.	65 procent av brukarna hade kännedom om möjligheterna. Verksamheterna jobbar aktivt med synpunkter, klagomålshantering och information.	◆
	●	Anhörigas synpunkter tas tillvara i verksamheten inom särskilt boende.	Samtliga särskilda boenden har två anhörigräffar per år där anhörigas synpunkter tas upp, dokumenteras och följs upp.	Anhörigräffar genomfördes.	●

De kommunala verksamheterna ska kommunicera tydligt och öppet.

	NÄMNDMÅL	INDIKATOR	KOMMENTAR		
GOD SERVICE	●	Social- och arbetsmarknadsförvaltningen ska kommunicera tydligt och öppet.	Webbinformation till medborgarna ska vara god, med 80 procent av maxpoäng i SKL:s granskning av information om nämndens verksamhet.	Under år 2018 genomförde Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) inte någon granskning av kommunens webbinformation. Verksamheten upplevde att målet uppnåddes.	●
	◆	Brukarnas behov av insatser ska styra personalens arbetstid.	100 procent av genomförandeplanerna ska vara utförda så att det framgår när brukaren önskar insatsen.	Arbetet med genomförandeplanerna pågick som planerat. Alla hemtjänstgrupper når inte riktigt 100 procent med den enskildes genomförandeplan, där det finns dokumentation kring hur och när insatserna önskas.	◆

KOMMUNFULLMÄKTIGE OCH ÖVRIGA NÄMNDER

Kommunfullmäktige

Antal ledamöter: 45

Ordförande: Ulf Ström

Revision

Antal ledamöter: 6

Ordförande: Peter Langlott

Valnämnd

Antal ledamöter: 7

Ordförande: Niklas Nilsson

Överförmyndarnämnd

Antal ledamöter: 3

Ordförande: Hans Bengtsson

« Kommunfullmäktige är kommunens högsta beslutande organ, och beslutar bland annat om budget, taxor och avgifter samt markutnyttjande av olika slag. Kommunfullmäktige sammanträder cirka 8–10 gånger varje år. Alla sammanträden är öppna för allmänheten.

Kommunrevisorernas uppgift är att granska kommunen och att fungera som en del av den demokratiska kontrollen. Revisionen är partipolitiskt neutral och arbetar i samverkan med en helhetssyn över parti-gränserna.

Valnämnden ansvarar för att allmänna val (val till riksdag, regionfullmäktige och kommunfullmäktige) och att val till Europaparlamentet genomförs på ett riktigt sätt.

Överförmyndarnämnden utövar tillsyn över gode män och förvaltare. Nämndens kansli ligger i Kumla, där frågorna samordnas med övriga Sydnärkekommuner. Från och med 2019 inrättas en gemensam överförmyndarnämnd för Sydnärkekommunerna. »

ÅRETS VERKSAMHET

Kommunfullmäktige genomförde nio sammanträden och beslutade i 131 ärenden. Större ärenden som behandlades var

- bokslut och årsredovisning för år 2017
- revisionsberättelse för år 2017
- beslut gällande ansvarsfrihet
- mål och budget 2019 samt flerårsplaner år 2020–2021
- val av ledamöter och ersättare till kommunstyrelse och övriga nämnder med flera organ
- vatten- och avloppstaxa för år 2019
- delårsrapport för år 2018 och beslut i samband med delårsrapporten
- arbetsmiljöpolicy
- gemensam överförmyndarnämnd i Sydnärke
- gemensamma planeringsförutsättningar åren 2019–2021
- övertagande av lån och beviljad kommunalborgen, Hallsbergs Fastigheter 1 AB som ändrade namn till Hallsbergs bostads AB
- tertialrapport samt beslut om utökad budgetram
- ställningstagande avseende investering i nyproduktion av lägenheter
- överenskommelse om samverkan för god, jämlik och jämställd hälsa i Örebro län åren 2018–2023.

Revisorerna genomförde, förutom sedvanliga granskningar av delårsrapport och bokslut, följande granskningar:

- följsamhet till riktlinjer och policyer
- IT-nämnden
- uppföljande granskning av upphandlingar och inköp.

Valnämndens verksamhet präglades av allmänna val till riksdag, region och kommun som genomfördes den 9 september 2018.

Överförmyndarnämndens verksamhet bedrevs i Kumla på överförmyndarkansliet, som hanterade ärenden för fem kommuner: Laxå, Hallsberg, Askersund, Kumla och Lekeberg. Hallsberg hade en egen nämnd på tre personer som beslutade i alla övergripande ärenden. I övriga kommuner fanns en överförmyndare som tog dessa beslut. Överförmyndarkansliet arbetade med kartläggning av årsräkningsprocessen, vilket gav stora effektivitetsvinster i verksamheten. Granskningstiden minskade därmed från tio månader år 2017, till sju månader år 2018.

Överförmyndarkansliet anordnade fortbildning och bjöd in samtliga ställföreträdare. Länsstyrelsen var på kansliet för inspektion den 21 mars och hade ingenting att anmärka på. Antal aktiva ärenden för de tre olika ärendetyperna godmanskap, förvaltare och ensamkommande barn minskade och uppgick år 2018 till totalt 194. Under år 2017 var antalet ärenden 214. Nämnden fick ett extra tillskott med 300 tkr i sin budget inför 2018.

EKONOMI

DRIFT

(tkr)	Utfall	Utfall	Budget	Avvikelse
	2017	2018	2018	2018
Kommunfullmäktige	- 438	- 502	- 575	73
Revision	- 690	- 690	- 690	0
Valnämnd	- 18	- 528	- 600	72
Överförmyndare	-2019	-2008	-1909	- 99

FRAMTIDEN

Valnämnden inväntar valet till Europaparlamentet år 2019. På grund av omval i Faluns kommun under 2019 ska samtliga kommuner enligt nya regler hålla förtidsröstning för omvalet.

Från och med 2019 inrättas en gemensam överförmyndarnämnd för Sydnärkekommunerna.

SAMMANSTÄLLD REDOVISNING

« I den sammanställda redovisningen ingår de bolag, stiftelser och kommunalförbund i vilka kommunen har väsentligt inflytande. Ett väsentligt inflytande antas föreligga om kommunen har minst 20 procent av rösterna. Nerikes Brandkår ingår trots att kommunens andel endast är 7,5 procent. Verksamheten bedrivs som ett kommunalförbund. Kommunen anses ha ett väsentligt inflytande. »

HALLSBERGS BOSTADSSTIFTELSE

Hallsbergs Bostadsstiftelse (Hallbo) är en kommunal bostadsstiftelse vars huvudnäringsgren är förvaltning av bostadsfastigheter. Hallbo äger och förvaltar bostäder i nästan alla kommunens tätorter. I Hallsberg och Sköllersta ägs och förvaltas även kommersiella lokaler.

HALLSBERGS BOSTADS AB

Hallsbergs bostads AB (HBAB) är ett kommunalt bostadsaktiebolag som under år 2018 köpt Hallsbergs kommuns fastigheter av bostadskaraktär och namnändrat från Hallsbergs Fastigheter 1 AB. Bolaget ska utveckla och aktivt arbeta med fastighetsbeståndet, vilket innefattade att sälja av lämpliga delar för att skapa möjligheter att investera och reinvestera i övriga delar av beståndet. Bolaget drivs på förvaltning av Hallsbergs kommun.

HALLSBERGS KOMMUNHUS AB

Hallsbergs Kommunhus AB, ingen verksamhet har bedrivits under 2018.

SYDNÄRKES UTBILDNINGSFÖRBUND

Sydnärkes Utbildningsförbund (Utbildningsförbundet) är ett kommunalförbund som ska tillhandahålla gymnasie- och vuxenutbildningar. Medlemskommuner är Laxå, Askersund och Hallsberg. Alléskolan är den enda gymnasieskola i Sverige som erbjuder samtliga program, 18 nationella program, fem introduktionsprogram och en komplett gymnasiesärskola.

NERIKES BRANDKÅR

Nerikes Brandkår är ett kommunalförbund där flera av länets kommuner samverkar om gemensam räddningstjänst. Örebro, Kumla, Hallsberg och Lekeberg var med vid starten 1998. Laxå kom med år 2001 och Askersund år 2002. År 2010 blev även Nora och Lindesberg medlemmar. År 2018 välkomnades Ljusnarsbergs kommun.

SYDNÄRKES KOMMUNALFÖRBUND

Sydnärkes kommunalförbund bildades den 1 januari 2015 och är ett kommunalförbund, vars syfte är att för medlemskommunernas räkning ansvara för den strategiska planering av frågor kring avfallshantering och de uppgifter rörande insamling och behandling av avfall samt den myndighetsutövning som åligger kommunerna enligt miljöbalken. Medlemskommunerna är Hallsberg, Askersund, Laxå och Lekeberg.

ÖVRIGA INTRESSEBOLAG

Hallsbergs kommun är också delägare i juridiska personer som inte ingår i den sammanställda redovisningen. Kommuninvest ekonomisk förening, Children's Museum ekonomisk förening i Hallsberg samt Stiftelsen för Kvalificerad Yrkesutbildning i Mellansverige är några av de övriga intressebolagen.

VÄSENTLIGA HÄNDELSE HALLSBERGS BOSTADSSTIFTELSE

Hallsbergs Bostadsstiftelse (Hallbo) och hyresgästföreningen uppnådde samsyn i hyresförhandlingsfrågan. Parterna enades om en hyreshöjning på 1 procent från den 1 januari 2019. Under året arbetade stiftelsens förvaltare med den framtagna, långsiktiga planen för löpande underhåll samt gjorde komponentbyten som visade ett tydligt renoveringsbehov av hela beståndet. Hallbo börjar nu att arbeta i kapp det eftersatta underhållet. Samverkan i boendesociala frågor gjordes med individ- och familjeomsorgsförvaltningen inom Hallsbergs kommun. Stiftelsen hanterade även kösystemet för Hallbo och lediga lägenheter inom kommunen. Sedan hösten 2015 arbetar stiftelsen utifrån en vision, uppdrag och mål med målambitioner. Detta underlättade prioriteringen av förvaltningens uppdrag. I november upphörde stiftelsen med förvaltningen av de tidigare ägda fastigheterna som AKKA Egendom Hallsberg AB äger. Effekten blev ett intäktsbortfall på 1,4 mkr som innebar en nödvändig omorganisation. Detta, i kombination med beslutet att anställa egen personal (15 stycken) till ett eget ROT-team gjorde att förvaltningen på tre år ökade från 21 anställda till nuvarande 43 tjänster. Förändringen var ansträngande för förvaltningen. Den nya förvaltningsorganisationen innebär att en fastighetsavdelning tillsattes och att en fastighetschef utsågs. I april 2018 beslutade styrelsen att ge klartecken till etapp 1 för ROT av Regnbågen. Under 2018 färdigställde stiftelsen 14 villor (tio i Sköllersta och fyra i Hallsberg) för uthyrning med köpoption, så kallat hyrköp. Samtliga hyrdes ut och efterfrågan var stor. I slutet av 2018 påbörjades även produktionen av fyra villor i Vretstorp, där inflyttning sker februari–april 2019. Samtliga är uthyrda. Under 2018 genomförde stiftelsen ett energieffektiviseringsprojekt för att minska driftkostnaderna och stiftelsens påverkan på klimatutsläppen. Till projektet avsattes 10 mkr. Cirka 7 mkr användes och återstående medel sparas inför ett högt anbud till ett större delprojekt.

HALLSBERGS BOSTADS AB

Hallsbergs bostads AB har köpt Hallsbergs kommuns fastigheter av bostadskaraktär, och driver verksamheten med Hallsbergs kommun som förvaltare. Det pågår nybyggnation av två punkthus med 48 lägenheter på norr, kvarteret Lien. Lägenheterna beräknas vara klara för inflyttning våren 2020.

SYDNÄRKES UTBILDNINGSFÖRBUND

Till stor del finansieras gymnasieskolan av interkommunal ersättning från andra kommuner samt statsbidrag från Migrationsverket. Andelen elever från andra kommuner och länder är av stor betydelse. Utöver elever från medlemskommunerna Askersund, Hallsberg och Laxå studerar 580 elever från 39 andra kommuner vid Alléskolan, vilket är en ökande trend sedan år 2010.

Utöver gymnasieutbildning för ungdomar finns vuxenutbildning inom förbundets huvudsakliga verksamhet, vilken ökade väsentligt under senare delen av 2018. De senaste åren bestod en stor andel av vuxenutbildning av svenska för invandrare (SFI). SFI höll volymmässigt alltså en hög nivå, men även övriga utbildningar på grundskole- och gymnasienivå ökade kraftigt i omfattning. Sedan förbundet bildades år 1999 har vuxenutbildning erbjudits i form av lärcentrum i de tre medlemskommunernas centralorter. Övrig komvuxverksamhet har varit lokaliserad i Hallsberg. Sedan två år tillbaka hyr dock förbundet, till följd av ökat antal studerande, flera lokaler i Kunskapens Hus i Laxå samt på Östra Storgatan i Hallsberg. Under 2018 tecknades hyresavtal avseende ytterligare utbildningslokaler i Hallsberg för att kunna möta den ökade efterfrågan.

Lokalbehovet har de senaste tio åren varit större än tillgången även för gymnasieutbildningen. Förbundet hyr sedan år 2012 mobila utbildningslokaler placerade på Alléområdet, motsvarande 2 300 kvadratmeter. Då lokalbehovet med största sannolikhet inte kommer att minska under överskådlig tid beslutade medlemskommunerna att bevilja borgenslån för att möjliggöra en nybyggnation av en fastighet om cirka 3 000 kvadratmeter. Planeringsarbetet pågår för närvarande med intentionen att en ny byggnad ska kunna tas i bruk under år 2020.

NERIKES BRANDKÅR

År 2018 blev skogsbrändernas år. Något liknande har aldrig upplevts, varken inom Nerikes Brandkår eller nationellt. En långvarig torka startade redan i maj månad, vilket ledde till bränder och ständiga återställningar som avlöste varandra. Under perioden 22 maj–19 augusti hade Nerikes Brandkår totalt 150 larm gällande mark- och skogsbränder. Den 14 juli mellan klockan 13–23 pågick totalt elva skogsbränder samtidigt.

Nyaste medlemskommunen, Ljusnarsberg, arbetade mycket med att introducera personal och teknik i organisationen. I grunden hade de tidigare en snarlik verksamhet, men nu har fordon och material setts över för att samtliga ska kunna arbeta på samma sätt vid insatserna.

Rekryteringsarbetet är bekymmersamt. Det saknas brandmän vid stationerna i Vretstorp, Finnerödja, Olshammar samt Guldsmedshyttan. Arbetstillfällena minskade kraftigt på dessa orter och en brandman i beredskap måste arbeta i närheten av sin brandstation för att snabbt kunna tjänstgöra i sitt uppdrag.

SYDNÄRKES KOMMUNALFÖRBUND

Fjärde verksamhetsåret tog förbundet tag i en stor utmaning: om- eller byggnation av förbundets tre övriga återvinningscentraler i Fjugesta, Hallsberg och Laxå. Samtliga centraler är ålderstigna och inte utvecklingsbara. En förändring ger möjlighet till ökad sortering och ökad återvinning av grovavfallet, anpassat till dagens krav. Centralerna kommer att utrustas med samma typ av passersystem som förbundets central i Askersund har. Servicegraden ökar därmed avsevärt i de tre kommunerna.

I slutet av året fick förbundet och medlemskommunerna ett nytt telefonisystem. För förbundets del kan den som ringer genom knappval få veta öppettiderna på återvinningscentralerna. Knappvalssystemet kan byggas ut med flera val. En annan funktion är att kundtjänst kan se hur många som står på kö. Det innebär att telefonbemanningen kan dimensioneras utifrån hur stort kötrycket är.

EKONOMI

Periodens resultat för den sammanställda redovisningen visade ett överskott på 28 mkr. Alla enheter redovisade plus, förutom Hallsbergs bostads AB och Sydnärkes Utbildningsförbund.

Den 31 december 2018 uppgick de likvida medlen till 165 mkr. Det var en minskning med 96 mkr sedan 2017, vilket berodde på att lån löstes och inga upplåningar för investeringar skedde.

Resultatet blev 28 mkr. Det var 91 mkr mindre än 2017, då Hallbo sålde av en del av fastighetsbeståndet. Kommunens överskott minskade med 1 mkr (3,1), verksamhetsintäkterna ökade med 133,0 mkr och kostnaderna ökade med 0,3 mkr.

Det egna kapitalet ökade och soliditeten låg på 27,19 procent.

Företag (tkr)	Ägarandel (%)	Årets resultat	Resultatpåverkande för den samman- ställda redovisningen	Balans- omslutning	Eget kapital	Soliditet (%)
Hallsbergs kommun		29 197	29 197	842 895	243 725	28,9
Hallsbergs Bostadsstiftelse	100	1 212	1 212	438 999	119 374	27,2
Hallsbergs bostads AB	100	-336	-336	228 194	9 539	4,2
Hallsbergs Kommunhus AB	100	0	0	50	50	100
Sydnärkes Utbildningsförbund	47,16	-5 577	-2 630	214 814	44 497	20,7
Nerikes Brandkår	7,5	1 416	106	122 157	14 384	11,8
Sydnärkes kommunalförbund	39,20	974	381	35 358	0	

PROGNOS OCH FRAMTID

Hallsbergs Bostadsstiftelse (Hallbo)

De relativt snabba förändringarna inom förvaltningen och arbetet med ROT gjorde att organisationen behöver återhämta sig under år 2019 och att endast mindre åtgärder planeras.

Stiftelsens resultat efter finansiella poster uppgick till 1 212 tkr, vilket får betraktas som bra då det inte översteg det budgeterade resultatet på 1 025 tkr. Stiftelsens uppdrag är inte att maximera vinsten, utan att kvalitetsförbättra bostäder och områden och svara upp mot det behov av nybyggnation som finns från kunderna. Underhållet förstärktes kraftigt i fastigheterna för att ta igen det eftersatta underhållet.

Hasselhuset AB är ett helägt dotterbolag till Hallbo, 875700-1063. Bolaget äger en fastighet i Hallsberg, Hasselbacken 1. Fastigheten blockhyrs av Hallbo för förvaltning och hyrs i sin tur delvis av Region Örebro.

Hallsbergs bostads AB (HBAB) tog över bostadsfastigheterna från Hallsbergs kommun den 1 april 2018. Bolaget ska äga och förvalta samt bygga nya bostäder. Resultatet för år 2018 blev -335 tkr, vilket till stor del berodde på engångskostnader som försäljning, advokat-kostnader samt systemkostnader.

Under hösten började byggnation av två punkthus med 48 lägenheter i kvarteret Lien på norr. Dessa hus ska stå inflyttningsklara under andra kvartalet år 2020.

Sydnärkes Utbildningsförbund hade högre kostnader än beräknat med ett resultat på -5,5 mkr. Ett fortsatt stort inflöde av elever från andra kommuner än medlemskommunerna, statsbidrag samt minskade kostnader för avskrivningar bidrog till att underskottet inte blev större.

Förbundets verksamhet och dess förutsättningar påverkades i mycket hög grad av förändringar i antalet elever. Detta styr fullt planeringen av hela organisationen. Antalet elever är alltså stort, men elevantalet inom respektive utbildningsprogram och inriktning varierar kraftigt mellan åren. Under perioden 2015–2017 rekryterades ett stort antal medarbetare för att möta det snabbt ökade behovet av utbildning för nyanlända elever. En stor utmaning inför 2019 är att anpassa organisationen till framtida behov, då just denna målgrupp minskar i omfattning. Flertalet av de medarbetare som rekryterades under perioden har kompetens för att undervisa i grundskoleämnena. Behovet av denna kompetens minskade, samtidigt som det finns ett behov av lärare med kompetens inom gymnasieämnena.

Utmaningen att anpassa organisationen efter behov ingår även att erbjuda lokaler i tillräcklig omfattning. Det är av största vikt att processen för nybyggnation fortgår enligt planerna. Utifrån ett ekonomiskt perspektiv innebär detta bland annat att förbundet kan säga upp de kostnadskrävande avtalen för mobila paviljonger samt del av övriga externa lokaler.

Helårsprognosen för **Nerikes Brandkår** visade ett positivt resultat på 1 523 tkr. Arbetet med ytterligare en brandstation för Örebro tätort pågår. En arbetsgrupp med representanter för Stadsbyggnadsavdelningen Örebro kommun, Futurum Fastigheter och Nerikes Brandkår har ett förslag på tomt vid Universitetsallén, cirka 600 meter söder om Skebäcksbron.

Projektet fortgår enligt plan. I början av 2019 kommer avtal att tecknas mellan polisen och den tilltänkta hyresvärden. Därefter tecknas andrahandskontrakt mellan polisen och de övriga aktörerna som består av Nerikes Brandkår och SOS Alarm. Hela projektet drivs i en större samverkan mellan länsstyrelsen, Region Örebro län, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB), Försvarsmakten och Örebro kommun.

Under de senaste två åren har Nerikes Brandkår och tre andra räddningstjänstförbund diskuterat ett utökat samarbete, vilket resulterade i en ledningssamverkan mellan Nerikes Brandkår, Västra Mälardalens räddningstjänstförbund (Köping, Arboga, Kungsör) och Skinnkattebergs kommun. Från och med maj 2018 finns en utökad ledningsorganisation som bemannas dygnet runt av minst fem befäl. Steg två togs i december 2018 då alla räddningstjänster i Värmland tillsammans med nio kommuner i Dalsland och Dalarna inledde samverkansdiskussioner med Nerikes Brandkår. Det tilltänkta insatsområdet omfattar cirka 40 kommuner med sammanlagt drygt 700 000 invånare.

Sydnärkes kommunalförbund vill minimera den totala avfallsmängden. Förbundets avfallshantering bedöms vara effektiv och lätt att använda för invånarna i kommunerna. Målsättningen är en likriktad taxa för samtliga kommuner i förbundet. Detta arbete behöver göras stegvis och varje år. En likriktad taxa innebär också att utbudet av tjänster ser likadant ut i alla kommuner. Här pågår ett arbete med att utveckla servicen och utbudet av tjänster till kommuninvånarna.

En inriktning för framtiden är att minska mängden avfall och att öka återanvändning och återvinning. En fråga är hur insamling av kärlavfall ska utföras i de fyra medlemskommunerna. Denna fråga kommer att avgöras senast år 2021.

DRIFTREDOVISNING

Nämnd/styrelse (tkr)	Netto- kostnader 2017	Intäkter 2018	Kostnader 2018	Netto- kostnader 2018	Budget 2018	Avvikelse 2018
Kommunfullmäktige	-438	0	-502	-502	-575	73
Kommunstyrelsen	-159 493	11 325	-178 520	-167 195	-170 371	3 176
därav gemensam verksamhet	-35 624	11 242	-53 467	-42 225	-42 975	750
därav transfereringar	-123 869	83	-125 053	-124 970	-127 396	2 426
Drift- och servicenämnd	-32 228	193 219	-227 351	-34 132	-34 592	460
därav skattefinansierad verksamhet	-32 228	159 380	-193 512	-34 132	-34 592	460
därav avgiftsfinansierad verksamhet	0	33 839	-33 839	0	0	0
VA	0	33 839	-33 839	0	0	0
Bildningsnämnd	-294 365	67 045	-381 967	-314 922	-314 849	-73
Social- och arbetsmarknadsnämnd	-316 858	83 618	-413 048	-329 430	-328 359	-1 071
Taxe- och avgiftsnämnd	0	0	0	0	0	0
Revision	-690	0	-690	-690	-690	0
Valnämnd	-18	320	-847	-528	-600	72
Överförmyndare	-2 019	1 254	-3 262	-2 008	-1 909	-99
Summa nämnder	-806 109	356 781	-1 206 188	-849 407	-851 945	2 538
Finansiering	836 311	1 170 398	-291 794	878 604	866 400	12 204
TOTALT	30 202	1 527 179	-1 497 982	29 197	14 455	14 742

INVESTERINGSREDOVISNING

Nämnd/styrelse (tkr)	Netto- utgifter 2017	Inkomster 2018	Utgifter 2018	Netto- utgifter 2018	Budget 2018	Avvikelse 2018
Kommunstyrelsen	-29 919	7 943	-50 943	-43 000	-85 346	42 346
Drift- och servicenämnd	-24 176	1 339	-39 722	-38 383	-46 161	7 778
därav skattefinansierad verksamhet	-12 338		-20 636	-20 636	-27 083	6 447
därav avgiftsfinansierad verksamhet	-12 438		-17 747	-17 747	-19 078	1 331
VA	-12 438		-17 747	-17 747	-19 078	1 331
Bildningsnämnd	-2 161	0	-3 182	-3 182	-3 184	2
Social- och arbetsmarknadsnämnd	-2 090	0	-1 011	-1 011	-2 000	989
TOTALT	-58 346	9 282	-94 858	-85 576	-136 691	51 115

RESULTATRÄKNING

(mkr)	Not	Utfall 2017	Utfall 2018	Budget 2018	Avvikelse	Koncern 2017	Koncern 2018
Verksamhetens intäkter	1	302	522	296	226	599	732
Verksamhetens kostnader	2	-1 085	-1 344	-1 120	-224	-1 276	-1 535
Avskrivningar	3	-30	-31	-35	4	-46	-50
Verksamhetens nettokostnader		-813	-853	-859	-6	-723	-853
Skatteintäkter	4	668	683	684	-1	668	683
Generella statsbidrag och utjämning	5	182	203	198	5	182	203
Finansiella intäkter	6	2	4	2	2	2	4
Finansiella kostnader	7	-9	-8	-10	2	-10	-9
Resultat före extraordinära poster		30	29	15	14	119	28
Årets resultat		30	29	15	14	119	28

BALANSKRAVSUTREDNING

(mkr)	Utfall 2017	Utfall 2018
Årets resultat enligt resultaträkningen	30	29
Avgår: realisationsvinster, mark, byggnader och tekniska anläggningar	-0	-5
Avgår: realisationsvinster, maskiner och inventarier	-0	0
Avgår: realisationsvinster, aktier och andelar	0	0
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	30	24
Reservering till resultatutjämningsreserv (RUR)	-5	0
Balanskravsresultat	25	24

BALANSRÄKNING

(mkr)	Not	Kommun 2017	Kommun 2018	Koncern 2017	Koncern 2018
TILLGÅNGAR					
Anläggningstillgångar					
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	8	734	582	1 127	1 259
Maskiner och inventarier	8	34	34	48	48
Finansiella anläggningstillgångar	9	30	41	6	17
Summa anläggningstillgångar		798	657	1 181	1 324
Omsättningstillgångar					
Förråd med mera	10	7	7	7	7
Kortfristiga fordringar	11	71	79	92	103
Kassa och bank	12	136	100	261	165
Summa omsättningstillgångar		213	186	360	275
SUMMA TILLGÅNGAR		1 011	843	1 541	1 599
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER					
Eget kapital					
därav årets resultat	13	215	244	335	371
därav resultatutjämningsreserv		30	29	119	28
därav övrigt eget kapital		8	8	8	8
		177	207	208	335
Avsättningar					
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	14	60	66	67	72
Andra avsättningar	15	11	11	14	14
Summa avsättningar		72	77	81	86
Skulder					
Långfristiga skulder	16	480	280	819	834
Kortfristiga skulder	17	244	242	306	308
Summa skulder		724	522	1 125	1 142
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		1 011	843	1 541	1 599
Panter och ansvarsförbindelser					
<i>Ansvarsförbindelser</i>	18	780	985	472	466
Pensionsförpliktelser som inte har upptagits bland skulderna eller avsättningarna		356	348	386	384
Övriga ansvarsförbindelser		424	637	86	82

KASSAFLÖDESANALYS

(mkr)	Not	Kommun 2017	Kommun 2018	Koncern 2017	Koncern 2018
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN					
Årets resultat		30	29	119	28
Justering för av- och nedskrivningar		30	31	45	40
Justering för gjorda avsättningar		4	6	4	5
Justering för ianspråktaga avsättningar		0	0	0	0
Justering för övriga ej likviditetspåverkande poster	19	-2	-8	-84	-5
Medel från verksamheten före förändringar av rörelsekapital		62	58	84	68
Ökning (-)/minskning (+) kortfristiga fordringar	11	7	-8	2	-19
Ökning (-)/minskning (+) förråd och varulager	10	-1	0	-2	0
Ökning (+)/minskning (-) kortfristiga skulder	17	44	-2	54	7
Kassaflöde från den löpande verksamheten		112	48	138	56
INVESTERINGSVERKSAMHETEN					
Investering i materiella anläggningstillgångar		-58	-86	-75	-379
Försäljning av materiella anläggningstillgångar		0	205	146	205
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar		0	-2	0	-2
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-58	117	71	-176
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN					
Nyupptagna lån		0	31	0	246
Amortering av skuld		-7	-236	-105	-236
Anslutningsavgifter vatten och avlopp		2	4	2	14
Långfristig skuld investeringsbidrag		0	0	0	0
Ökning av långfristiga fordringar		0	0	0	0
Minskning av långfristiga fordringar		7	0	7	0
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		2	-201	-96	24
Årets kassaflöde		56	-36	113	-96
Likvida medel vid årets början		80	136	148	261
Likvida medel vid årets slut		136	100	261	165

NOTER

(mkr)	Kommun 2017	Kommun 2018	Koncern 2017	Koncern 2018
RESULTATRÄKNING				
Not 1: Verksamhetens intäkter				
Försäljningsmedel	30	31	30	41
Taxor och avgifter	57	59	71	73
Hyror och arrenden	37	28	134	95
Bidrag	145	131	227	213
Försäljning av verksamheter och entreprenader	29	36	133	72
Försäljning exploateringsfastigheter	3	8	2	9
Jämförelsestörande post Försäljning anläggningstillgångar		229	-	229
Övrigt	2	-	2	
Summa	302	522	599	732
Not 2: Verksamhetens kostnader				
Löner och sociala avgifter	-569	-607	-684	-729
Pensionskostnader	-51	-56	-59	-69
Inköp av anläggnings- och underhållsmaterial	-8	-12	-27	-39
Bränsle, energi och vatten	-25	-22	-52	-48
Entreprenader och köp av verksamheter	-231	-220	-249	-149
Lokal- och markhyror	-21	-29	-24	-26
Förbrukning inventarier och material	-46	-42	-57	-54
Lämnade bidrag och transfereringar	-28	-28	-25	-31
Reaförluster	-	-	-1	
Jämförelsestörande post Bokfört värde anläggningstillgångar	-	-225	-	-225
Övriga kostnader	-106	-103	-98	-165
Summa	-1 085	-1 344	-1 276	-1 535
Not 3: Avskrivningar				
Planenliga avskrivningar på materiella anläggningstillgångar	-30	-26	-46	-45
Nedskrivning		-5	-0	-5
Övriga nedskrivningar				
Summa	-30	-31	-46	-50
Not 4: Skatteintäkter				
Preliminära skatteintäkter	670	686	670	686
Preliminär slutavräkning innevarande år	-3	-1	-3	-1
Slutavräkningsdifferens föregående år	1	-2	1	-2
Summa	668	683	668	683

(mkr)	Kommun 2017	Kommun 2018	Koncern 2017	Koncern 2018
-------	----------------	----------------	-----------------	-----------------

Not 5: Generella statsbidrag och utjämning

Inkomstutjämning	162	173	162	173
Strukturbidrag	-	-	-	-
Regleringsbidrag/avgift	-	3	-	3
Kostnadsutjämningsavgift/bidrag	-13	-13	-13	-13
LSS-utjämningsavgift	-6	-8	-6	-8
Kommunal fastighetsavgift	28	33	28	33
Generella statsbidrag	11	15	11	15
Övriga bidrag				
Summa	182	203	182	203

Not 6: Finansiella intäkter

Ränteintäkter	-	-	-	1
Ränteintäkter och inkassoavgift kundfordringar	-	-	0	0
Borgensavgift	1	1	1	1
Realisationsvinst finansiella anläggningstillgångar			-	-
Övriga finansiella intäkter	1	3	1	2
Summa	2	4	2	4

Not 7: Finansiella kostnader

Räntekostnader långfristiga lån	-6	-5	-7	-6
Räntekostnader pensioner	-1	-1	-1	-1
Räntekostnader leverantörs- och bankkulder	-0	-0	-	-
Övriga finansiella kostnader	-2	-2	-2	-2
Summa	-9	-8	-10	-9

(mkr)	Kommun 2017	Kommun 2018	Koncern 2017	Koncern 2018
BALANSRÄKNING				
Not 8: Materiella anläggningstillgångar				
Mark, byggnader och tekniska anläggningar				
Ingående bokfört värde	709	734	1 164	1 127
Nyanskaffningar	57	79	71	374
Försäljning med mera	-1	-205	-147	-205
Nedskrivning	-	-5	-	-5
Årets avskrivningar	-25	-20	-37	-33
Realisationsvinst	-	-	82	-
Omklassificeringar	-6	-	-6	-
Summa	734	583	1 127	1 258
Bokfört värde per fastighetskategori				
Markreserv (0 år)	54	54	54	58
Verksamhetsfastigheter (20-67 år)	331	238	390	736
Fastigheter för affärsverksamhet (20-50 år)	109	106	430	106
Publika fastigheter (33 år)	86	87	86	87
Fastigheter för annan verksamhet (20 år)	129	4	129	108
Pågående byggnadsarbeten (0 år)	25	94	38	163
Summa	734	583	1 127	1 258
Maskiner, fordon och inventarier				
Ingående bokfört värde	32	33	46	48
Nyanskaffningar	11	6	15	10
Försäljning med mera	-0	-0	-	-1
Årets avskrivningar	-5	-6	-9	-9
Omklassificeringar	-4	-	-4	-
Summa	34	33	48	48
<i>Avskrivningstid för maskiner, fordon och inventarier (3-10 år).</i>				
Summa materiella anläggningstillgångar				

Linjär avskrivning tillämpas för huvuddelen av de materiella anläggningstillgångarna, avvikelser finns för hyresbostäder.

Ingen avskrivning av pågående investeringar. Inom parentes anges de huvudsakliga avskrivningstiderna för respektive kategori.

Not 9: Finansiella anläggningstillgångar

Andelar i HBAB		10		10
Andelar i Vätternvatten	1	2	1	2
Långfristiga fordringar HIBA	3	3	3	3
Förlagslån Kommuninvest	2	2	2	2
Bostadsrätter	0	0	0	-
Grundfondskapital Hallbo	24	24	24	24
Eliminering koncern			-24	-34
Övriga finansiella anläggningstillgångar				
Summa	30	41	6	7

(mkr)	Kommun 2017	Kommun 2018	Koncern 2017	Koncern 2018
Not 10: Förråd med mera				
Förråd och lager	-	-	-	-
Exploateringsfastigheter	7	7	7	7
Summa	7	7	7	7
Not 11: Kortfristiga fordringar				
Kundfordringar	18	21	19	21
Statsbidragsfordringar	-	-	-	-
Skattefordringar	-	-	3	2
Moms	8	6	11	7
Kommunal fastighetsavgift	14	19	14	19
Övriga kortfristiga placeringar	-	-	2	1
Förutbetalda kostnader/uppplupna intäkter	13	12	28	31
Övriga kortfristiga fordringar	18	21	15	22
Summa	71	79	92	103
Not 12: Kassa och bank				
Bank	136	100	261	165
Plusgiro	-	-	-	-
Summa	136	100	261	165
Not 13: Eget kapital				
Ingående balans eget kapital	184	215	216	335
Årets resultat	30	29	119	28
Nyemission HBAB	-	-	36	8
Summa	215	244	335	371
Not 14: Avsättningar för pensioner				
<i>Specifikation - Avsatt till pensioner</i>				
Särskild avtals-/visstidspension	-	-	5	4
Förmånsbestämd/kompletterande pension	34	39	34	40
Ålderspension	13	13	14	14
Pension till efterlevande	1	1	-	-
Summa pensioner	48	53	54	58
Löneskatt	12	12	13	14
Summa avsatt till pensioner	60	65	67	72
<i>Antal visstidsförordnanden</i>				
Politiker	1	-	1	-
<i>Avsatt till pensioner</i>				
Ingående avsättning	46	48	51	54
Nya förpliktelser under året	-	-	-	-
Nyintjänad pension	3	5	4	5
Ränte- och basbeloppsuppräknningar	1	1	1	1
Ändring av försäkringstekniska grunder	-	-	-	-
Pension till efterlevande	-	-	-	-
Övrigt	-	-	-	-
Pensionsutbetalningar	-1	2	-2	-2
Utgående avsättning	48	53	54	58
Förändring av löneskatt	12	12	13	14
Summa	60	65	67	72
<i>Aktualiseringsgrad (%)</i>	96	96	95	95

(mkr)	Kommun 2017	Kommun 2018	Koncern 2017	Koncern 2018
Not 15: Andra avsättningar				
<i>Lakvattenrening</i>				
Ingående balans	11	11	11	11
Avsättningar under året	1	1	1	1
lanspråktaget belopp under året	-0	-0	-0	-0
Outnyttjat belopp som återförts				
<i>Utgående balans</i>	12	12	11	11
Andra avsättningar			3	3
Summa	12	12	14	14
Not 16: Långfristiga skulder				
Låneskuld	463	260	802	811
Förinbetalda anslutningsavgifter	15	19	15	19
Investeringsbidrag	2	1	2	4
Utvecklingsåtgärder Länstrafiken	-	-	-	-
Övriga långfristiga skulder			-	-
Summa	480	280	819	834
Not 17: Kortfristiga skulder				
Kreditinstitut och kunder	1	-	1	-
Leverantörsskulder	69	68	88	91
Moms	1	1	2	3
Personalens skatter och avgifter	9	10	25	15
Upplupna kostnader/förutbetalda intäkter	77	107	97	137
Övrigt	87	57	93	62
Summa	244	243	306	308

(mkr)	Kommun 2017	Kommun 2018	Koncern 2017	Koncern 2018
Not 18: Ansvarsförbindelser				
Pensionsförpliktelser				
Ingående pensionsförpliktelse	299	286	325	312
Pensionsutbetalningar	- 18	- 17	- 19	- 19
Ränte- och basbeloppsuppräknings	8	6	9	7
Aktualisering	- 2		- 2	
Övriga ansvarsförbindelser		5	- 1	8
Summa pensionsförpliktelser exklusive löneskatt	286	280	312	308
Löneskatt	69	68	76	75
Övriga pensionsförpliktelser inklusive löneskatt	-	-		
Summa ansvarsförbindelser	355	348	387	382
<i>Aktualiseringsgrad (%)</i>	96	96		
Borgensåtaganden				
Kommunägda företag				
Hallbo	286	286	286	286
Sydnärkes Utbildningsförbund	55	54	55	54
Hallsbergs bostads AB		215		215
Delsumma	341	555	341	555
Egna hem och småhus				
SBAB				
Delsumma				
Bostadsrättsföreningar				
Brf Transtenen	43	43	42	42
Brf Terassen	38	38	38	38
Delsumma	81	81	80	80
Summa borgensåtaganden				
Leasing				
Bilar	2	2	2	2
SUF:s hyresavtal			6	7
Övrigt	1	1	2	3
Summa	3	3	10	12

(mkr)	Kommun 2017	Kommun 2018	Koncern 2017	Koncern 2018
-------	----------------	----------------	-----------------	-----------------

Borgen för kommunens egna lån hos Kommuninvest i Sverige AB

Hallsbergs kommun har i maj 1993 ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga 288 kommuner som per den 31 december 2018 var medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingått likalydande borgensförbindelser.

Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemskommunerna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlemskommun lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemskommunernas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening.

Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Hallsbergs kommuns ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse kan noteras att per den 31 december 2018 uppgick Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelser till 404 804 079 439 kronor och totala tillgångar till 406 323 006 299 kronor.

Kommunens andel av de totala förpliktelserna uppgick till 914 732 294 kronor och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 919 575 759 kronor.

Uppllysning om framtida lokalhyreskostnader				
Externa hyresavtal med avtalstid över 3 år: totalt 7 objekt med 3 olika hyresvärdar.				
Hyresavtal som förfaller:				
Inom 1 år	9	9	9	9
1-5 år	18	18	19	19
Senare än 5 år			10	10

(mkr)	Kommun 2017	Kommun 2018	Koncern 2017	Koncern 2018
-------	----------------	----------------	-----------------	-----------------

KASSAFLÖDESANALYS

Not 19: Övriga ej likviditetspåverkande poster

Realisationsvinst mark och byggnader	-1	-5	-84	-3
Realisationsvinst finansiella anläggningstillgångar	-0	-0	-	-
Justering ökning långfristiga fordringar			-	-
Justering bokfört värde				
Övriga poster	0	-3		-2
Summa	-0	-8	-84	-5

REDOVISNINGSPRINCIPER

« Den kommunala redovisningen regleras av kommunalagens kapitel 11 Ekonomisk förvaltning samt lag om kommunal redovisning. Därutöver lämnar Rådet för kommunal redovisning (RKR) rekommendationer för kommunsektorns redovisning. »

KOMMUNEN

Hallsbergs kommun följer den kommunala redovisningslagen. Kommunen tillämpar med få undantag rekommendationerna från RKR.

ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR

Anläggningstillgångarnas värde i balansräkningen 2018 motsvarade anskaffningsvärdet efter avdrag för eventuella investeringsbidrag och planenliga avskrivningar. Anläggningstillgångar som maskiner och inventarier aktiverades i möjligaste mån månaden efter inköp. Vid större projekt, som till exempel byggnader, sker aktivering vid årsskifte som pågående. Efter färdigställande tillämpas komponentavskrivning. När det gällde anskaffning av maskiner, inventarier och liknande av mindre värde tillämpades oftast beloppsgränsen ett halvt prisbasbelopp. Anskaffningar med högre belopp och med en varaktighet på mer än tre år redovisades som investering.

AVSKRIVNINGAR

Avskrivningar av materiella anläggningstillgångar görs huvudsakligen linjärt för den bedömda nyttjandetiden, baserat på anskaffningsvärdet.

KOMPONENTAVSKRIVNING

Hallsbergs kommun följer RKR:s rekommendationer där komponentavskrivning införs successivt. Alla förskolor, skolor och de flesta fastigheter som ska finnas kvar i kommunen är komponentavskrivna. Detta gäller även vatten, avlopp, gator och vägar. Hallsbergs kommun införde generell komponentavskrivning 2017 för nya investeringar. Arbetet fortsätter under 2019 med kvarvarande anläggningar.

LEASING

Samtliga leasingavtal redovisades som operationell leasing. Leasingavgiften fördelas linjärt över leasingperioden. Från och med den 1 januari 2018 redovisar Hallsbergs kommun leasing och hyra av lös egendom i enlighet med RKR 13.2. Finansiella avtal med en avtalstid överstigande tre år redovisas som anläggningstillgång och förpliktelsen att betala leasingavgiften redovisas som skuld i balansräkningen. Avtal som startat innan den 1 januari 2018 kommer fortsatt att redovisas som operationella. Framtida leasingavgifter redovisades som ansvarsförbindelser.

SÄRSKILD LÖNESKATT

Kommunen tillämpar RKR:s rekommendation för redovisning av särskild löneskatt. Den innebär att löneskatten periodiseras på samma vis som pensioner. Löneskatt på intjänade pensioner och utbetalda pensioner belastade årets resultat.

SKATTEINTÄKTER

När kommunen periodiserar skatteintäkter används Sveriges Kommuner och Landstings (SKL:s) decemberprognos.

TIMLÖNER

Timlöner och OB-ersättningar som avser december månad, men utbetalas i januari, periodiserades för att kostnaden skulle belasta rätt period.

SÄRREDOVISNING AV VATTEN- OCH AVLOPPSVERKSAMHET

VA-lagen säger att VA-verksamhetens intäkter, kostnader, resultat och ställning ska särredovisas. Redovisningen finns i en separat bilaga.

RESULTAT AVGIFTSFINANSIERAD VERKSAMHET

Över- och underskott för verksamheter med särskilda avgiftskollektiv ska redovisas som skuld respektive fordran till kollektivet. Överskotten för VA-verksamheten bokfördes därför som en kortfristig skuld till avgiftskollektivet.

GENERELLA STATS BIDRAG

I likhet med 2017 lämnade staten under 2018 ett särskilt statsbidrag (Byggbonus) för att stimulera ett ökat bostadsbyggande, särskilt i de kommuner som tar emot nyanlända. Bidraget får användas fritt utifrån kommunens egna prioriteringar. Byggbonus tillfördes till kommunen med 1,5 mkr. SKL:s tolkning av normgivningen innebär att statsbidraget ska klassificeras som generellt statsbidrag. I bokslut 2018 har kommunen redovisat byggbonusen som ett generellt statsbidrag.

BIDRAG FRÅN MIGRATIONSVERKET

Avsteg från rättvisande redovisning gjordes för bidrag som inte resultatfördes i bokslutet.

Ej utnyttjade bidrag från Migrationsverket avseende flyktingverksamhet och ensamkommande barn (EKB) redovisades som kortfristig skuld i bokslutet för 2018, liksom tidigare år. De ej utnyttjade bidragen avseende flyktingenheten uppgår till och med bokslut 2018 till 15 mkr. Inom EKB uppgår ej utnyttjade bidrag till 18,5 mkr. Kommunen ska hantera kostnader rörande flyktingverksamhet som sträcker sig längre in i framtiden än det enskilda år då överskottet uppkommit. Samtidigt beslutade staten att kraftigt sänka ersättningsnivåerna på bidragen från Migrationsverket från och med den 1 juli 2017.

De nyanländas möjlighet till försörjning genom arbetsinkomster är en faktor som har kraftfulla effekter på kommunens kostnader för ekonomiskt bistånd.

Bosättningsuppdraget i bosättningslagen kan bli en mycket svår utmaning för Hallsbergs kommun, liksom för många andra kommuner i Sverige.

De ekonomiska konsekvenserna är mycket svåra att uppskatta. För att undvika förhastade beslut om hantering av bidragen ska en genomtänkt analys och planering av insatser och åtgärder göras.

De förändrade förutsättningarna kräver en ansvarsfull hantering av samlade bidragsöverskott, vilket motiverar kommunens redovisning i bokslut 2018.

AVSÄTTNINGAR

Avsättningar är en skuld som är oviss vad gäller förfallotidpunkt eller belopp.

Avsättningar för lakvattenrening har tagits upp till det belopp som bedöms krävas för att reglera förpliktelsen på balansdagen. Beloppet baserar sig på beräkningar som ursprungligen gjordes 2012 då en första avsättning med 7 mkr gjordes. År 2014 ökades avsättningen med 4,1 mkr till 11,1 mkr. Ianspråktagande har gjorts med sammanlagt 0,5 mkr under 2015–2016. I bokslut 2017 gjordes en ny avsättning med 1 mkr. Kalkylen uppdateras när det föreligger underlag som utgör grund för nya bedömningar. I bokslut 2018 har inga ianspråktaganden eller nya avsättningar gjorts. Avsättningar för lakvattenrening uppgår totalt till 11,5 mkr. Utredningar har genomförts 2010 (Sweco), 2012 (kommunen), 2014 (Sweco) samt 2016–2017 (VA-konsult Å Pettersson). År 2017 byggdes en provisorisk drifanläggning med bra testresultat. Under 2018 var planen att anställa en projektledare för att utveckla reningsanläggningen. Tyvärr var det inte möjligt att finna behövlig kompetens. Under säsongen 2018 har ett test med fosforsyra genomförts med mycket bra reningsresultat. Under 2019 är planen att genom permanenta lösningar i processen klara lakvattenhanteringen.

Årlig nuvärdesberäkning har inte gjorts. I dessa delar följer inte kommunen RKR 10.2 Avsättningar och ansvarsförbindelser.

SAMMANSTÄLLD REDOVISNING

Enligt den kommunala redovisningslagen ska årsredovisningen innehålla en sammanställd redovisning som ger en helhetsbild av kommunens ekonomi och åtaganden.

En del av kommunens verksamhet bedrivs i andra former än via kommunala nämnder, till exempel i bolag, förbund och stiftelser. Den sammanställda redovisningen för kommunkoncernen upprättades enligt förvärvsmetoden med proportionell konsolidering.

Metoden innebär att kommunens bokförda värden på aktier, andelar och grundfondskapital i dotterbolagen elimineras mot dotterbolagens egna kapital vid förvärvstillfället. Proportionell konsolidering innebär att endast den ägda andelen av dotterbolagens räkenskapsposter tas med i sammanställningen.

Inom koncernen förekommer omfattande transaktioner mellan bolagen. Alla transaktioner av väsentlig betydelse mellan bolagen eliminerades i den sammanställda redovisningen. Inga förvärvade övervärden eller undervärden fanns i koncernen.

I den sammanställda redovisningen ingår bolag, stiftelser och kommunalförbund där kommunen har ett

väsentligt inflytande, minst 20 procent av rösterna.

Nerikes Brandkår ingår trots att kommunens andel endast är 7,5 procent. Verksamheten bedrivs som ett kommunalförbund och kommunen anses ha ett väsentligt inflytande.

Hallsbergs Bostadsstiftelse (Hallbo) redovisade ett högre grundfondskapital än kommunen. Eftersom kommunen tillämpar försiktighetsprincipen har värdet på grundfondskapitalet skrivits ner i tidigare bokslut.

Den sammanställda redovisningen bygger på preliminära uppgifter från de enheter som ingår.

En utvärdering om koncernföretagens redovisningsprinciper avviker från kommunens gjordes inte och därmed gjordes heller inga justeringar för eventuella avvikelser. Det är endast för Hallbo som detta skulle kunna vara aktuellt. Sydnärkes Utbildningsförbund, Nerikes Brandkår och Sydnärkes kommunalförbund drivs som kommunalförbund. Hallsbergs bostads AB drivs på förvaltning av Hallsbergs kommun och följer den kommunala redovisningslagen.

HALLSBERGS
KOMMUN